

**Zaključno poročilo posrednega proračunskega uporabnika
Leto 2024**

1. del: Vsebinsko poročilo

Polni naziv javnega zavoda:

Naslov (sedež):

Davčna številka:

Podračun EZR št.:

KNJIŽNICA dr. TONETA PRETNARJA

BALOS 4, 4290 TRŽIČ

93811403

01331-6030380647

UJP KRANJ

Šifra proračunskega uporabnika:

38067

Matična številka:

1451120

Šifra dejavnosti:

91.011

Telefon, mobilni telefon:

04-59-23-883

Faks:

04-59-23-881

Elektronska pošta:

siktr@trz.sik.si

Spletna stran:

www.knjiznica-trzic.si

Odgovorna oseba in funkcija:

Marinka Kenk-Tomazin
direktorica

Tržič, januar, februar 2025

Vsebina

1. PREDSTAVITEV KNJIŽNICE DR. TONETA PRETNARJA	11
1.1. Tradicija knjižnične dejavnosti v Trzinu	11
1.2. Knjižnična dejavnost – poslanstvo in vizija.....	12
1.2.1. Poslanstvo	12
1.2.2. Vizija	13
1.2.3. Naloge.....	13
1.2.4. Merljivost ciljev	15
1.3. Vodstvo in delavci knjižnice ter organ upravljanja.....	15
1.4. Pravne podlage.....	16
1.5. Akti knjižnice.....	16
2. KNJIŽNIČNA ZBIRKA 2024	17
2.1. Obseg knjižnične zbirke	17
2.1.1. Enote/izvodi.....	17
2.1.2. Naslovi	18
2.1.3. Lokacija gradiva	18
2.1.4. Vrednotenje zbirke	18
2.2. Prirast knjižnične zbirke.....	19
2.2.1. Prirast v celoti.....	19
2.2.1.1. Prirast enot gradiva po načinu pridobitve.....	19
2.2.1.2. Prirast enot v razmerju otroci : odrasli.....	19
2.2.1.3. Prirast enot v razmerju strokovno gradivo : leposlovje	19
2.2.1.4. Prirast po oddelkih oziroma po inventarnih knjigah	20
2.2.1.5. Prirast primerjalno 2023/2024	20
2.2.2. Prirast z nakupom.....	20
2.2.2.1. Načrt nakupa	20
2.2.2.2. Realizacija nakupa	21
2.2.2.2.1. Pridobljena sredstva.....	21
2.2.2.2.2. Povprečna cena gradiva	21
2.2.2.2.3. Nakup plan : realizacija.....	22
2.2.2.2.4. Nakup otroci : odrasli	22
2.2.2.2.5. Nakup stroka : leposlovje	22
2.2.2.2.6. Nakup knjižno gradivo : neknjižno gradivo	22

2.2.2.2.7. Nakup gradiva – razmerje enote : naslovi	23
2.2.3. Odpis.....	23
2.2.4. Prirast zbirke 2024.....	24
3. OBISK	24
3.1. Obisk v celoti	24
3.1.1. Obisk za izposojlo novega gradiva.....	25
3.1.2. Obisk dejavnosti, dogodkov	25
3.1.3. Fizični obisk knjižnice.....	25
3.1.4. Obisk na knjigomatu.....	26
3.1.5. Obisk paketnika	26
4. IZPOSOJA	26
4.1. Izposoja v celoti	26
4.1.1. Izposoja gradiva na dom.....	27
4.1.1.1. Izposoja na knjigomatu, v paketniku.....	27
4.1.1.2. Izposoja iger.....	28
4.1.1.3. Podaljševanje izposoje	28
4.1.1.4. Izposoja gradiva na dom – novi naslovi.....	28
4.1.1.5. Izposoja gradiva na dom – odrasli : otroci, mladina.....	28
4.1.1.6. Izposoja elektronskih in zvočnih knjig	28
4.1.1.7. Baza slovenskih filmov.....	29
5. UPORABNIKI, ČLANI.....	29
5.1. Člani	29
5.1.1. Aktivni člani	29
5.1.1.1. Aktivni člani: otroci/odrasli	29
5.1.1.2. Aktivni člani: plan/realizacija.....	29
5.1.1.3. Aktivni člani: primerjava 2024/2023	30
5.1.1.4. Aktivni člani po statusu: primerjava 2024/2023	30
5.1.2. Novo vpisani člani.....	30
5.2. Uporabniki	31
6. POTUJOČA KNJIŽNICA OZ. BIBLIOKOMBI	31
7. PROGRAM – DEJAVNOSTI, PRIREDITVE.....	32
7.1. Načrtovano	32
7.2. Realizacija dejavnosti za odrasle	34

7.2.1. Literarni večeri – predstavitev knjig in avtorjev	35
7.2.1.1. Obrazi slovenskih pokrajin: Nejc Bečan.....	35
7.2.1.2. Hospickafe – pogovor o knjigah	35
7.2.1.3. Mojih 33 odprav: v najvišja in najbolj odmaknjena gorstva sveta	35
7.2.1.4. 8. februar – slovenski kulturni praznik: Tone Kuntner	36
7.2.1.5. Triglav je naš.....	36
7.2.1.6. A si lahko vsaj enkrat tiho.....	36
7.2.1.7. So najlepše pesmi že napisane?	37
7.2.1.8. Planet Asperger	37
7.2.1.9. Predstavitev pesniške zbirke Vijolične vijuge.....	37
7.2.1.10. Iztok Tomazin in Tomo Virk: Naveza	37
7.2.1.11. Sprejem Pretnarjevega nagrajenca: Miran Košuta.....	38
7.2.1.12. Besedarije	39
7.2.1.13. Predstavitev knjige 33 : to ni še ena knjiga o Caminu	39
7.2.1.14. Praznični koncert Kitarskega ansambla Svarun.....	39
7.2.2. Potopisna in druga predavanja.....	39
7.2.2.1. Jadralski potopis – Uresničene sanje Marka Vuka	39
7.2.2.2. Umetnost pospravljanja – predstavitev	39
7.2.2.3. Narodni parki ZDA – potopisno predavanje	40
7.2.2.4. Kmet na dveh kolesih	40
7.2.2.5. Mednarodni dan geopestrosti – 6. oktober	40
7.2.3. Strokovna predavanja in delavnice	40
7.2.3.1. Delavnica javnega nastopa za pripovedovalce pravljic	40
7.2.3.2. Fraktalna risba	40
7.2.3.3. Delavnica masaže dojenčka.....	41
7.2.4. Bralna značka za odrasle, 12. sezona	41
7.2.5. Bralni krožek v Domu Petra Uzarja.....	42
7.2.6. Promocija gradiva in knjižnice	42
7.2.6.1. Filmsko dopoldne v DPU.....	42
7.2.6.2. Kvizi v Domu starejših občanov in Varstveno delovnem centru	42
7.2.6.3. Predstavitev knjižnice, njenih dejavnosti in projektov.....	43
7.2.7. Obeležimo posebne dneve	43
7.2.7.1. Mednarodni dan knjige in avtorskih pravic, Mamutova oporoka	43

7.2.8. Digitalno je realno je normalno	43
7.2.8.1. Skupinska in individualna izobraževanja za uporabo pametnih telefonov	43
7.2.9. Domožnanstvo.....	44
7.2.9.1. Zmaj iz petelinjega jajc v lahkem branju	44
7.2.9.2. Zgodovina Kegljaškega kluba Ljubelj Tržič - predstavitev zbornika.....	44
7.2.9.3. Gora z dvema imenoma	45
7.2.9.4. Domožnanska bralna značka	46
7.2.9.5. Gor pa dol po pvac: Bili so alpinisti.....	46
7.2.9.6. Obrazi slovenskih pokrajin in Kamra.si.....	46
7.3. Realizacija dejavnosti za otroke	46
7.3.1. Beremo skupaj – predšolski otroci	48
7.3.1.1. Ure pravljic v knjižnici	48
7.3.1.2. Knjižnica na obisku	49
7.3.1.2.1. Pravljičica o pogumu	49
7.3.1.2.2. Knjižničarka na obisku v vrtcu pred slovenskim kulturnim praznikom	49
7.3.1.2.3. Majski obiskih vrtcev	49
7.3.1.3. Nacionalni mesec skupnega branja: Dopoldanski bralni maraton.....	50
7.3.1.4. Družinsko branje.....	50
7.3.1.5. Predavanja za starše otrok v vrtcu	51
7.3.1.6. Pravljični nahrbtniki – Zlate hruške	52
7.3.1.7. Gledališke predstave kot motivacija za branje	52
7.3.1.7.1. Lutkovno-pripovedovalska predstava Zlati ključek	52
7.3.1.7.2. Gledališka predstava Zgodba o dveh kozah	53
7.3.1.7.3. Gledališka predstava Zajčkov zvonček	53
7.3.1.7.4. Zaključek ur pravljic s predstavo Kekec in Pehta.....	53
7.3.1.8. Pravljične rokodelnice	53
7.3.2. Spodbujanje branja osnovnošolcev.....	54
7.3.2.1. Branje v podaljšanem bivanju prve triade.....	54
7.3.2.2. Teden splošnih knjižnic: Maraton poglobljenega branja	54
7.3.2.3. Kvizi po osnovnih šolah	55
7.3.2.4. Mednarodni dan otroške knjige	55
7.3.2.5. Andersenov dan: Detektivski večer v knjižnici	55
7.3.2.6. Knjižna čajanka za devetošolce	56

7.3.2.7. Gledališka predstava za devetošolce.....	56
7.3.2.8. Poletavci in NajPoletavci	57
7.3.2.9. Rastem s knjigo.....	58
7.3.2.10. Drzni.si.....	59
7.3.2.10.1. Drzni.si z Niko Rozman	59
7.3.2.10.2. Drzni.si z Gašperjem Markunom	60
7.3.2.10.3. Drzni.si s Slavkom Jeričem.....	60
7.3.2.11. Ogled filmov	61
7.3.2.11.1. Sreča na vrvi.....	61
7.3.2.11.2. Vesna	61
7.3.2.12. Ta veseli dan kulture – Lov na zaklad	61
7.3.2.13. Tačke pomagačke	62
7.3.2.14. Poletni knjižni uganki.....	62
7.3.2.15. Počitniške delavnice 2024	62
7.3.3. Zgodbe o Tonetu	63
7.3.4. Digitalno je realno je normalno.....	64
7.3.5. Knjižni sejem v malem v Tržiču.....	64
7.3.6. Izposoja družabnih iger	65
7.3.7. Promocija poletnih projektov za otroke.....	66
8. PRIMERJALNI PODATKI	66
8.1. Nakup gradiva.....	66
8.1.1. Sredstva za nakup – primerjalno po letih.....	66
8.1.2. Nakup gradiva: primerjava s predhodnim letom in primerjava plan : realizacija 24	66
8.2. Obisk.....	66
8.2.1. Obisk: primerjava z letom 2023 in primerjava plan 24 : realizacija 24	66
8.3. Izposoja.....	67
8.3.1. Izposoja: primerjava z letom 2023 in primerjava plan 24 : realizacija 24	67
8.3.2. Izposoja na dom: primerjava gradivo za odrasle/gradivo za otroke in primerjava z letom 2023.....	67
8.4. Uporabniki in člani.....	67
8.4.1. Uporabniki	67
8.4.2. Člani: primerjava z letom 2023 in primerjava plan 24 : realizacija 24.....	68
8.4.3. Člani knjižnice – primerjalno po letih	68

8.4.4. Gibanje aktivnih in novih članov po kategorijah in primerjalno z letom 2024.....	68
8.5. Program: dejavnosti, prireditve	69
8.5.1. Vse dejavnosti primerjalno z letom 2023.....	69
8.5.2. Objave in ogledi oz. sledilci knjižnice na družbenih omrežjih	69
8.5.3. Program za odrasle.....	69
8.5.3.1. Primerjalno plan : realizacija po vrsti dogodkov	69
8.5.3.2. Primerjalno z letom 2023 – število dogodkov za odrasle, obisk	70
8.5.4. Dejavnost za otroke.....	70
8.5.4.1. Primerjalno plan : realizacija po vrsti dogodkov	70
8.5.4.2. Primerjalno z letom 2023 – število dogodkov za otroke, obisk.....	71
8.6. Primerjalni podatki po letih.....	71
8.6.1. Primerjalni podatki po letih v številkah	71
8.6.2. Primerjalni podatki po letih v indeksih.....	72
9. INFORMIRANJE oziroma PROMOCIJA	73
10. IZOBRAŽEVANJE.....	74
11. KADRI IN IZRABA UR	75
11.1. Kadri.....	75
11.2. Izraba ur.....	75
11.3. Prostovoljci	76
11.4. Družbeno koristno delo.....	76
12. SODELOVANJE Z OKOLJEM	76
13. INVESTICIJE, INVESTICIJSKO VZDRŽEVANJE, OPREMA IN KNJIŽNIČNO GRADIVO	76
14. OSTALE INFORMACIJE	77
14.1. Novosti v letu 2024.....	77
14.1.1. Knjižnična oprema	77
14. 1. 2. Maraton poglobljenega branja	78
14.2. Na razpolago občanom.....	78
14.2.1. Prostorska stiska.....	79
15. ZAKLJUČEK.....	79
1. UVOD.....	82
1.1. ZAKONSKE PODLAGE	82
1.2. POJASNILA K RAČUNOVODSKIM IZKAZOM	82
1.3. PRAVNE PODLAGE, KI UREJAJO FINANCIRANJE JAVNIH ZAVODOV NA PODROČJU	83

KULTURE	83
1.4. FINANCIRANJE JAVNIH ZAVODOV NA PODROČJU KULTURE.....	83
1.5. RAČUNOVODSKA FUNKCIJA ZAVODA.....	83
1.6. PRISTOJNOSTI RAČUNOVODSKE SLUŽBE	83
1.7. KODEKS RAČUNOVODSKIH NAČEL.....	84
2. RAČUNOVODSKE INFORMACIJE.....	84
3. BILANCA STANJA.....	86
3.1. NAKUP PREMOŽENJSKIH PRAVIC IN OPREME.....	86
3.2. ODPIS PREMOŽENJSKIH PRAVIC IN OPREME	87
3.3. NAKUP KNJIŽNIČNEGA GRADIVA	88
3.4. ODPIS KNJIŽNIČNEGA GRADIVA	88
3.5. AMORTIZACIJA.....	90
3.6. STANJE IN GIBANJE NEOPREDMETENIH DOLGOROČNIH SREDSTEV IN.....	90
OPREDMETENIH OSNOVNIH SREDSTEV	90
3.7. DENARNA SREDSTVA NA RAČUNIH	91
3.8. KRATKOROČNE TERJATVE DO KUPCEV IN DANI PREDUJMI IN VARŠČINE.....	92
3.9. KRATKOROČNE TERJATVE DO UPORABNIKOV ENOTNEGA KONTNEGA NAČRTA	92
3.10. DRUGE KRATKOROČNE TERJATVE	92
3.11. AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	92
3.12. VREDNOST AKTIVE.....	92
3.13. OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV.....	93
3.14.1. KRATKOROČNE OBVEZNOSTI ZA PREJETE PREDUJME IN VARŠČINE.....	93
3.14.2. KRATKOROČNE OBVEZNOSTI DO ZAPOSLENIH	93
3.14.3. KRATKOROČNE OBVEZNOSTI DO DOBAVITELJEV	94
3.14.4. DRUGE KRATKOROČNE OBVEZNOSTI IZ POSLOVANJA	95
3.14.5. OBVEZNOSTI ZA NEOPREDMETENA DOLGOROČNA SREDSTVA IN OPREDMETENA	95
OSNOVNA SREDSTVA – OBVEZNOSTI ZA SREDSTVA, PREJETA V UPRAVLJANJE	95
3.14.6. UGOTOVLJEN POSLOVNI IZID	96
3.15. PREGLED STANJA IN GIBANJA DOLGOROČNIH KAPITALSKIH NALOŽB IN POSOJIL 97	
4. POJASNILA K IZKAZU PRIHODKOV INODHODKOV DOLOČENIH UPORABNIKOV.....	98
4.1. PRIHODKI	98

4.1.1. PRIHODKI OD POSLOVANJA.....	98
4.1.2. IZREDNI PRIHODKI	99
4.1.3. SESTAVA PRIHODKOV PO VRSTAH.....	100
4.2. ODHODKI	101
4.2.1. SESTAVA CELOTNIH ODHODKOV PO VRSTAH	104
4.2.2. SESTAVA SKUPNIH ODHODKOV.....	104
4.3. REZULTAT POSLOVANJA.....	105
5. POJASNILA K IZKAZU PRIHODKOV INODHODKOV DOLOCENIH UPORABNIKOV PO VRSTAH DEJAVNOSTI.....	105
6. PREDLOG RAZPOREDITVE UGOTOVLJENEGA IZIDA ZA LETO 2024.....	105
7. PRIHODKI IN ODHODKI DOLOČENIH UPORABNIKOV PO NAČELU DENARNEGA TOKA. 107	
8. POJASNILA K IZKAZU PRIHODKOV INODHODKOV DOLOČENIH UPORABNIKOV PO NAČELU DENARNEGA TOKA	110
8.1. PRIHODKI	110
8.1.1. PRIHODKI IZ SREDSTEV JAVNIH FINANC	110
8.1.2. DRUGI PRIHODKI ZA IZVAJANJE DEJAVNOSTI JAVNE SLUŽBE	112
8.2. ODHODKI	112
8.2.1. ODHODKI ZA PLAČE IN DRUGE IZDATKE	112
8.2.2. IZDATKI ZA BLAGO IN STORITVE.....	117
8.2.3. INVESTICIJSKI ODHODKI.....	118
8.2.4. ODHODKI IZ NASLOVA PRODAJE BLAGA IN STORITEV NA TRGU.....	119
8.3. UGOTOVITEV PRESEŽKA PRIHODKOV NAD ODHODKI.....	119
9. REALIZACIJA FINANČNEGA NAČ RTA ZA LETO 2024	122
9.1. PRIHODKI	125
9.2. ODHODKI	125
9.2.1. PLAČE, PRISPEVKI IN DRUGI OSEBNI PREJEMKI.....	125
9.2.2. MATERIALNI STROŠKI.....	126
9.2.3. OSNOVNA SREDSTVA, INVESTICIJE IN INVESTICIJSKO VZDRŽEVANJE.....	127
9.2.3.1. KNJIŽNIČNO GRADIVO.....	127
9.2.3.2. NAKUP OPREME, ADAPTACIJE IN INVESTICIJSKO VZDRŽEVANJE.....	127
10. POJASNILA K IZKAZU RAČUNA FINANČNIH TERJATEV IN NALOŽ DOLOČENIH UPORABNIKOV	127
11. POJASNILA K IZKAZU RAČUNA FINANCIRANJA DOLOČENIH UPORABNIKOV.....	128

12.	POJASNILA K OBRAZCU DAVEK ODDOHODKA PRAVNIH OSEB	128
-----	--	-----

1. PREDSTAVITEV KNJIŽNICE DR. TONETA PRETNARJA

Knjižnica je javni zavod in kot taka zavezana, da izvaja javno službo na področju kulture, ki se v okviru posebne javnopravne ureditve izvaja v javnem interesu in katere namen ni ustvarjanje dobička.

1.1. Tradicija knjižnične dejavnosti v Trziču

Začetki knjižničarske dejavnosti v Trziču segajo v leto 1863 (162 let nazaj), ko je takratni kaplan Jurij Drnovšek ustanovil prvo knjižnico s slovenskimi knjigami na tem področju – odprl je farovško knjižnico za tržiško javnost. Potem so bile še učiteljske knjižnice, društvene knjižnice, šolske, sindikalne ... v skladu s politiko, ki je narekovala takšne in drugačne oblike.

Do leta 1961 je pod okriljem Delavsko prosvetnega društva Svoboda v prostorih na Partizanski ulici št. 4 delovala Ljudska knjižnica.

20. junija 1961 je v skladu s pripravljenim Zakonom o knjižničarstvu (Uradni list RS, 1961, št. 26) Občinski ljudski odbor Trzič z odločbo št. 02-09-13/1-61 ustanovil Občinsko ljudsko knjižnico ter z aktom o ustanovitvi določil njene naloge. Knjižnica dr. Toneta Pretnarja je naslednica le-te.

Knjižnica je dobila svoje prostore v občinski stavbi na Trgu svobode 18. S sklepom št. 022-3/62-2 z dne 18. 2. 1965 je bila Občinska ljudska knjižnica imenovana za matično knjižnico. V knjižnici je prva leta delala ena strokovna delavka.

Kot prvi potujoči knjižničar se šteje Tone Pretnar, ki je v šestdesetih letih 20. stoletja še kot študent tovoril knjige v kovčkih po okoliških vaseh. 12. maja 1975 se je s kombijem začela pot potujoče knjižnice, sprva je obiskovala 10 naselij, leta 2024 pa je obiskovala 18 krajev in imela 26 postajališč. S sklepom Sveta zavoda (2018) je bila premična zbirka v domu starejših občanov, Domu Petra Uzarja, ukinjena, izposoja tam pa dodeljena potujoči knjižnici kot eno od izposojevališč.

Leta 1971 je knjižnica začela z bibliopedagoško dejavnostjo za otroke: ure pravljic, literarna srečanja z mladinskimi avtorji, ure knjižne in knjižnične vzgoje: vrtec na obisku, razred na obisku.

Literarni večeri za odrasle, predstavitve knjig in avtorjev, so tudi od samih začetkov.

9. 4. 1974 je skupščina občine Trzič izdala odločbo št. 022-01/74-2, s katero je bil ustanovljen Zavod za kulturo in izobraževanje Trzič, ki je združil Delavsko univerzo, Trziški muzej in Občinsko ljudsko knjižnico v eno delovno organizacijo.

Po šestnajstih letih, 1977, se iz občinskih prostorov (67 m²) knjižnica preseli v Dom družbenih dejavnosti na Balos 4 na 239 m². Pridobi ločen oddelek za mlade, čitalnico, skladišče in splošnoizobraževalni oddelek. Na tej lokaciji je 48 let.

Leta 1992 so pripravljene prve počitniške otroške delavnice, od leta 2010 se izvajajo v času počitnic med šolskim letom, ne pa več poleti.

Leta 1993 je tržiška knjižnica preimenovana v Knjižnico dr. Toneta Pretnarja.

Od marca 2000 knjižnica deluje kot samostojni javni zavod.

Na podlagi 3. člena Zakona o zavodih (Uradni list RS, št. 12/91, Uradni list RS, št. 17/91-I, 55/92, 13/93, 66/93, 45/94-odl US, 8/96 in 36/00), 20. in 73. člena Zakona o knjižničarstvu (Uradni list RS, št. 81/01 in 96/02), 26. in 135. člena Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo (Uradni list RS, št. 96/02) in 16. člena statuta Občine Tržič je Občinski svet Občine Tržič na 5. seji dne 26. 6. 2003 sprejel Odlok o ustanovitvi javnega zavoda Knjižnica dr. Toneta Pretnarja (Uradni list RS, št. 73/03) in s tem uskladi ustanovitveni akt z novo zakonodajo.

1.2. Knjižnična dejavnost – poslanstvo in vizija

Vsebinski okvir dela splošne knjižnice je določen v 2. in 16. členu Zakona o knjižničarstvu (Uradni list RS 87/2001), v podzakonskih aktih in kot jih določajo Strokovna priporočila in standardi za splošne knjižnice (za obdobje 2018–2028).

Knjižnica dr. Toneta Pretnarja je povezana v enoten knjižnično-informacijski sistem, je članica COBISS-a (vzajemnega knjižnično-informacijskega sistema in servisa) in kot taka posreduje aktualne informacije iz lastnega fonda in obenem informacije o dostopnosti gradiva v vseh slovenskih knjižnicah. Knjižnica deluje na Balosu 4 s splošnim oddelkom ter oddelkom za mladino in čitalnico. Potujoča knjižnica – bibliokombi – obiskuje 18 krajev v občini in stoji na 26 postajališčih. Od leta 2012 ima knjižnica posebno zbirko, Pretnarjevo spominsko sobo, z zapuščino 2.355 knjig osebne knjižne zbirke dr. Toneta Pretnarja, največ gradiva je v poljskem jeziku. Knjižnica ima razvito medknjižnično izposajo, s katero svojim bralcem priskrbi gradiva, ki jih sama nima, iz drugih knjižnic.

Svojim članom in drugim obiskovalcem knjižnice omogoča iskanje po internetu. Izvaja informacijsko-računalniško opismenjevanje otrok in odraslih. Dopolnjuje in gradi knjižnični fond (zbirko gradiva) v skladu s standardi in predpisi. Izvaja bibliopedagoško dejavnost za otroke s ciljem širjenja bralne kulture, vzgajanja bralcev, izobraževanja za uporabo knjige in knjižnice ter informacijskega opismenjevanja. Pripravlja številne dogodke za odrasle, predstavitve gradiva, avtorjev, izvajalcev, s ciljem izobraževati in širiti bralno kulturo.

Gradi domoznanski odderek z namenom varovanja pisne kulturne dediščine: zbira in obdeluje gradivo, ki se nanaša na Tržič in Tržičane, ki nastaja v Tržiču, katerega avtorji so Tržičani ...

1.2.1. Poslanstvo

Poslanstvo knjižnice upošteva sodobno mednarodno bibliotekarsko stroko in nacionalno strokovno dogovorjeno poslanstvo splošnih knjižnic. Pri tem stremimo k naslednjim ciljem:

- postati središče za čim večjo dostopnost knjižničnega gradiva in informacij,
- povečevati svojo aktivno vlogo pri vseživljenjskem razvijanju bralne kulture,
- prispevati k razvoju demokratičnega mišljenja in visokih meril sodobne informatizirane družbe,
- prispevati h kulturni in socialni funkciji v smislu izenačevanja izobraževalnih, informacijskih, socialnih in drugih zmožnosti prebivalcev našega okolja,
- povečevati skrb za ohranjanje lokalne pisne kulturne dediščine.

Vse to podpira

1. povezanost slovenskih splošnih knjižnic v enoten knjižnično-informacijski sistem, ki se zagotavlja z vzajemno bibliografsko bazo podatkov (COBIB) in servisom (COBISS), osrednjih območnih knjižnic, Združenja splošnih knjižnic, NUK-a, stanovskih združenj (DBG in ZBDS),

kar zagotavlja

2. uveljavljanje uspešnosti knjižnice kot koristi/pridobitev za uporabnika. Knjižnica naslavlja določeno uporabnikovo potrebo, vpliv knjižničnih storitev na uporabnika se kaže tako, da posameznik doseže spremembo, napredek v svojem znanju, veščinah, odnosu, vedenju ali statusu, h kateremu prispevajo storitve knjižnice,

3. prizadevanje, da knjižnica s svojim ciljnim delovanjem prispeva k uresničevanju vizije lokalne skupnosti, ker pozna lokalno okolje in izzive lokalne skupnosti, kar temelji na analizi potreb.

1.2.2. Vizija

Pri udejanjanju poslanstva nas vodi usmeritev v **odličnost** tako, da bomo prepoznani in uveljavljeni po:

- prispevku k vseživljenjskemu učenju in ustvarjalnosti, posebej prispevku k povečevanju bralne pismenosti,
- zagotavljanju enake možnosti dostopa in uravnoteženosti razpoložljivih virov ter tako ustvarjanju zaupanja in vključenosti obstoječih in novih, potencialnih uporabnikov knjižnice, še posebej pa otrok in mladine, starejših ter tistih, ki zaradi različnih razlogov, tudi socialno-ekonomskih, niso del (dnevne) migracije,
- knjižnici kot fizičnem prostoru – kjer je v ospredju uporabnik s potrebami, ki jih od njega zahtevajo nenehne spremembe v družbi. Tako bomo kot sodobna splošna knjižnica za lokalno skupnost njena dnevna soba, prostor srečevanj, druženja, (vseživljenjskega) učenja, omogočali bomo socialno vključenost, medgeneracijska srečanja ... in varen fizični javni prostor,
- knjižnici kot virtualnem prostoru, saj je zaradi razvoja informacijske tehnologije čedalje pomembnejša virtualna knjižnica in delovanje v različnih družbenih omrežjih,
- knjižnici kot aktivnem dejavniku v družbenem okolju s krepitvijo obstoječih in vzpostavljanjem novih partnerstev,
- prilagodljivosti, odzivnosti glede na potrebe v lokalni skupnosti ter izkoriščanju priložnosti v negotovem okolju (razvoj, ko/da v pravem trenutku zgrabimo pravo stvar),
- razvijanju strokovne usposobljenosti in kompetentnosti zaposlenih,
- prizadevanju in aktivnostih za zagotovitev novih, sodobnih knjižničnih prostorov – nove knjižnice.

1.2.3. Naloge

Poslanstvo in vizijo uresničuje skozi svoje naloge v teh oblikah:

- interno delo s knjižničnim gradivom (nabava, vnos v bazo podatkov, oprema gradiva, urejanje periodike, pospravljanje gradiva, odpisovanje in izločanje gradiva ...),
- izposoja gradiva (v matični knjižnici, bibliokombiju (oskrbuje tudi DPU), Knjiga na dom),
- medknjižnična izposoja,
- literarna srečanja, predstavitve knjig in razstave, delavnice, predavanja,
- bibliopedagoško delo (vrtec, razred na obisku, ure pravljic, počitniške delavnice, knjižnica na obisku),
- sodelovanje s šolskimi knjižničarji, učitelji in z vzgojiteljicami pri različnih projektih,
- domoznanska dejavnost (zbiranje in obdelava domoznanskega gradiva) – izraža se v gradnji domoznanske zbirke, ki je tudi prostorsko ločena od zbirk v prostem pristopu,
- publiciranje, založništvo, mentorsko delo študentom bibliotekarstva, vključenim v program javnih del, osebam, ki opravljajo delo v splošno korist ...,
- stiki z javnostmi (obveščanje medijev o dogajanju v knjižnici),
- sodelovanje z drugimi inštitucijami (z drugimi knjižnicami po Sloveniji, založbami, šolami, vrtci, Centrom za socialno delo, Varstveno delovnim centrom Kranj – enoto Tržič, Društvom diabetikov Tržič, Klubom tržiških študentov, ZKO, JSKD OI Tržič, Društvom slovensko-poljskega prijateljstva, Filozofsko fakulteto, Kulturnim društvom tržiških likovnikov, Foto klubom Tržič, ...),
- izobraževanje uporabnikov: za čim bolj samostojno uporabo e-portala Moja knjižnica, Cobiss opaca, podatkovnih baz Obrazi slovenskih pokrajin, Kamre; informacijsko in računalniško opismenjevanje.

Svoje storitve izvaja za Občino Tržič. Na površini 155.4 km² živi 15.120 prebivalcev, s stalnim bivališčem 14.798 (SURS 2024 H1). Prebivalci živijo v 35 naseljih, največje naselje je Tržič, ki ima okoli 4.000 prebivalcev.

Zbirka gradiva, ki jo knjižnica gradi postopoma skozi vsa leta delovanja, je njeno temeljno bogastvo. Nakup gradiva, obdelava, strokovna postavitev ... se izvajajo v skladu z Zakonom o knjižničarstvu (Uradni list RS št. 87/01, 96/02 in 92/15 - Zknj-1), Normativi in standardi za splošne knjižnice, Uredbo o osnovnih storitvah knjižnice (Uradni list RS št. 29/2003), v skladu z bibliotekarsko stroko, katere strategijo in razvoj usmerjajo Oddelek za izobraževanje, razvoj in svetovanje ter Oddelek za raziskave v Narodni in univerzitetni knjižnici, Inštitut informacijskih znanosti v Mariboru, zlasti pa Združenje splošnih knjižnic.

Gradnja zbirke in izposoja gradiva je namenjena lokalnemu okolju in širše ne glede na raso, spol, starost, versko ali politično pripadnost.

Skozi gradivo in predstavitve gradiva v številnih različnih oblikah obknjižnične dejavnosti skrbi za izobraževanje, informiranje, splošno razgledanost občanov in zmanjšuje socialni razkorak med revnimi in bogatimi ter vzgaja za aktivno državljanstvo. Med seboj povezuje mnoge generacije, skrbi za medgeneracijsko sodelovanje.

Knjižnica kaže močan interes za odpiranje v lokalno skupnost in sodelovanje z javnimi ustanovami, društvi, posamezniki.

1.2.4. Merljivost ciljev

Parametri za spremljanje doseganja ciljev obiska, izposoje, članstva so statistike, pridobljene iz Cobiss3. Rezultati se številčno, v odstotkih in indeksih, primerjajo glede na plan in na realizacijo tekočega leta ter primerjalno s predhodnim letom.

Primerjave med rezultati v letu 2023 in 2024 in med planiranimi in doseženimi rezultati v letu 2024 so podane posebej v poglavju 8.

Knjižnica je zavezana k oddaji vsakoletnih poročil:

- Poročilo o izvedenem nakupu/prirastu gradiva Ministrstvu za kulturo,
- Letno poslovno poročilo o doseženih ciljih in rezultatih dela – računovodski in programski del – Svetu zavoda, ustanovitelju – Občini Tržič, AJPEŠ-u,
- Meritve o delu slovenskih knjižnic NUK-u,
- Poročilo o delu slovenskih potujočih knjižnic Sekciji za potujoče knjižnice pri ZBDS,
- Meritve izpolnjevanja pogojev za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe (RAZVID) NUK-u.

1.3. Vodstvo in delavci knjižnice ter organ upravljanja

Knjižnico od 18. decembra 2010 vodi direktorica Marinka Kenk-Tomazin, univ. dipl. bibliotekarka, ki opravlja naloge poslovnega in strokovnega direktorja knjižnice.

Delo so opravljali:

Aleš Ahčin

Špela Jerala

Martina Klemenčič

Nejc Perko

Lilijana Podvinšek (od 1. 9. 2024 dalje)

Vesna Petek

Valerija Rant Tišler

Sabina Šolar

Andreja Štefe

Svet knjižnice 2024 – 2028 v sestavi:

- predstavniki zaposlenih delavcev: Vesna ROGL, Nejc PERKO, Andreja ŠTEFE;
- predstavniki strokovne in zainteresirane javnosti: Tanja AHAČIČ, predsednica, Tanja ZEČEVIČ, Erna MEGLIČ;
- predstavniki ustanovitelja: Mojca ČADEŽ, Miroslav DEŽMAN, Anže PERČIČ.

1.4. Pravne podlage

(zakonske, pravne in vsebinske podlage kot izhodišča za delovanje zavoda)

- Zakon o zavodih (Ur. l. RS 12/91, 8/96)
- Zakon o knjižničarstvu (Ur. l. RS št. 87/01, 96/02) in Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o knjižničarstvu (ZKnj-1A) (Ur. l. RS, št. 92/15),
- Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo (ZUJIK) (Ur. l. RS št. 77/07 in spremembe in dopolnitve 56/08, 4/10, 20/11, 111/13, 68/16, 61/17)
- Uredba o osnovnih storitvah knjižnic (Ur. l. RS št. 29/03)
- Pravilnik o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe (Ur. l. RS št. 73/03, 70/08 in 80/12 in 28/23)
- Pravilnik o osrednjih območnih knjižnicah (Ur. l. RS št. 88/03)
- Uredba o metodologiji za določitev osnov za izračun sredstev za izvajanje javne službe na področju kulture (Ur. l. RS 100/03)
- Pravilnik o razvidu knjižnic (Ur. l. RS 105/03)
- Strokovna priporočila in standardi za splošne knjižnice (za obdobje 2018 – 2028)
- Zakon o avtorskih in sorodnih pravicah (148. in 153. člen, Ur. l. RS št. 217/95)
- Zakon za uravnoteženje javnih financ (Ur. l. RS 40/12)
- Izhodišča za pripravo finančnih načrtov posrednih proračunskih uporabnikov
- Slovenske splošne knjižnice za prihodnost: strategija razvoja splošnih knjižnic 2022–2027
- Nacionalni program za kulturo

1.5. Akti knjižnice

- Odlok o ustanovitvi javnega zavoda Knjižnica dr. Toneta Pretnarja (Ur. l. RS 73/03)
- Pravilnik o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest
- Pravilnik o računovodstvu
- Pravilnik o postopkih in ukrepih za zavarovanje osebnih podatkov
- Pravilnik o varovanju zaupnih in osebnih podatkov ter varovanju dokumentarnega gradiva
- Katalog osebnih podatkov Knjižnice dr. Toneta Pretnarja
- Navodila za oddajo javnega naročila po enostavnem postopku in postopku zbiranja ponudb z dokumentacijo
- Navodilo za izločanje in odpis knjižničnega gradiva
- Pravilnik o popisu
- Izjava o varnosti z oceno tveganja
- Požarni red
- Pravilnik o splošnih pogojih poslovanja Knjižnice dr. Toneta Pretnarja
- Poslovnik o delu Sveta javnega zavoda Knjižnica dr. Toneta Pretnarja
- Pravilnik o volitvah in odpoklicu članov predstavnikov delavcev v Svet zavoda
- Pravilnik o načinu dajanja informacij za javnost
- Pravilnik o razporejanju in evidentiranju delovnega časa
- Strategija razvoja Knjižnice dr. Toneta Pretnarja za obdobje 2021–2025

2. KNJIŽNIČNA ZBIRKA 2024

2.1. Obseg knjižnične zbirke

Zbirka knjižnice se gradi z nakupi, darovi, vsako leto se nekaj gradiva odpiše zaradi zastaranosti ali uničenosti. Po prejšnjih Standardih za splošne knjižnice je bilo priporočeno razmerje v zbirki 30 % gradiva za otroke in 70 % za odrasle ter znotraj teh dveh skupin 60 % strokovnega gradiva in 40 % leposlovja. Nova Strokovna priporočila in standardi za splošne knjižnice (2018–2028) dopuščajo, da se pri oblikovanju zbirke in ostalega programa vsaka knjižnica prilagaja interesom oziroma specifikam svojega lokalnega okolja in jih zadovoljuje.

2.1.1. Enote/izvodi

Na dan 31. 12. 2024 zbirka gradiva Knjižnice dr. Toneta Pretnarja vsebuje 83.084 enot (60 knjig/m → 1.384 m polic). Na prebivalca Občine Tržič (15.120 prebivalcev – SURS H1 – 1. 7. 2024) je v zbirki 5,5 izvodov gradiva. (Po Standardih naj ima zbirka (najmanj) 4 enote knjižnega in 0,4 enote neknjižnega gradiva na prebivalca.)

Gradivo	Otroci	Odrasli	Drugo	Enote	%
Knjižno	22.918	53.906	1	76.825	92,50
Neknjižno	1.489	4.768	2	6.259	7,50
SKUPAJ	24.407	58.674	3	83.084	100,00
%	29,40	70,60	-	100,00	100,00

Knjižnega gradiva je 76.825 enot (92,50 %) (znotraj tega je 2.222 izvodov serijskih publikacij – časniki, časopisi, revije).

Neknjižnega gradiva je 6.259 enot (7,5 %), sestavlja ga 5.553 enot avdiovizualnega gradiva, 71 elektronskih publikacij na fizičnem nosilcu in 636 izvodov drugega neknjižnega gradiva.

	Strokovno gradivo	Leposlovje	SKUPAJ
Otroci	7.707	16.593	24.407
Odrasli	28.446	30.061	58.674
Drugo	2	1	3
SKUPAJ	36.255	46.655	83.084
%	43,60	56,20	100,00

Za otroke je 24.407 enot (29,4 %), za odrasle 58.674 enot gradiva (70,60 %).

Strokovnega gradiva je 36.255 (43,60 %), leposlovja 46.655 enot (56,20 %).

V letu 2024 je bilo našim uporabnikom na razpolago 2.539 e-knjig, ki so si jih lahko izposojali, te knjige ne dobijo inventarnih števil. Za izposojeno e-knjigo knjižnica založbi plača izposojevalnino. Baza COBISS Ela je finančno mnogo ugodnejša, kot je bilo to urejeno pri Biblosu. Na voljo je bilo tudi 276 filmov iz Baze slovenskih filmov, 642 zvočnih knjig preko Audibooka in 11 elektronskih baz podatkov.

5.571 enot referenčnega gradiva (Č, D, T, Z) se uporabnikom posodi za uporabo v čitalnici in le izjemoma na dom.

2.1.2. Naslovi

V 83.084 enotah je zajetih 62.643 različnih naslovov. 75,40 % naslovov je tako v enem izvodu, 24,60 % pa v več izvodih, največkrat v dveh.

2.1.3. Lokacija gradiva

Oddelek	Enot / Izvodov
S – splošni oddelek	33.549
P – oddelek za otroke in mladino	19.592
B – potujoča knjižnica	5.953
Č – čitalnica	2.683
D – depo, domoznanstvo	1.736
K – klet	16.042
Z – priročna zbirka	858
T – trezor	294
PSS – Pretnarjeva spominska soba	2.377
Skupaj	83.084

Ni v prostem pristopu	Enot / Izvodov
B – potujoča knjižnica	3.860
Č – čitalnica	2.683
D – depo, domoznanstvo	1.736
K – klet	16.042
Z – priročna zbirka	858
T – trezor	294
PSS – Pretnarjeva spominska soba	2.377
Skupaj	27.850

33,52 % (!) gradiva ni v prostem pristopu – hrani se v kleti, trezorju, v te odstotke je vključen tudi tisti del fonda potujoče knjižnice, ki ni na vožnji, in gradivo Pretnarjeve spominske sobe.

Domoznansko gradivo, nadvse pomembno za lokalno skupnost, hranimo: v čitalnici 451 enot, v depolu je 1.736 enot, to je 2.187 enot. Kot domoznansko se šteje tudi gradivo v Pretnarjevi spominski sobi (2.377 enot), skupaj je 4.564 enot.

2.1.4. Vrednotenje zbirke

Konverzija vrednosti knjižničnega gradiva, kupljenega pred vključitvijo v sistem COBISS:

Knjižnice smo bile s strani revizijskih služb opozorjene, da vrednotenje naših knjižničnih zbirk ni ustrezno zaradi gradiva, ki nima vpisane nabavne cene (vpisuje se od vključitve segmenta nabave v sistem COBISS). Združenje splošnih knjižnic je skupaj z IZUM-om iskalo možnosti,

kako to sistemsko urediti. Na podlagi izračunov Mestne knjižnice Ljubljana in Mariborske knjižnice je bila predlagana enotna povprečna cena gradiva, ki bo predmet konverzije, 14,77 €. Za knjižnice, ki smo h konverziji pristopile v prvem obdobju, je bila storitev izvedena brezplačno. IZUM jo je za Knjižnico dr. Toneta Pretnarja opravil prvi teden v septembru. Zajetih je bilo 26.793 (in 710) izvodov, skupaj je to 27.503 izvodov, vrednost zbirke pa povečana za 406.219,31 €.

2.2. Prirast knjižnične zbirke

2.2.1. Prirast v celoti

Zbirka se povečuje z nakupi in darovi, skupaj smo v letu 2024 na novo pridobili 3.319 enot gradiva, 2.809 enot gradiva ima inventarno številko. Prirast na knjižnično zbirko je bil 2,84 %. Pri elektronskih knjigah smo zaradi menjave ponudnika (COBISS Ela) plačevali le izposojevalnino na izposojene knjige, nismo več kupovali licenc, pri zvočnih knjigah kupimo paket in nanje vezano število izposoj, zvočne in elektronske knjige in elektronske baze podatkov (IKS, UDK, E-bonitete in BSF) nimajo inventarnih števil. Ko odštejemo odpis (2.642 enot), je povečanje zbirke na fizičnih nosilcih 167 enot.

2.2.1.1. Prirast enot gradiva po načinu pridobitve

	OTROCI		ODRASLI		SKUPAJ
	Stroka	Leposlovje	Stroka	Leposlovje	
Nakup (N)	276	493	531	718	2.018
Subvencija (S)	10	44	119	172	345
Dar	33	121	121	171	446
SKUPAJ (po inv. št.)	319	558	771	1.061	2.809
E-knjige izposoja (N)					373
Zvočne knjige (N)					133
E-baze podatkov (N)					4
SKUPAJ					3.319

2.2.1.2. Prirast enot v razmerju otroci : odrasli

	Knjižno in neknjižno gradivo	V %
Otroci	977	34,78
Odrasli	1.832	65,22
SKUPAJ	2.809	100,00

2.2.1.3. Prirast enot v razmerju strokovno gradivo : leposlovje

	Knjižno in neknjižno gradivo	V %
Strokovno gradivo	1.090	38,80
Leposlovje	1.719	61,20
SKUPAJ	2.809	100,00

2.2.1.4. Prirast po oddelkih oziroma po inventarnih knjigah

	Enot
Monografske publikacije	1.445
Otroški oddelek	838
Neknjižno gradivo	97
Bibliobus	344
Serijske publikacije	85
SKUPAJ	2.809

2.2.1.5. Prirast primerjalno 2023/2024

2023	2024	Indeks 24/23
3.049	3.319	108,85

2.2.2. Prirast z nakupom**2.2.2.1. Načrt nakupa**

Nakup gradiva načrtujemo tako po Standardih kot po Pravilniku o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe, obenem se zavedamo, da je zaradi upada javnofinančnih prihodkov edini realen načrt tak, ki je oblikovan v obsegu pridobljenih sredstev v predhodnih letih. Nakup gradiva se kar najbolj zvesto vodi po razmerju med strokovnim gradivom in leposlovjem 60 : 40, razmerju med gradivom za odrasle in gradivom za otroke 70 : 30. Letni načrt nakupa gradiva za leto 2024 je bil dosegljiv na domači strani knjižnice. Nakup gradiva sodi med investicije (oprema knjižnic).

Načrt nakupa za leto 2024 je bil:

Načrtovana sredstva za nakup gradiva	€
Ministrstvo za kulturo	19.000,00
Občina Tržič	47.031,00
SKUPAJ	66.031,00

Nakup	Enot
Knjižno in neknjižno gradivo (23 €)	2.226
Tekoče serijske publikacije (naslovi)	100
Skupaj gradivo v fizični obliki, dobi inv. številko	2.326
E-knjige	73
Zvočne knjige	119
Skupaj	2.518

	2023	Plan 2024	Indeks p 24/r 23
Nakup knjižničnega gradiva (z el-,	2.585	2.518	97,41

2.2.2.2. Realizacija nakupa

2.2.2.2.1. Pridobljena sredstva

Pridobljena sredstva za nakup gradiva	€
Ministrstvo za kulturo	19.472,00
Občina Tržič	47.031,00
Lastna sredstva	63,31
SKUPAJ	66.566,31

Plan 2024	Realizacija 2024	Indeks r/p
66.031	66.566,31	100,81

Realizacija 2023	Realizacija 2024	Indeks r24/r24
66.175	66.566,31	100,59

Pridobili smo načrtovana sredstva s strani Ministrstva z kulturo, občina je zagotovila sredstva v skladu s Pogodbo o zagotavljanju knjižnične dejavnosti kot javne službe za območje občine Tržič za leto 2024.

2.2.2.2.2. Povprečna cena gradiva

Povprečna cena vsega kupljenega gradiva je 23,22 €, načrt nakupa je bil narejen na 24,21 €. (Doseženo nižjo povprečno ceno prinaša drugačen dostop do elektronskih knjig, ki jih nič več ne kupujemo, temveč plačamo njihovo izposajo.)

Povprečna cena serijskih publikacij, zanje smo namenili 7.090,87 €, je 105,83 €. Izračunava se na naslov (67) časnika oz. revije. Za e-knjige in zvočne knjige smo namenili/porabili 2647,87 €. Povprečna cena izposoje elektronske knjige je 0,70 € na izposajo, povprečna cena zvočne knjige pa 17,99 €.

GRADIVO/POVPREČNA CENA	€
Povprečna cena izposoje e-knjige	0,70
Povprečna cena zvočne knjige	17,99
Povprečna cena serijske publikacije	105,83
Povprečna cena e-baze podatkov	234,72
Povprečna cena gradiva (brez e- in zvočnih knjig ter e-baz) (2.363 enot)	26,72

S sredstvi Ministrstva za kulturo smo kupili 1.221 enot: 715 enot knjižnega gradiva, plačali 373 izposoj e-knjig, 133 zvočnih knjig. Povprečna cena na izvod je 15,95 €.

Iz sredstev Občine Tržič smo kupili 1.645 enot gradiva: 67 serijskih publikacija, 4 e-baze podatkov, 366 enot gradiva za potujočo knjižnico in 1.235 enot knjižnega gradiva.

2.2.2.2.3. Nakup plan : realizacija

S sredstvi v višini 66.566,31 € je knjižnica kupila 2.873 enot gradiva, od tega je 510 enot brez inventarne številke (e- viri).

	Plan 2024	Realizacija 2024	Indeks r24/p24
Nakup gradiva	2.518	2.873	114,09

2.2.2.2.4. Nakup otroci : odrasli

Otroci	823	34,83
Odrasli	1.540	65,17
SKUPAJ	2.363	100,00

Kupljenih je bil 823 enot za otroke in 1.540 za odrasle, razmerje nakupa mladina : odrasli je 34,83 % : 65,17 %.

2.2.2.2.5. Nakup stroka : leposlovje

Stroka	936	39,61
Leposlovje	1.427	60,39
SKUPAJ	2.363	100,00

Kupili smo 936 enot strokovnega gradiva in 1.427 enot leposlovja.

Otroci stroka	Otroci leposlovje	Odrasli stroka	Odrasli leposlovje	SKUPAJ
286	537	650	890	2.363

2.2.2.2.6. Nakup knjižno gradivo : neknjižno gradivo

Knjižno gradivo	2.271	96,11
Neknjižno gradivo	92	3,89
SKUPAJ	2.363	100,00
Baze, zvočne, e-knjige	510	
SKUPAJ	2.873	

Kupili smo 2.271 enot knjižnega (96,11 %), 92 enot neknjižnega gradiva (3,89 %). Nakup gradiva brez inventarne številke zajema baze podatkov, zvočne knjige ter izposojevalnino za e-knjige. Elektronske knjige nam sedaj zagotavlja COBISS Ela in sicer celoten nabor v bazi. Za izposojene e-knjige knjižnica plača izposojevalnino, ne kupuje več po naslovih. (V bazah COBISS Ela, Audibook, Bazi slovenskih filmov, skupaj z 11 ostalimi e-bazami podatkov, je bilo na voljo 3.468 enot e-gradiva.)

2.2.2.2.7. Nakup gradiva – razmerje enote : naslovi

Enote	2.363	100,00
Naslovi	1.983	83,92

380 naslovov se pojavi v dveh izvodih, to je 16,08 % vsega nakupa.

2.2.3. Odpis

Vsako leto je po strokovnih priporočilih narejen odpis zastarelega in uničenega gradiva, na vsakih pet let pa po Pravilniku o računovodstvu inventura celotnega knjižničnega gradiva (zadnja 2020). Gradivo, namenjeno za odpis, je pregledano s strani tričlanske komisije. Za odpis je izbrano poškodovano gradivo, odvečni izvodi, zastarelo in nepopolno gradivo. Načrt odpisa je bil: odpisati približno 2.500 enot.

V obdobju od 1. 1. 2024 do 31. 12. 2024 sta bila izvedena dva večja redna odpisa, poleg tega pa se je gradivo po potrebi odpisovalo sproti, preko celega leta. Odpisalo se je takole:

Po oddelkih	Naslovi	Enote
Splošni oddelek	850	882
Oddelek za otroke in mladino	421	440
Potujoča knjižnica	87	90
Kletni depo	1.127	1.203
Čitalnica	13	18
Priročna zbirka	5	9

Po zvrsti	Naslovi	Enote
Monografsko/knjižno	2.000	2.100
Neknjižno gradivo	464	510
Serijske publikacije	25	32
SKUPAJ	2.489	2.642

Vrednotenje odpisa: na podlagi 71. člena, točke 2 Pravilnika o računovodstvu, ki je bil sprejet 1. marca 2012, in spremembami pravilnika, ki so bile sprejete 29. 12. 2015, se vrednost odpisanega gradiva izračuna na osnovi nabavne vrednosti, upošteva se odstotek povprečne cene gradiva v preteklem letu, in sicer za gradivo vseh starosti 15 %. Povprečna cena gradiva v letu 2023 znaša 25,62 EUR (Zaključno poslovno poročilo 2023).

Odpisanih je bilo 2.642 enot gradiva, odpisovali smo vse zvrsti po vseh oddelkih.

2.2.4. Prirast zbirke 2024

PRIRAST (brez e- in zvočnih knjig)	2.809
Odpis	- 2.642
SKUPAJ	167

Razlika med prirastom in odpisom 2024 je 167, kar predstavlja povečanje zbirke po inventarnih številkah oz. izvodih.

3. OBISK

3.1. Obisk v celoti

V letu 2024 je bilo načrtovanih 72.000 obiskov knjižnice za izposajo gradiva, prireditvev, obisk Cobiss opaca, domače strani, knjižničnega FB, Instagrama, TikToka.

Realizacija obiskov 2024 na način, kakor jo spremljamo vsa leta, izkazuje 88.357 obiskovalcev knjižnice in je dosegla 108,61 % predhodnega leta. Plan je bil dosežen v 122,68 %.

Razviden je močan premik delovanja knjižnice izven zidov, v vrtce in šole, kjer izvajamo knjižno, knjižnično ter digitalno vzgojo. Vodstva tržiških šol in vrtca, učitelji/-ce in vzgojitelji/-ce nas razumejo kot pomembnega dopolnjevalca njihovih vsebin.

2023/2024	Obisk 2023	Obisk 2024	Indeks 24/23
Obisk OPAC	4.659	5.533	118,76
Splošni in otroški oddelek	32.388	34.183	105,54
Čitalnica	16.194	17.091	105,54
Potujoča	4.150	4.838	116,58
Obisk interneta	32	35	109,37
Dogodki in bibliopedagoška dejavnost	10.274	10.627	103,34
Obisk za medknjižnično izposajo	147	159	108,16
SKUPAJ	67.844	72.466	106,81
Domača stran	10.101	11.631	115,14
FB, YouTube	3.404	4.260	125,15
SKUPAJ z obiskom domače strani, FB, YouTube	81.349	88.357	108,61

Primerjava obiska plan 2024/realizacija 2024

Plan 2023	Realizacija 2024	Indeks r/p
72.000	88.357	122,71

Primerjava obiska 2023/2024

2023	2024	Indeks 24/23
81.349	88.357	108,61

Objave in ogledi vsebin knjižnice na družbenih omrežjih

VSEBINA ZA ODRASLE	ŠTEVILO OBJAV	ŠTEVILO OGLED OV
FACEBOOK	5	3.765
YOUTUBE	8	431
	13	4.196

VSEBINA ZA OTROKE	ŠTEVILO OBJAV	ŠTEVILO OGLED OV
FACEBOOK	2	432
YOUTUBE	2	64
	4	496

Pri beleženju objav in ogledov na socialnih omrežjih smo posebej beležili tiste, ki so prinašale vsebine. Objave, s katerimi smo obveščali o in po dogodkih, so vodene pri promocijah. Objavili smo 17 vsebin (manj kot v letu 2023), analitika kaže, da ljudje vsebine redko gledajo do konca.

3.1.1. Obisk za izposojno novega gradiva

	2023	2024	Indeks 24/23
Obisk za izposojno novega gradiva	17.994	19.026	105,73

Obisk uporabnikov za izposojno novega gradiva izkazuje indeks 105,73 % glede na preteklo leto, skoraj 6 % več.

3.1.2. Obisk dejavnosti, dogodkov

	2023	2024	Indeks 24/23
Prireditve, dogodki, dejavnosti	10.274	10.627	103,34

Dejavnosti za odrasle in otroke so se dotaknile še 3 % več občanov kot leto pred tem, pa smo že leta 2023 beležili polovico več obiskovalcev kot 2022.

Če bi se uporabniki naših dejavnosti, dogodkov, postavili v vrsto in se peš napotili v knjižnico, hodili v razdalji meter eden za drugim, bi bila kolona dolga 10 kilometrov.

3.1.3. Fizični obisk knjižnice

Fizično občani obiskujejo knjižnico za izposojno in vrnitev gradiva, rezervacijo in naročilo, dvig rezerviranega ali naročenega gradiva, medknjižnično izposojno, uporabo računalnikov, prireditve, obisk čitalnice. Načrtovali smo 61.000 tovrstnih obiskov (brez obiska OPAC-a, družbenih omrežij, domače strani).

FIZIČNI OBISK	Obisk 23	Obisk 24	Indeks 24/23
---------------	----------	----------	--------------

Celoten obisk	67.844	72.466	106,81
- OPAC	- 4.659	-5.533	118,76
SKUPAJ s prireditvami	63.185	66.933	105,93

3.1.4. Obisk na knjigomatu

	Št. članov
Za izposojno na dom, podaljšanje roka izposoje	1.739
Vračilo gradiva	4.833
Skupaj transakcij	5.555

3.1.5. Obisk paketnika

Skupaj dostavljenih gradiv v paketnik	432
Število uspešno prevzetih gradiv s strani strank	402
Število neuspešnih oz. pretečenih prevzemov	30
Število članov, ki so prevzemali gradivo	50

V paketnik je bilo dostavljenega 1x več gradiva kot leto pred tem (indeks 204,39), število članov, ki se ga poslužujejo, pa ni bistveno v porastu.

4. IZPOSOJA

4.1. Izposoja v celoti

Za leto 2024 je knjižnica načrtovala izposojno 180.000 enot knjižničnega gradiva. Rezultat je 175.749 enot. Pod izposojno razumemo izposojno novega gradiva, podaljšanje, določitev novega datuma vrnitve izposojenemu gradivu ter podaljšanje preko portala Moja knjižnica, pa tudi uporabo gradiva v čitalnici, ki ga ne posojamo na dom. Skupna izposoja oz. uporaba gradiva je 11,62 enot na občana. (I-BibSiSt-32)

	Izposoja 23	Izposoja 2024	Indeks 24/23
Splošni in otroški oddelek	120.809	119.489	98,91
Preko OPAC-a – podaljšanje gradiva	*11.792	14.193	120,36
Čitalnica	**23.352	23.097	98,91
Potujoča knjižnica	17.530	17.876	101,97
Medknjižnična izposoja	179	152	84,92
E-knjige, zvočne knjige, filmi iz BSF	1.450	942	64,97
SKUPAJ	175.112	175.749	100,36

Izposoja gradiva je primerljiva z letom 2023, spremenjena je v indeksih po zvrsti gradiv, oblikah izposoje in podaljševanju. Zaradi ukinitve portala Biblos, ki ne omogoča več izposoje e-knjig članom knjižnic in ker alternativni portal COBISS Ela še ni zaživel brez težav, je bilo izposojeno občutno manj elektronskih knjig. Tudi medknjižnična izposoja gradiva je nižja, to (lahko) kaže,

da je knjižnica dobro založena z raznovrstnim gradivom in naši člani zadovoljijo svojo uporabniško zahtevo pri nas. Izposoja na bibliobusu znese 10 % celotne izposoje.

*Iz Opaca smo prišteli podaljšanja gradiva. Ostalih opravljenih storitev preko Opaca je bilo 4.969 (2023 pa 4.403). **Za čitalnico smo v letih 2023 in 2024 vzeli 19,33 % izposoje na splošnem in otroškem oddelku (leta 2022 tudi še od potujoče).

Primerjava izposoje plan 2024/realizacija 2025

Plan 2024	Realizacija 2024	Indeks p/r
180.000	175.749	97,64

Primerjava izposoje 2024/2023

2023	2024	Indeks 24/23
175.112	175.749	100,36

4.1.1. Izposoja gradiva na dom

V letu 2024 je povprečna izposoja na dom, preračunana na 2.609 aktivnih članov knjižnice, 59 enot na člana. Če izposojene enote razdelimo med vse občane, pride 10 enot na občana. Izposoja gradiva na dom je bila identična letu pred tem. Obrat knjižnične zbirke je 1,84.

Izposoja na dom (brez čitalnice)	2023	2024	Indeks 24/23
	151.760	152.663	100,59

Izposoja na dom po vrsti gradiva		
	Knjige in brošure	144.229
	Serijske publikacije	3.320
	Neknjižno	4.020
	Skupaj – po I-BibSiSt-32	151.569
	E-knjige	755
	Audibook	167
	Filmi iz Baze slovenskih filmov	20
	Medknjižnična izposoja	152
	Skupaj	152.663

4.1.1.1. Izposoja na knjigomatu, v paketniku

Samostojnost uporabnikov oz. članov knjižnice se kaže na ravni storitev, ki jih opravijo preko COBISS OPAC-a (rezervacije gradiva, podaljšanje, naročanje) in seveda, v kolikšni meri se poslužujejo uporabe knjigomata in paketnika. Veseli nas bistveni napredek.

	2023	2024	Indeks 24/23
Izposoja + podaljšanje gradiva na knjigomatu	9.133	9.025	98,82

Vračanje gradiva na knjigomatu	17.882	19.640	109,83
Skupaj transakcij knjigomat	27.015	28.665	106,11

Paketnik smo dali v uporabo v začetku leta 2023, najprej za izposoj gradiva, sedaj omogoča tudi vračanje gradiva v bokse. Več o paketniku pod 3.1.5. Izposoja na dom preko paketnika je 475 enot gradiva.

4.1.1.2. Izposoja iger

Izposoja igrač, družabnih in didaktičnih iger lepo teče, beležimo 290 izposoj (leta 2023 314). Vsakič, ko se tovrstno gradivo vrne v knjižnico, ga je treba pregledati, kompletirati, za kar skrbi prostovoljka.

4.1.1.3. Podaljševanje izposoje

Število podaljšanj od skupne izposoje na dom (152.663) je 81.685, v deležu je to 53,50 %.

4.1.1.4. Izposoja gradiva na dom – novi naslovi

ODDELKI	Skupaj
Splošni in otroški oddelek	60.866
Bibliobus	9.007
SKUPAJ	69.873

Izposodili smo 9,49 % več novega gradiva kot leta 2023 (63.818), kar predstavlja 4,62 enot gradiva na vsakega Tržičana ali 26,78 naslova na člana knjižnice (1 knjiga na 2 tedna). V deležu od celotne izposoje na dom pa predstavlja izposoja novih naslovov 46 %.

4.1.1.5. Izposoja gradiva na dom – odrasli : otroci, mladina

Niso zajete transakcije izposoje spletnih virov (e-knjige, zvočne knjige, filmi ...) in medknjižnične izposoje.

IZPOSOJA 2024	Gradivo za odrasle	Gradivo za otroke in mladino	Skupaj
Leposlovje	63.738	43.027	106.765
Strokovno gradivo	20.943	23.850	44.793
SKUPAJ	84.681	66.877	151.558
%	55,87	44,13	100,00

Odrasli si skupno izposodijo 55,87 % gradiva, otroci pa 44,13 %. 70,44 % je leposlovja, 29,56 % se izposodi strokovnega gradiva.

4.1.1.6. Izposoja elektronskih in zvočnih knjig

	2023	2024	Indeks 23/24
Elektronske knjige	1.231	755	61,33
Zvočne knjige	167	167	100,00
SKUPAJ	1.398	922	65,91

Izposoja elektronskih knjig je precej nižja glede na predhodno leto, domnevamo, da zaradi ugasnitve ponudbe preko Biblosa, COBISS Ela se je vzpostavila v drugi polovici leta in se je morajo uporabniki še navaditi, poleg tega prihaja do začetniških težav.

4.1.1.7. Baza slovenskih filmov

Knjižnica dr. Toneta Pretnarja je leta 2023 pristopila k izposoji slovenskih filmov. Član knjižnice se s svojim e-naslovom in geslom registrira na spletni strani Baze slovenskih filmov (bsf.si/si), določi si še PIN, ki je potreben za izposajo filma. Nato se s številko knjižnične izkaznice in geslom za Mojo knjižnico poveže s knjižnico. Član si lahko izposodi en film naenkrat, v enem mesecu si lahko izposodi pet filmov.

Izposoja ni v porastu, izposojenih je bilo 12 naslovov filmov, skupaj 20 krat.

5. UPORABNIKI, ČLANI

Občani (lahko) obiskujejo knjižnico vse življenje, v različnih obdobjih z različnimi nameni. Uporabniki knjižnice so člani knjižnice in drugi obiskovalci.

5.1. Člani

Član knjižnice (lahko) postane vsak, ki s podpisom potrdi, da bo upošteval pravila poslovanja knjižnice. Članstvo je individualno in omogoča izposajo gradiva na dom. Člani prihajajo v prvi vrsti za izposajo gradiva na dom, poslužujejo se serijskih publikacij, časopisov in časnikov v čitalnici.

5.1.1. Aktivni člani

Aktivno članstvo je bilo zadnje leto skoraj identično s predhodnim.

5.1.1.1. Aktivni člani: otroci/odrasli

	2023	2023 v %	2024	2024 v %
Mladina do 15. leta	907	35,54	926	35,49
Odrasli	1.645	64,46	1.683	64,51
Skupaj	2.552	100,00	2.609	100,00

5.1.1.2. Aktivni člani: plan/realizacija

Za leto 2024 smo načrtovali 17 % včlanjenih občanov in občank Tržiča: 2.550 (od 15.003). To so tisti, ki si izposojajo knjižnično gradivo. Realizacija je 2.609 članov, splošno knjižnico s pionirskim oddelkom je obiskovalo 2.464 članov, aktivnih na potujoči knjižnici je bilo 413. Seštevek posebej po oddelkih je večji od skupnega števila, saj nekateri člani obiskujejo tako potujočo knjižnico kot matično in je 2.877. Realizacija je 17,25 % včlanjene populacije občanov Tržiča v 2024 (15.120). Indeks realizacija : plan včlanjenih prebivalcev je 102,31.

Plan 2024	od 15.003 prebivalcev	Realizacija 2024	od 15.120 prebivalcev	Indeks r/p
2.550	17 %	2.609	17,25 %	102,31

5.1.1.3. Aktivni člani: primerjava 2024/2023

V primerjavi s predhodnim letom se je članstvo povečalo za 2,23 %.

Leto	2023	2024	2024/2023
Aktivni člani	2.552	2.609	102,23

5.1.1.4. Aktivni člani po statusu: primerjava 2024/2023

	Aktivni člani 2023	Aktivni člani 2024	2024/2023
Zaposleni	764	789	103,27
Študenti	115	103	89,56
Srednješolci	290	281	96,90
Upokojenci	318	328	103,14
Nezaposleni	97	98	101,03
Drugo (gospodinje, tuji državljani, v ustanovi)	98	107	109,18
Predšolski otroci	187	214	114,44
Osnovnošolci	795	805	101,26

Razmerja po statusu aktivnih članov so primerljiva z letom pred tem, pozitivno so v porastu predšolski otroci.

5.1.2. Novo vpisani člani

Novo vpisanih članov v letu 2024 je bilo 406; 356 na splošnem in otroškem oddelku in 50 na bibliobusu.

Leto	2023	2024	2024/2023
Novi člani	407	406	99,75 %

Primerjava po statusu 2024 in 2023

	Novi člani 2023	Novi člani 2024	2024/2023
Zaposleni	98	100	102,04
Študenti	6	6	100,00
Srednješolci	19	21	110,53
Upokojenci	38	36	94,74
Nezaposleni	12	14	116,66
Drugo (gospodinje, tuji državljani)	8	2	0,25
Predšolski otroci	70	68	97,14

Osnovnošolci	156	140	89,74
Pravne osebe, organizacijske enote		19	

Število novo vpisanih članov je enako letu 2023, oziroma ena oseba manj v 2024.

5.2. Uporabniki

Poleg izposoje gradiva, za kar morajo biti posamezniki člani knjižnice, mnogi občani obiskujejo knjižnico, da se srečajo z avtorji, obiskujejo predavanja, delavnice, otroci prihajajo na ure pravljic, dramatizirane igrice, ustvarjalne počitniške delavnice, ure knjižne in knjižnične vzgoje, knjižničarji pa gredo v vrtce in šole, Dom Petra Uzarja in Varstveno delovni center ... Tu smo dosegli 10.627 obiskovalcev, najmlajših 8.216, odraslih 2.411. Obisk je zabeležen v tabelah (priloge) in opisan pod 7. Program.

Realizacija 2023	Plan 2024	Realizacija 2024	p24/r23	r24/p24
10.274	6.200	10.627	60,35	171,40

6. POTUJOČA KNJIŽNICA OZ. BIBLIOKOMBI

Splošna knjižnica organizira dostopnost knjižnične dejavnosti za vse prebivalce na svojem območju kot samostojni javni zavod. Kadar so na območju splošne knjižnice naselja oziroma območja naseljena tako, da tvorijo zaključene celote z več kot 1.500 prebivalci, ki so več kot 4 km oddaljene od osrednje knjižnice, organizira knjižnica izposojevališča oziroma krajevne knjižnice ter postajališča potujoče knjižnice za naselja z manjšim številom prebivalcev.

Knjižnica dr. Toneta Pretnarja ima od leta 1975 (12. maja 1975, takrat je obiskovala 10 naselij) organizirano službo potujoče knjižnice. Vsak drugi polni teden od septembra do junija (20 tednov na leto) obiše 18 krajev v občini Tržič in stoji na 26 postajališčih. Premična zbirka v Domu Petra Uzarja je bila ukinjena (2018) in preoblikovana v izposojevališče bibliobusa. S sklepom Sveta zavoda (december 2020) gre bibliokombi na pot tudi julija in avgusta (skupaj trikrat).

Temeljni cilj te oblike knjižnične dejavnosti je oskrbeti oddaljenejše/manj mobilne občane s knjižničnim gradivom. Vse bolj se oblikuje kot osebna storitev: člani predhodno gradivo rezervirajo ali naročijo po telefonu, bibliotekar jim ga ob prihodnjem obisku dostavi. Dopolnjuje se tudi s storitvijo Knjiga na dom, namenjeno tistim, ki ne morejo sami po gradivo, bolnim in ostarelim. Tudi sicer potujoče knjižnice v prvi vrsti pokrivajo potrebe otrok in starejših občanov. Potujoči knjižničar občasno z bibliokombijem obiše tudi skupine vrtcev, da spoznajo čudež knjižnice v malem. Svoje obiskovalce vabi in vključuje v Bralno značko za odrasle in Družinsko branje ter Poletavce.

Zbirka oz. zaloga za potujočo knjižnico vsebuje 5.953 enot oz. 5.867 naslovov.

Nakup gradiva za potujočo knjižnico financira Občina Tržič. Letos smo prirastu gradiva za bibliobus namenili 11.225,48 €, 16,68 % od vseh sredstev za nakup gradiva. Z vsakoletnim nakupom novega gradiva skušamo ponudbo na potujoči knjižnici čim bolj približati tisti, ki so jo deležni obiskovalci osrednje tržiške knjižnice.

Prirast knjižnega gradiva v letu 2024 na potujoči knjižnici je 344 enot (337 nakupa) in 16 naslovov periodičnega tiska.

Na potujoči knjižnici je bilo leta 2024 413 aktivnih članov oz. 14,35 % od vseh. Dobrih 55 % je predšolskih in šolskih otrok, 19 % je zaposlenih in 16,7 % upokoјencev, 5-6 % srednješolcev in študentov. Na novo se je vpisalo 50 članov (12,32 % od vseh novo vpisanih v knjižnico).

	Obisk	Izposoja
2019	4.546	17.743
2020	3.970	15.443
2021	4.075	16.179
2022	4.060	17.022
2023	4.150	17.530
2024	4.838	17.876
2024/2023	116,57	101,97

Zamenjava obstoječega vozila z novim je v teku, v letu 2024 je bilo objavljeno javno naročilo, pridobljena sredstva Ministrstva za kulturo v višini 150.000 €, izbrani ponudnik je AS Domžale. Rok dobave vozila je junij 2025, slovesen dogodek prevzema je načrtovan v začetku septembra.

7. PROGRAM – DEJAVNOSTI, PRIREDITVE

Prireditve in vse ostale oblike delovanja, ki so poleg izposoje vidne navzven, sodijo v poslanstvo knjižnice – poslanstvo izobraževanja, spodbujanja branja, vzgoje bralne kulture, uporabe knjižnice. Opredeljujeta jih 12. in 16. člen Zakona o knjižničarstvu. Občanom Tržiča in drugim, mladim in starejšim, knjižnica ob knjigah in drugem knjižničnem gradivu na številnih večerih in različnih dejavnostih predstavi pomembna, vredna, aktualna dela in avtorje, se dotakne sveta skozi potopisna predavanja, predavanja na temo telesnega in duševnega zdravja ... ali preprosto omogoča druženje (slabovidni in slepi). V knjižnico in Tržič tako pridejo številni gostje in sodelujoči, sodelovalno se povezujemo z mnogimi društvi, ustanovami, posamezniki ... Knjižnica je zaradi vseh teh oblik zelo živa in odprta ustanova.

7.1. Načrtovano

Načrtovali smo glede na prakso predhodnih let, glede na raznolike zvrsti dejavnosti, z vizijo, da pokrijemo raznovrstne ciljne skupine glede na njihovo starost, spol, interese, potrebe ...

Za odrasle:

- literarni večeri – predstavitve knjig, založb in avtorjev,
- potopisna predavanja,
- poljudno strokovna predavanja ob gradivu o zdravju, prehrani, vrtnarstvu, ekologiji,
- bralna značka za odrasle Knjiga, pojdi med Tržičane,
- individualno in skupinsko računalniško opismenjevanje,
- tematski večeri,
- priložnostne razstave o knjižničnem gradivu in ustvarjalcih,
- sprejem in predstavitev Pretnarjevega nagrajenca (v sodelovanju z Asociacijo Velenika in Občino Tržič),
- knjižnica – prostor za vse: namenjeno posameznikom, ki želijo svoja dela ali delovanje predstaviti v knjižnici. Na voljo so jim knjižnični prostor, vabila in obveščanje medijev, program večera naj bi oblikovali sami,
- v Domu Petra Uzarja pogovor o(b) zgodbi Branje-kramljanje,
- prostor dajemo za srečevanje raznih društev (Društvo slepih in slabovidnih ...),
- posebni dnevi, ko podarjamo knjige in/ali članarine.

Za otroke in mladino:

- ure pravljic: od januarja do maja in od oktobra do decembra enkrat tedensko v osrednji knjižnici,
- knjižničar/-ka na obisku v vrtcu, šolah,
- počitniške delavnice med šolskim letom,
- vrtec na obisku – predstavitev knjižnice otrokom iz vrtcev po dogovoru,
- razred na obisku – slovenski projekt za sedmošolce »Rastem s knjigo«,
- literarni gost ali ustvarjalec druge vrste za tržiške osnovne šole,
- razstave knjižničnega gradiva za spodbujanje kakovostnega branja,
- računalniško opismenjevanje za program Cobiss ob obiskih razredov v knjižnici,
- domoznanstvo: Zgodbe o Tonetu – seznanjanje z dr. Tonetom Pretnarjem, ciljna skupina so šestošolci tržiških osnovnih šol.

DEJAVNOSTI ZA ODRASLE (vodijo strokovni delavci)	Plan 2024
Literarni večeri in večeri z lokalnim okoljem	14
Predavanja – potopisna in druga	9
Bralni krožek in druge bralne dejavnosti v DPU in VDC	20
Izredne prireditve	4
Domoznanstvo	20

Skupinsko izobraževanje pod Digitalno=realno=normalno (ur oz. dni)	60
Pretnarjev nagrajenec	1
Bralna značka za odrasle – Knjiga, pojdi med Tržičane	1
Knjiga na dom (glede na povpraševanje)	
Digitalno = realno = normalno	1
Skupaj	130

DEJAVNOSTI ZA ODRASLE (potekajo brez aktivne udeležbe strokovnih delavcev knjižnice)	Plan 2024
Društvo slepih in slabovidnih	9

7.2. Realizacija dejavnosti za odrasle

K realizaciji načrtovanih dogodkov smo pristopali raznoliko, raznovrstno, živahno, ostajali odprta in živa ustanova.

Realiziran program za odrasle z datumi, avtorji, naslovi, številom obiskovalcev ter sodelujočih je natančno podan v prilogah. Posamezne dejavnosti so se številčno drugače realizirale, kot je bilo načrtovano; ponekod so se pomnožile, drugod razredčile. Prožnost in ne slepo držanje plana je gotovo prava smer. Gostov, izvajalcev in nastopajočih na prireditvah za odrasle je bilo 87.

ODRASLI	ŠTEVILO	Obiskovalci	Gostje
Literarni večeri	19	744	64
Predavanja	15	331	22
Bralni krožek	40	424	
Izredne prireditve	7	80	1
Domoznanstvo	20	39	
Skupinska izobraževanja za uporabo pametnega telefona	29	672	
*Individualna računalniška pomoč	47	47	
Bralna značka za odrasle (s čajankama)	3	69	
*Knjiga na dom	5	5	
SKUPAJ	185	2.411	87

* ne načrtujemo v številkah

Tabelaričen popis dogodkov po vsebini /naslovih, časovnem zaporedju, gostih in številu udeležencev, kot so se vrstili v letu 2024, je podan v prilogi k temu poročilu. Vsebinsko poročilo po vsakem dogodku napišejo zaposleni.

7.2.1. Literarni večeri – predstavitev knjig in avtorjev

7.2.1.1. *Obrazi slovenskih pokrajin: Nejc Bečan*

Portal Obrazi slovenskih pokrajin je združuje osem regijskih spletnih biografskih leksikonov, ki so nastajali v osrednjih območnih knjižnicah: Celjskozasavski.si, Dolenjski biografski leksikon, Gorenjci.si, Koroški biografski leksikon, Pomurci.si., Primorci.si, Spodnjepodravci.si in Štajerci.si. Od jeseni 2021 gorenjske knjižnice promoviramo portal Obrazi slovenskih pokrajin tako, da gostimo oziroma predstavimo žive obraze v živo. Dogodek prenašamo v živo vse gorenjske knjižnice na YouTubovem kanalu. V projektu sodelujemo Mestna knjižnica Kranj, Knjižnica Ivana Tavčarja Škofja Loka, Knjižnica A. T. Linhartarje Radovljica, Občinska knjižnica Jesenice in Knjižnica dr. Toneta Pretnarja, ki z vsakoletno predstavitvijo osebe iz domače občine, ki je že vključena v spletni leksikon, želimo pripomoči k njegovi promociji.

V torek, 9. januarja 2024, je potekala predstavitev tržiškega rojaka Nejca Bečana, pogovor je vodila novinarka Vala 202, Maja Stepančič. V prijetnem, dinamičnem in mestoma humornem pogovoru sta se dotaknila profesionalnega in zasebnega življenja, zlasti stvari, ki jih o Nejcu Bečanu še nismo vedeli. Vedeli pa smo, da je dirigent, skladatelj in saksofonist. Kot skladatelj se je uveljavil doma in v tujini. Od leta 2014 je dirigent in umetniški vodja Orkestra slovenske policije. Sodeluje tudi kot dirigent simfoničnega orkestra Gimnazije Kranj. Bil je udeleženec številnih mojstrskih tečajev v tujini, na katerih se je izpolnjeval pri različnih maestrih in si z njihovimi orkestri pridobival številne glasbene izkušnje.

7.2.1.2. *Hospickafe – pogovor o knjigah*

V sodelovanju s slovenskim društvom Hospic smo zadnji torek v januarju pripravili pogovor o knjigah Kavni krog in Od sedem do sedemindeset, avtorice mag. Barbare Hanuš. Z njo se je pogovarjala Božena Kolman Finžgar. Večer je ozavestil pomembnost zavedanja, da imamo ob sebi nekoga, ki mu zaupamo in s komer se lahko vedno pogovorimo. Barbara Hanuš je avtorica zgodb, poučnih del, učbenikov za otroke in dveh knjig za odrasle. Predstavljeni knjigi sta nas popeljali med gospe, ki se v domu za starostnike v malem obmorskem mestu zbirajo ob jutranji kavi. Avtorica je dejala, da je čas darilo, ki ti ga da starost in svetovala, naj ga napolnimo s čim lepšimi dogodki. V svojih delih opisuje vsakdanje stiske, a ostaja optimistična. Ta optimizem je bil na dogodku otipljiv.

7.2.1.3. *Mojih 33 odprav: v najvišja in najbolj odmaknjena gorstva sveta*

6. februarja 2024 smo gostili vrhunskega alpinista Vikija Grošlja, ki je predstavil svojo zadnjo knjigo Mojih 33 odprav: v najvišja in najbolj odmaknjena gorstva sveta. Zanj vrhunski Reinhold Messner pravi, da je ena ključnih osebnosti slovenskega alpinizma in eden najboljših alpinistov na svetu. Slog in način plezanja sta bila za Grošlja vedno zelo pomembna. Že na svoji prvi odpravi 1975 se je s prijatelji povzpел na vrh Makaluja po prvenstveni smeri preko južne stene. Njegov moto je: alpinizem je pustolovščina v najbolj plemenitem, najčistejšem in najbolj pozitivnem pomenu besede. Hojo in plezanje čez Nepal od juga do severa in od vzhoda do

zahoda je posvetil nepalskim domačinom in jim s svojim humanitarnim skladom pomagal zlasti po potresu leta 2015. Odlično združuje vrhunske aktivnosti s pripovedovanjem zgodb. S svojim odnosom do obeh dejavnosti je postal del velikih zgodb tradicionalnega alpinizma. Bil je odličen večer z odličnim gostom.

7.2.1.4. 8. februar – slovenski kulturni praznik: Tone Kuntner

Na Slovenski kulturni praznik smo se poklonili kulturi in velikemu dr. Francetu Prešernu. Slavnostno dopoldne smo obeležili s predstavitvijo pesnika in dramskega igralca v pokoju, Toneta Kuntnerja. Njegove recitacije Prešernove poezije, Cankarjevih del in svojih pesmi je lepo dopolnjevala akademska citrarka Janja Brlec. Program je vodila in povezovala novinarka in radijska napovedovalka Nataša Ličen. Tone Kuntner je bil zaposlen v Mestnem gledališču ljubljanskem. Sodeloval je tudi pri filmu, na radiu in televiziji. V osemdesetih letih je odigral številne pomembne like v repertoarju matičnega gledališča. Od leta 1986 do 2005 je na AGRFT-ju poučeval umetniško besedo. Umetniške muze so ga vseskozi podpirale tako na področju gledališkega kot pesniškega ustvarjanja. O pesniku Tonetu Kuntnerju govori njegova ljubezenska in domoljubna poezija. Za svoje delo je prejel več nagrad in priznanj. Mnoge pesmi so izšle tudi v različnih revijah in antologijah v številnih tujih jezikih. Janja Brlec je vrhunska citrarka in prvonagrajenka državnih in mednarodnih tekmovanj. Citre želi približati širši javnosti kot koncertni instrument velikih razsežnosti in neomajnosti, zato se pojavlja v različnih glasbenih stilih. Nastopa solistično in v različnih komornih zasedbah na številnih mednarodnih festivalih in koncertih po Evropi. Sodeluje tudi z odličnimi glasbeniki in je članica Slovenskega citrarskega kvarteta in Dua Kontrario. Piše priredbe, vodi seminarje, mojstrske tečaje in je članica strokovnih komisij na tekmovanjih.

Tudi tokrat se je izkazalo, da Tržičani potrebujejo slavnostni dogodek v počastitev slovenskega kulturnega praznika

7.2.1.5. Triglav je naš

Knjiga Triglav je naš je izšla pri Planinski založbi ob 130-letnici Slovenskega planinskega društva. Z nepričakovanim odkritjem arhiva v Innsbrucku so na površje priplavala nova dejstva in vse zakulisno dogajanje med Slovenci in Nemci v času Avstro-ogrske monarhije. Nacionalistične zdrahe iz dolin so se odražale v gorskem svetu, predvsem na Triglavu, vendar še daleč ni bilo vse tako črno-belo, kakor so nas učili. Triglav je obstajal tudi v tekočem agregatnem stanju, na Triglav se je vrhunsko plezalo že pred prvo svetovno vojno, da o železnici nanj sploh ne govorimo. Zakaj vsega tega nismo vedeli, nam je pojasnil avtor Dušan Škodič. Doživeli smo zanimiv vpogled v nova zgodovinska dejstva planinstva v Sloveniji.

7.2.1.6. A si lahko vsaj enkrat tiho

Ivana Djilas je gledališka režiserka, pisateljica in publicistka. Napisala je odmeven roman Hiša in svojevrstno zbirko avtobiografskih esejističnih zgodb z naslovom A si lahko vsaj enkrat tiho, ki smo jo v knjižnici predstavili v torek, 12. 3. 2024. Zanj je prejela Rožančevo nagrado 2023. Od leta 1999 živi in dela v Sloveniji. Umetnica, ženska s kariero, feministka, falirana doktorska študentka, prekarna delavka, prejemnica priznanja Združenja dramskih umetnikov Slovenije, romanopiska ... V zanimivem večeru je govorila o knjigi, ki je izbor izjemno iskrenih izpovedi, dogodkov, opažanj, predlogov, kritik in samorefleksij od otroštva in mladosti v Srbiji, do

prihoda v Slovenijo, iskanja svojega prostora in dela pod slovenskim soncem, ljubezenske zgodbe, borbe za otroka, borbe z mlini na veter ... Odličen večer nas ni pustil ravnodušnih.

7.2.1.7. So najlepše pesmi že napisane?

Na svetovni dan poezije smo gostili Območno izpostavo JSKD Tržič in Mladinsko gledališče Tržič, v njuni organizaciji je v knjižnici potekal literarni večer. Letos je bil posvečen 100-letnici rojstva tržiškega pesnika Franca Pavčiča Rada. O pesnikovem življenju je spregovoril doc. dr. Drago Papler, njegov poznavalec in avtor elektronske knjige Brleča luč v somraku – monografija pesmi Franca Pavčiča Rada v prispodobah fotografskih motivov. Njegove pesmi sta interpretirala Janez Kikel in David Ahačič. Projekcijo fotografij je na violini spremljala Tina Žugelj.

7.2.1.8. Planet Asperger

Motnje avtističnega spektra so tako v svetu kot v Sloveniji v velikem porastu. Knjiga Planet Asperger staršem, pedagogom, zdravstvenim delavcem in vsem, ki se srečujejo s tako posebnimi otroci, iskreno in optimistično spregovori o naporih, krohotih in življenjskih preizkušnjah, ki jih prinaša življenje z otrokom s posebnimi potrebami. Knjigo, ki je bila prvič izdana 2017 in ponatisnjena 2022, je predstavila avtorica Mojca Mihelčič. Med občinstvom so bile v velikem številu vzgojiteljice Vzgojno varstvenega zavoda Tržič.

7.2.1.9. Predstavitev pesniške zbirke Vijolične vijuge

Zadnji dan maja je bila v sodelovanju z Območno izpostavo JSKD Tržič izvedena predstavitev nove pesniške zbirke Damjane Kaučič z naslovom Vijolične vijuge. Te kot nit pletejo skrivnostno mrežo v domišljiji. Kot mehke šepetajoče črte na platnu neba, vijuge vijolične barve navdihujejo čarovnijo in sanjarjenje. Lahko predstavljajo meje med resničnostjo in sanjami, kjer vsak prepletajoči val teh vijug odpira novo zgodbo. V uvodu je avtorico predstavil Anže Habjan in prebral nekaj pesmi. V nadaljevanju je pesmi prebirala sama in pojasnila njihov nastanek. Večer je z glasbeno spremljavo na kitari dopolnjeval njen sin, Mihael Kavčič. Bil je prijeten in navdihujoč večer.

7.2.1.10. Iztok Tomazin in Tomo Virk: Naveza

V torek, 8. 10. 2024, sta nas avtorja knjige Naveza dr. Iztok Tomazin in dr. Tomo Virk v besedi in z diapozitivi popeljala skozi štirideset let njunega prijateljstva, ki sta ga kalila v najtežjih plezalnih smereh doma in v tujini. Zmojstrila sta (zavedanje) sebe, prijateljstvo, presegala meje telesa in neba, posegala po presežnem, bila zvesta navezi-zavezi. »Gora je obdana z avro sakralnosti, je osrednja arhetipska danost, ki omogoča komunikacijo s transcendenco.« (po T. V. str. 234) Je nekaj neizrekljivega. Čisti užitek gibanja.

Naveza je literarno mojstrska, izjemno zanimiva knjiga, ki presega okvire gorniške literature. V napeti, s humorjem in duhovitostjo prežeti knjigi, ki je izšla pri vodilni slovenski založbi Beletrina, sta povzela 40 let dinamičnega prijateljstva, številne alpinistične in druge pustolovščine, razmišljanja, občutke in refleksije. Izkazalo se je, ponovno, kako izjemna, vsestranska osebnost je Tržičan dr. Iztok Tomazin, kako močno nas zmora obogatiti in nagovoriti, kako dobro je, da prihaja med nas skozi svoje literarno ustvarjanje in tako postaja širše dosegljiv.

7.2.1.11. Sprejem Pretnarjevega nagradjenca: Miran Košuta

Mednarodna Pretnarjeva nagrada je podeljevana od leta 2004 v organizaciji Ustanove Velenjska knjižna fundacija in partnerjev na književnem srečanju/festivalu Lirikonfest v Velenju tistim zaslužnim posameznikom, enakovredno tujim in slovenskim državljanom, ki si po svetu ali doma (v SLO) v duhu dr. Toneta Pretnarja svetovljansko prizadevajo za seznanjanje s poezijo, slovensko književnostjo in slovenskim jezikom.

Na 23. Lirikonfestu v Velenju je bila 10. junija podeljena mednarodna Pretnarjeva nagrada 2024 – osrednja slovenska zahvala – s častnim naslovom »ambasador poezije, slovenske književnosti in jezika« – slovenskemu pisatelju, literarnemu zgodovinarju in književnemu prevajalcu prof. dr. Miranu Košuti – za pomembne prispevke pri mednarodnem slovensko-italijanskem čezmejnem povezovanju in uveljavljanju slovenske literature in jezika v italijanskem kulturnem prostoru; za vrhunske književne prevode med sosedskima kulturama; za kulturotvorno neomajnost v slovenskem manjšinskem prostoru v Italiji.

Dr. Miran Košuta, rojen 6. 11. 1960 v Trstu, je književnik in glasbenik. Živi v Sv. Križu pri Trstu. Leta 1979 je maturiral na klasičnem liceju Franceta Prešerna v Trstu, leta 1984 pa diplomiral iz slovenščine ter primerjalne književnosti in literarne teorije na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Glasbeno pot je nastopil na šoli v Trstu, ko je obiskoval študij klarineta. Je izredni profesor slovenske književnosti na Filozofski in leposlovni fakulteti Univerze v Trstu.

V slovenščino je prevedel več del italijanskih avtorjev, v italijanščino pa med drugim Poezije Franceta Prešerna (*Poesie*, 2020). Vrhunski prevod odlikujeta svež, sodoben, ritmičen jezik, obenem pa prevajalski pristop, ki dosledno prenaša duha Prešernove poezije v formo italijanskega jezika. Na ta način je slovenskega pesniškega klasika približal sosednji italijanski kulturi, ki je še vedno premalo seznanjena s slovensko klasično in sodobno književnostjo. Prevod je izjemno dragoceno gradivo za delo pri predavanjih in seminarjih književnosti v okviru Katedre slovenskega jezika in književnosti na Oddelku za humanistiko Univerze v Trstu. Prav na tej katedri si prof. Miran Košuta že vrsto let v duhu dr. Toneta Pretnarja prizadeva za prenašanje znanja o novejši poeziji in slovenski književnosti nasploh mladim generacijam, katerim je tudi prizadeven mentor in spodbujevalec njihovega trajnega interesa za slovenski jezik in književnost.

Miran Košuta s svojim izjemno bogatim literarnim, esejističnim in prevajalskim opusom ter znanstvenimi besedili s področja literarne zgodovine predstavlja enega od izjemno aktivnih in ključnih stebrov v slovensko manjšinskem prostoru v Italiji. Z vsem svojim ustvarjalnim delom, tudi s številnimi govori, nastopi na okroglih mizah, gledališkimi in glasbenimi performansi vzpostavlja prepotreben dialog med dvema sosedskima kulturama, ki prepogosto ostajata tuja druga drugi, a ravno po zaslugi takih akterjev, kot je Miran Košuta, vztrajata pri sobivanju v prijateljskem duhu. – (Iz utemeljitve: V. M. idr.)

Dr. Miran Košuta živi resničnost manjšinskega prostora, v njej deluje, za živost slovenskega jezika in književnosti poučuje, prevaja, predava, pišete.

Kako je živeti ob meji, ki loči ljudi na nas in vas, kako je imeti drugačen materni jezik od uradno priznanega – vedo tisti, ki so in ki tako realnost živijo, kjerkoli po svetu. Koliko se asimilirati, kako in kje in koliko živeti prvobitnost? Kakšne pritiske čutijo prebivalci narodnih manjšin, od kje prihajajo pritiski, kako vplivajo na pokončnost in samozavest ljudi? Kako ohranjati slovenski

jezik, narodno zavest? Kakšno je dejansko stanje? Odgovori na to so danes verjetno drugačni kot pred desetletji.

Prof. dr. Vesna Mikolič je bila voditeljica pogovora z nagrajencem. Predstavila ga je skozi življenjsko delo, skozi prevajanje, izpostavila, kakšen zalogaj je bil prevod Prešernovih Poezij v italijanski jezik. Nagovoril ga je tudi župan Občine Tržič Peter Miklič. Prepričani smo, da sta Pretnarjeva nagrada 2024 in častni naslov »ambasador poezije, slovenske književnosti in jezika« v odličnih rokah. Z glasbo so popestrili večer mladi klarinetisti iz Glasbene šole Tržič pod mentorstvom prof. Roberta Boneta.

7.2.1.12. Besedarije

V sklopu že tradicionalnih jesenskih Besedarij je bila v oktobru predstavitev knjige Besede in podobe iz Tržiške doline: odlomki iz starih časopisov, ki naj bi izšla v mesecu decembru. Ob projekciji slikovnega materiala jo je predstavil njen avtor Jože Romšak. O knjigi so govorili tudi Bojan Knific, Irma Lipovec in Tanja Ahačič. Dogodek je potekal v sodelovanju z Društvom upokojencev Tržič, ki je po dogodku pripravilo tudi krajše druženje za starejše upokojence.

7.2.1.13. Predstavitev knjige 33 : to ni še ena knjiga o Caminu

Praznični decembrski večer je bil v znamenje rdeče barve, barve adventa in najljubše barve gosta, Tomaža Miheliča. Ta nam je v debeli in zgovorni uri predstavil svojo knjigo z naslovom 33 : to ni še ena knjiga o Caminu. Očaral nas je z iskrenostjo, duhovitostjo, iskrivostjo in humorjem. Z glasbeno spremljavo na kitari je dogodek obogatil Gaber Černilec, učenec Glasbene šole Tržič pri glasbeni pedagoginji Moniki Breuss. Nadvse prijeten večer se je nadaljeval s podpisovanjem knjige, obveznimi selfiji, objemi in prijetnim klepetom ob kozarcu soka.

7.2.1.14. Praznični koncert Kitarskega ansambla Svarun

Dogodke za odrasle smo v knjižnici zaokrožili s tradicionalnim koncertom Kitarskega ansambla Svarun. Zvesti publiki so prekaljeni glasbeniki igrali angleške, irske, tirolske in lastne avtorske skladbe. Za konec koncerta so zaigrali še božično klasiko in prisotne uvedli v praznični čas.

7.2.2. Potopisna in druga predavanja

7.2.2.1. Jadralski potopis – Uresničene sanje Marka Vuka

Mrzlega januarskega torka zvečer smo se podali na jadralski potep z Markom Vukom. Na predavanju s projekcijo, ki je nastalo po knjigi z naslovom Uresničene sanje, spomini na deset let potepanj z jadrnico Daddy's Dream, nas je avtor, jadralec vodil čez šest morij in sedem držav Sredozemlja. V podrobnem pregledu je z nami delil osebne spomine, čas nervoze, spokoja, sreče in ponosa.

7.2.2.2. Umetnost pospravljanja – predstavitev

Na predavanju Tine Markun, prve certificirane svetovalke v Sloveniji za holistično metodo, ki jo je razvila Marie Kondo, smo spoznali vplive urejenosti doma na naše življenje. Kje začeti temeljito pospravljanje in kako ga zaključiti, kako lahkotno vzdrževati red in kako način urejanja doma prenesti na ostala področja življenja, nam je osvetlila na pregleden način.

Temeljito urejen dom je trajna sprememba, ki spodbuja dobro počutje, zadovoljstvo, pozitivno naravnost in boljše odnose. V urejenem domu se lažje umirimo in osredotočimo ter hitreje in lahkotneje opravljamo vsakodnevna opravila. Temeljito pospravljanje nas spodbuja, da se v domu obdamo s stvarmi, ki jih imamo radi in jih res potrebujemo, in tako spreminja naš odnos do stvari in spodbuja spremembe pri sebi, ki imajo širši pozitivni vpliv na skupnost in okolje.

7.2.2.3. Narodni parki ZDA – potopisno predavanje

V potopisu Staneta Valjavca smo se sprehodili po nekaterih osupljivih narodnih parkih ZDA. Tako smo v prijetni uri zvedeli veliko zanimivosti iz Yellowstonea, Grand Canyona, Redwooda, Monument Valleya in Archosa.

7.2.2.4. Kmet na dveh kolesih

5. novembra smo poslušali potopisno predavanje Sergeja Kosmana, ki nas je z motorjem popeljal po starodavni svilni cesti skozi Rusijo, Kazahstan, Kirgizistan in povratek domov preko Ukrajine in Moldavije. O svoji poti je napisal knjigo z naslovom Kmet na dveh kolesih, ki je bila po predavanju na voljo za nakup, izkupiček katerega je šel zavodu Beli angeli. To je dobrodelna in humanitarna organizacija, ki pomaga poškodovanim motoristom in ozavešča o večji prometni varnosti.

7.2.2.5. Mednarodni dan geopestrosti – 6. oktober

V sodelovanju z Občino Tržič smo v torek, 15. oktobra, v knjižnici pripravili predstavitev novih Opozorilnih kart verjetnosti pojavljanja zemeljskih in hribinskih plazov na območju občine Tržič. Dogodek je vodila dr. Irena Mrak s Fakultete za varstvo okolja, ki je predstavila tudi geopestroto naše občine. Karto je predstavil dr. Klemen Teran iz Geološkega zavoda Slovenije. Oba sta odgovarila tudi na številna vprašanja prisotnih obiskovalcev.

7.2.3. Strokovna predavanja in delavnice

7.2.3.1. Delavnica javnega nastopa za pripovedovalce pravljic

Januarja smo v knjižnici pripravili delavnico za pripovedovalce pravljic. Vodila jo je Barbara Pia Jenič (Zavod Sensorium), ki ima več kot 25 let izkušenj z raziskovanjem senzorialnega jezika v umetnosti in kulturi. Magistrirala je iz javnega govora na AGRFT. Javni govor, nastop, igro in čute v umetnosti poučuje na različnih izobraževanjih doma in v tujini. Odigrala je tudi več kot 50 različnih vlog v gledališču, na TV in v filmu. Kot avtorica je ustvarila več kot 70 različnih predstav. V delavnici smo osvetlili ključne točke javnega nastopa (govor, dihanje in interpretacijo besedila), dotaknili smo se napak in izzivov, s katerimi se soočajo pripovedovalci. Raziskali smo umetniško interpretacijo vsebine pravljic in se posvetili govornim veščinam zgodbe. Močan poudarek je bil tudi na obvladovanju napetosti, vzpostavljanju stika z občinstvom in ustvarjanju resonančnega in nepozabnega doživetja za mlade poslušalce. Delavnice so se udeležile zaposlene iz Vrtca Križe in naše ustanove.

7.2.3.2. Fraktalna risba

V januarju in februarju (skupaj 4 x) so v dopoldanskem času v knjižnici potekale delavnice Fraktalne risbe, ki jih je vodila Nataša Pajić. Namenjene so bile vsem, ki so si želeli izboljšati

kakovost življenja in kreativneje pristopiti k reševanju življenjskih izzivov. Metoda fraktalne risbe je ena od terapevtskih metod pomoči z umetnostjo, ki je osnovana na spontani risbi, sestavljeni iz linij in barv. Temelji na programih za razvoj možganov, terapiji z barvami in kvantno-informacijski medicini.

7.2.3.3. Delavnica masaže dojenčka

V sredo, 25. 9. 2024, dopoldan je v knjižnici potekala delavnica masaže dojenčka po programu IAIM® (International Association of Infant Massage – mednarodno združenje za masažo dojenčka), ki jo je vodila Marjeta Hudobivnik Purgar, certificirana inštruktorica masaže dojenčka IAIM ter vodja studia za ženske in otroke v Tržiču. V uvodnem delu je predstavila, kaj masaža dojenčka sploh je in kakšne so njene koristi, drugi del pa je bil namenjen praktični predstavitvi masaže nogic.

7.2.4. Bralna značka za odrasle, 12. sezona

Nabor knjig je v 12. sezoni bralnega projekta Knjiga, pojdi med Tržičane, obsegal 120 naslovov; 60 del domačih in 60 del tujih avtorjev. Za opravljen projekt je moral bralec prebrati 7 del s seznama. Projektu se je pridružilo je 58 bralk in bralcev, 37 ga je tudi uspešno zaključilo. Skupaj so prebrali 674 knjig.

Bralci knjig niso ocenjevali, so pa lahko zaupali svoje mnenje o prebranem in izpostavili knjige, ki so se jih dotaknile. Na seznamu je bilo 5 knjig, ki jih bralci niso nikoli prebrali, 1 knjiga domačega avtorja in 4 tuje. Bralci so priporočili v branje knjige Čudovita bitja, Prežeta s soljo, Prvi polčas, vsa dela Rupī Kaur, Življenje na skrajnih mejah, Rojeni za tek, Po poteh mojega očeta. Slavček, Dopust s taščo, Kurji pastir, Deklina zgodba, ...

V povprečju so bralci prebrali vsak 12 knjig. Največ knjig, ki jih je prebrala ena bralka, je 52, naslednja 44, dve pa po 33. Dva bralca sta prebrala le obveznih 7 del.

Bralci so nekoliko raje brali dela domačih avtorjev. Prebrali so 349 del domačih in 325 del tujih avtorjev. Največkrat prebrana dela so bila med domačimi Gremo mi v tri krasne (N. Konc Lorenzutti), Lažniva Suzi (D. Muck) in Moje mesto Tržič (M. Mežek), med tujimi pa Pet četrtn pomaranče, Metulj ter Lučka v snegu in Smrt v Benetkah.

Knjig nismo razdelili po zvrsteh, pač pa po abecedi naslovov, posameznemu naslovu pa smo dodali zvrst (npr. kriminalni roman, potopis, pesniška zbirka, ...) Vsako leto bralci pohvalijo izbor in vedno znova povedo, da jih projekt opomni na knjige, po katerih sicer ne bi posegali. Nekateri so povedali, da seznam obdržijo in preko poletja preberejo še marsikatero knjigo s seznama, priporočajo pa naslove tudi svojim domačim, znancem.

Decembra in marca smo pripravili knjižni čajanki, ko smo podelili mnenja v živo.

14. maja smo na zaključni prireditvi gostili Društvo Glasba – drama, ki nam je predstavilo delo *Moj pogled na Ivana Tavčarja (Franja Košenini Tavčar)*. Bralke in bralce je nagovoril župan Peter Miklič, jim čestital za opravljeno bralno značko in poudaril pomen branja ter pohvalil knjižnico in zaposlene za ta projekt.

7.2.5. Bralni krožek v Domu Petra Uzarja

Bralni krožek, ki poteka v Domu Petra Uzarja, je namenjen njegovim stanovalcem, ki se radi družijo ob izbrani besedi. Bibliotekar skladno z interesi obiskovalcev izbere literaturo, jo glasno bere in spodbuja pogovor o(b) prebranem. Ker udeležba ne zahteva vnaprejšnje priprave ali branja, je krožek še posebej primeren za tiste starostnike, ki zaradi težav z vidom sami težko berejo oz. ne morejo več brati. V letu 2024 smo izvedli 22 srečanj, na katerih smo prebirali domoznanske vsebine, ljudske pripovedi, razmišljanja avtorjev, ki so znani udeležencem, leposlovje, ki govori o življenju v domu upokojencev ipd.

7.2.6. Promocija gradiva in knjižnice

7.2.6.1. Filmsko dopoldne v DPU

V domu starejših občanov, Domu Petra Uzarja Tržič, stanovalcem doma knjižnica pripravlja ogled filmskih posnetkov z domoznansko in drugo tematiko. V letu 2024 so bili predvajani:

- Kranjski furmani RTV, portal MMC
- Napev – odsev: posnetek poustvarjalcev slovenskega glasbenega izročila 2023
- Posnetek Območnega srečanja folklornih skupin v Tržiču 2024
- Posnetek Tržič poje 2024
- Napev – odsev: posnetek poustvarjalcev slovenskega glasbenega izročila 2024
- Nebeška lilija – o svetnici Mariji Goretti

Posnetke si je ogledalo 215 oskrbovancev doma.

7.2.6.2. Kvizi v Domu starejših občanov in Varstveno delovnem centru

Drugače kot po šolah poteka izvedba pripovedovanja in reševanja kviza v DPU-ju in v VDC-ju. Ti poslušalci imajo drugačne potrebe. Običajno se skupaj posedemo okrog mize, nato jim počasi, razločno in razumljivo predstavimo zgodbo. Sledi skupno reševanje kviza. Zgodbe so domoznansko obarvane in vsebina poznana večjemu številu stanovalcev.

V letu 2024 so stanovalci DPU poslušali :

- o življenju Gutenbergov
- o zgodovini šolstva v Tržiču
- o veliki noči na slovenskem
- o zgodovini Tržiških vrtcev
- o Šentanskem rudniku

Na srečanjih je sodelovalo 59 stanovalcev doma.

Kvizi v Varstveno delovnem centru:

- Zgodovina šolstva v Tržiču
- O petelinu in zmaju
- Zgodovina Tržiških vrtcev
- Šentanski rudnik

- Kino Tržič
- Radio Tržič
- Božič po svetu

Na srečanjih je sodelovalo 91 varovancev.

7.2.6.3. Predstavitev knjižnice, njenih dejavnosti in projektov

Po dogovoru med direktorji smo 30. maja gostili kandidatke za strokovni izpit iz gorenjskih splošnih knjižnic. Predstavili smo jim prostore Knjižnice dr. Toneta Pretnarja, vse dejavnosti za odrasle in otroke, ter projekte, ki jih pripravljamo in izvajamo. Pri tem smo imeli v mislih zlasti nekatere naše posebnosti, ko so: spominska soba dr. Toneta Pretnarja in predstavitev njegovega življenja in dela, predstavitev projekta Digitalno = realno = normalno in ogled bibliobusa. Dve uri sta komaj zadoščali za tako zgoščen prikaz. Evalvacija je bila pozitivna.

7.2.7. Obeležimo posebne dneve

7.2.7.1. Mednarodni dan knjige in avtorskih pravic, Mamutova oporoka

Ob mednarodnem dnevu knjige in avtorskih pravic, ki je bil 23. 4. 2024, smo k prvemu vpisu v knjižnico povabili bodoče člane in jim ob tej priložnosti ponudili eno leto članstva brez plačila članarine. Akciji smo namenili teden med 22. in 24. 4. 2024. Odzvalo se je 12 oseb.

Na ta dan smo gostili pesnika, pisatelja in prevajalca, nekdanjega tržiškega občana Klemna Piska, ki je občinstvu predstavil svoj romaneskni prvenec z naslovom Mamutova oporoka, ki je izšel leta 2021 pri založbi Beletrina. Roman je nekaj posebnega na slovenski literarni sceni, saj je posvečen dvojini, avtor pa je vanj vpel svoje bogato znanje jezikoslovja in tujih jezikov. V pogovoru z bibliotekarko je obudil spomine na predstavitev svoje prve pesniške zbirke Labas vakaras v tržiški knjižnici 1998. leta ter pojasnil dolgotrajen proces nastajanja romana, vsebino, literarne like, nekatere avtobiografske elemente, slog idr. Za ponazoritev povedanega je prebral dva odlomka iz romana, ker pa je med drugim tudi glasbenik, je začetek in konec večera obogatil s svojim vokalom in kitaro.

7.2.8. Digitalno je realno je normalno

7.2.8.1. Skupinska in individualna izobraževanja za uporabo pametnih telefonov

V okviru projekta Digitalno = realno = normalno smo v Knjižnici dr. Toneta Pretnarja pripravili izobraževanja za uporabo pametnih telefonov. Izobraževanja so se izvajala februarja, marca, aprila, maja, junija, septembra, oktobra in decembra. Izobraževanja so potekala skupinsko in tudi individualno.

V letu 2024 smo izvedli devetindvajset skupinskih ter sedeminštirideset individualnih izobraževanj. V drugi polovici leta smo veliko individualnih izobraževanj izvedli na tematiko COBISS Ela. Posameznega skupinskega izobraževanja se je udeležilo povprečno 23 slušateljev.

Izobraževanja smo organizirali z namenom razvijanja digitalne pismenosti, ki pripomore k prijaznejšemu življenju, obenem pa smo želeli uporabnike naučiti sodobnih načinov elektronskega komuniciranja. Izobraževanje je namenjeno vsem, ki želijo obnoviti ali dopolniti in izpopolniti znanja pri delu s pametnimi napravami.

Cilj izobraževanja je povečati znanje s področja digitalnih vsebin ter omogočiti uporabnikom, da svojo pametno napravo spoznajo, spoznajo prednosti pametnih telefonov, tablic in računalnikov, s tem pa si olajšajo življenje in pridobivajo uporabne informacije s pomočjo pametne naprave in interneta.

Vsebina izobraževanj je bila naslednja: 1. Pregled in urejanje namizja pametnega telefona. Kreiranje in poimenovanje nove mape. 2. Osnovne nastavitve telefona (nastavitve velikosti črk, domačega zaslona ter nastavitve obvestil). 3. Uporaba orodij in pripomočkov (svetilka, budilka, beležka). 4. Koledar: vnos dogodkov, nalog v koledar in nastavitve opomnikov. 5. Fotografiranje, snemanje videa, urejanje fotografij. Pošiljanje fotografij preko elektronske pošte, Vibra, Facebooka, FB Messengerja in WhatsAppa. 6. Nastavitve brezžične povezave z internetom (Wi-Fi). 7. Družbena omrežja (Facebook, Instagram, Twitter, YouTube, TikTok). 8. Komunikacije preko interneta oziroma Wi-Fija (Viber, WhatsApp, Skype). 9. Uporaba trgovine Google Play. Iskanje aplikacij in kako prepoznamo najboljše aplikacije. 10. Nameščanje aplikacij, brisanje aplikacij. 11. Storitve v oblaku (Google Photos, Google Drive, WeTransfer). 12. Uporaba WeTransferja.

7.2.9. Domoznanstvo

7.2.9.1. Zmaj iz petelinjega jajc v lahkem branju

11. septembra smo pripravili in doživeli domoznanski in izobraževalen večer v enem.

Legenda o nastanku Tržiča je tokrat izšla v lahkem branju. Lahko branje rečemo tistim knjigam in časopisom, ki jih lažje beremo in razumemo. Novice in kultura so namenjeni vsem ljudem. Predstavljene morajo biti tako, da jih razumemo vsi. Razumeti jih morajo tudi ljudje, ki težko berejo. Lahko branje potrebujemo ljudje pogosto: otroci, ljudje s posebnimi potrebami, starejši, priseljenci, pa vsi ostali, ker se ni lahko pregristi čez drobne tiske pogojev zavarovalnic, zdravstva, zakonodaje ...

Da je knjiga Zmaj iz petelinjega jajca zagledala luč sveta, so zaslužni Zavod Risa (Center za splošno, funkcionalno in kulturno opismenjevanje), Nejko Perko, Aksinja Kermauner, mlada ilustratorica Sofia Plazar Meulenberg in Občina Tržič, župan Peter Miklič. Med besede in zgodbo je vstopal Lenart Tišler s svojo harmoniko.

7.2.9.2. Zgodovina Kegljaškega kluba Ljubelj Tržič - predstavitev zbornika

Leta 2003 je izšla publikacija Od Sokolskega do športnega društva Tržič 1903 - 2003. Naredila sta jo Tonica Marin in Jože Klofutar. V njej sta o Kegljaškem klubu Ljubelj Tržič napisani 2 strani in obenem napovedan izid samostojnega zbornika, 2003 je Kegljaški klub namreč praznoval 50 let. Do realizacije ni prišlo. 2023 je (bila) tu že 70. letnica, z njo pa je prišlo do izida odličnega zbornika. Zbornik predstavlja in se povezuje/navezuje na društvene dejavnosti Splošnega

športnega društva v Trziču. Vendar ni omejen le na Tržič. Je prikaz razvoja kegljanja v svetu in nato v slovenskem merilu.

Zbornik Zgodovina Kegljaškega kluba Ljubelj Tržič je zasnoval, gradivo zbral, besedilo napisal in uredil Jože Klofutar, jezikovni pregled je opravila Jožica Koder, oblikovala ga je Eva Remškar.

Na septembrskem domoznanskem večeru smo podrobneje predstavili življenje in delo Jožeta Klofutarja, nato pa še vsebino zbornika, dolgoletno predsednico KK Emo Zajc, uspehe ekip ...

Takole je zapisala Jožica Koder:

Imeniten zbornik je napisal avtor Jože Klofutar.

Zbral veliko dokumentov o delu tržiških kegljačev v 70 letih njihovega kegljaškega športa.

Ogromno podatkov o njihovem trudu, o številnih uspehih tudi zunaj meja Slovenije.

Knjiga je slavospev tržiškemu klubu kegljačev.

Je vrhunsko delo, v njej bodo ostala vsa imena tudi prihodnjim rodovom v vedenje.

Tržiški šport je bogatejši prav s to knjigo.

Je izredno lepo oblikovana.

Vse čestitke avtorju, da se je z vso zavzetostjo lotil zahtevnega dela.

In knjiga je tu.

V pravo veselje.

Nikoli se nisem zanimala za kegljaški šport, Jože me je s svojo zbrano dokumentacijo navdušil za kegljanje.

Lepo se bere, je polna lepih zgovornih fotografij.

Skratka: lepa.

7.2.9.3. Gora z dvema imenoma

V torek, 24. 9. 2024, je domači avtor Anton Kramarič na literarnem večeru predstavil svojo novo knjigo Gora z dvema imenoma, v kateri svoje literarne pejsaže prepleta z zgodbami, ki so mu jih v zvezi z naslovno Kriško goro zaupali ljudje in zaradi katerih ima knjiga tudi etnološki pomen. Večer je vodil Janez Kikel, ki se je z avtorjem pogovarjal o naslovu knjige, o tem, kako je knjiga nastajala, različnih poteh na Kriško goro, zgodbah, ki jih je slišal od planincev itd. O knjigi so spregovorili še urednik Bojan Knific, lektorica Tanja Ahačič in župan Občine Tržič Peter Miklič. O svojem sodelovanju z avtorjem je na kratko poročal tudi predsednik Športne zveze Tržič Silvo Japelj, moderator pa je nato prebral njegov prispevek o pomenu Kriške gore z vidika športa. Mladinsko gledališče Tržič je večer obogatilo z recitacijo pesmi, ki so jih o Kriški gori napisali tržiški pesniki, in legendo o Kriškem jezeru. Večer se je zaključil s pogostitvijo in druženjem.

7.2.9.4. Domoznanska bralna značka

V okviru »Domoznanskega septembra« smo pripravili 4. sezono Domoznanske bralne značke.

Domoznanska bralna značka je potekla od 1. 9. do 14. 10. 2024. Za opravljeno bralno značko je bilo potrebno prebrati dve knjigi s seznamoma. Sodelovalo je 13 članov knjižnice. Ob zaključku so vrnili vpisnico in prevzeli nagrado (zeliščni čaj za sprostitev v lepi embalaži).

Sodelujoči so prebirali gradivo domoznanske narave, ki vključuje strokovno literaturo, leposlovje in poezijo. Letošnji izbor je bil obogaten z novejšimi deli tržiških avtorjev Iztoka Tomazina, Jožeta Klofutarja in Antona Kramariča, katere je knjižnica gostila v mesecu septembru.

Z bralno značko smo izpostavili obsežno zbirko domoznanskega gradiva, s pomočjo katerega so sodelujoči odkrivali zgodovino, kulturo in druga bogastva domačega kraja, pa tudi Tržičane in njihovo delo in življenje.

7.2.9.5. Gor pa dol po pvac: Bili so alpinisti

Domoznanska prireditelja Gor pa dol po pvac raziskuje (družabno) življenje v Tržiču v drugi polovici 20. stol. Organiziramo jo skupaj z ZKO Tržič, JSKD OI Tržič (Boris Kuburič). Letos je sodelovalo tudi Planinsko društvo Tržič. Na prireditvi predstavimo gradivo, ki smo ga zbrali na terenu, in se pogovarjamo z gosti. Obenem predstavimo tudi novo številko Prvih domoznanskih novic, v katerih je dokumentirano dogajanje na predhodnem dogodku Gor pa dol po Pvac (št. 7).

Letos smo raziskovali tržiške alpiniste med obdobjem 1938 - 1970. Predstavili smo zbrano gradivo, prav tako smo se pogovarjali z nekaterimi protagonisti oz. njihovimi sorodniki.

7.2.9.6. Obrazi slovenskih pokrajin in Kamra.si

Gre za dva spletna portala, na katerih shranjujemo oziroma kamor prispevamo domoznanske vsebine. Obrazi slovenskih pokrajin je spletni biografski leksikon znanih osebnosti slovenskih pokrajin in Slovencev po svetu. Portal Kamra.si je zbirka digitalizirane kulturne dediščine slovenskih pokrajin.

V letu 2024 smo na portal Obrazi slovenskih pokrajin vnesli zapise za naslednje osebe: Alojz Štirn, Jože Rakovec, Kozma Ahačič, Marija Brejc, Nada Bizjak. Na domoznanskem portalu Kamra.si smo objavili prispevek Gor pa dol po pvac: Bil je tržiški kino.

7.3. Realizacija dejavnosti za otroke

Delo z otroki od rojstva do zaključka osnovne šole je nadvse pomembno, kajti v tej dobi se polagajo temelji bralne pismenosti, odnosa do knjige, ustvarjalcev, umetnikov, pisane besede, znanja, razmišljanja, kritičnega mišljenja. Nikoli (nam) ni odveč iskati novih poti do te populacije. Zadnja leta smo delo za to populacijo okrepili in razširili.

	Plan 2024
Ure pravljič	33

Knjižnica/pravljica/bibliobus/na obisku	120
Vrtec/razred na obisku	12
Počitniške delavnice, število/v dnevih	13
Srečanja z ustvarjalci, lutkovno-dramske igrice za najmlajše	6
Pomoč pri branju – Tačke pomagačke in Kobi	25
Projekti za promocijo branja – Poletavci, NajPoletavci, Knjižna čajanka, kvizi, Drzni.si, Rastem s knjigo, Družinsko branje	20
Pravljичne rokodelnice	12
Razstave	-25
Digitalno = realno = normalno	1
SKUPAJ	242

Realiziran program za otroke z datumi, avtorji, naslovi, številom obiskovalcev ter sodelujočih je natančno podan v prilogi tega poročila.

OTROCI, MLADINA	ŠTEVILO	OBISKOVALCI/UDELEŽENCI	GOSTJE
RAZRED, VRTEC NA OBISKU	22	482	0
KNJIŽNICA NA OBISKU	133	2.792	0
URE PRAVLJIC	33	757	90
POČITNIŠKE DELAVNICE	11	128	0
DIGITALNO = REALNO = NORMALNO	3	279	0
PRAVLJIČNE ROKODELNICE	12	1.626	0
POMOČ PRI BRANJU - TAČKE POMAGAČKE + KOBİ	29	40	0
PROJEKTI ZA PROMOCIJO BRANJA	22	2.112	0
	265	8.216	90

Nadaljevali smo utečene dejavnosti, v 250 delovnih dneh (sobote niso vštete) smo pripravili 265 oblik/dejavnosti za otroke v vrtcih, šolah in ostale otroke tržiške občine.

Število vključenih oziroma nagovorjenih otrok je veliko – 8.216, dejavnosti zanje so izvajali bibliotekarji, povabili pa smo tudi 90 gostov, avtorjev knjig, slikanic, poklicnih dramskih ustvarjalcev, dramskih krožkov.

Sledi vsebinski opis knjižničnih dejavnosti za otroke.

7.3.1. Beremo skupaj – predšolski otroci

7.3.1.1. Ure pravljic v knjižnici

Strokovna priporočila in standardi za splošne knjižnice za obdobje 2018–2028 kot eno od knjižničnih vlog navajajo razvoj predbralne pismenosti. Kot možne oblike dela priporočajo organizacijo dogodkov za otroke z namenom razvoja njihove predbralne pismenosti, motivacije in estetske izkušnje ter kot primerno obliko dogodka navajajo ure pravljic.

Ure pravljic so namenjene otrokom od 4. leta dalje, ki lahko eno uro samostojno poslušajo pravljico in sodelujejo na ustvarjalnih delavnicah. Potekajo vsak četrtek ob 17. uri, z izjemo poletnih mesecev. Na njih bibliotekarji prebirajo oz. pripovedujejo izbrane pravljice, izvajajo dejavnosti za razumevanje in utrjevanje vsebine ter vodijo ustvarjalne delavnice, povezane z vsebino prebranega.

Občasno ure pravljic popestrijo gosti – posamezniki, gledališke skupine in društva –, ki prinašajo posebne vsebine in znanja. V letu 2024 smo sodelovali z medicinsko sestro Simono Kiphut, ki je otroke s pomočjo pravljic ozaveščala o sezonskih boleznih in prvi pomoči, Kristino Lindav, ki je v knjižnico prinesla umetnost kamišibaja, Ano Hudobivnik, ki je ena od avtoric kuharske knjige za otroke *Kdor zakuha, ta poje*, ki je poleg predstavitve knjige izvedla tudi kuharsko delavnico, na kateri so otroci iz sadja naredili žele bonbone, in glasbenico Ireno Kolar, ki je predstavila svojo glasbeno pravljico *Kdo najlepše igra?*, s pomočjo katere so otroci spoznali različna glasbila in osnove baleta.

Veliko zanimanja vselej požanjejo gosti, ki s seboj pripeljejo živali, ki se jih otroci lahko tudi dotaknejo. V letu 2024 so se nam v knjižnici predstavili terapevtski kužki, ki sta jih pripeljala Društvo Tačke pomagačke in Kinološko društvo Storžič, bradata agama, ki jo je v okviru naravoslovne delavnice pripeljala pedagoginja Jana Oblak, in kraljevi piton Šejk, ki ga je predstavil Klemen Grašič. Zlasti pri eksotičnih živalih so bili otroci sprva zadržani, a so se naučili premagati strah pred neznanim in se nazadnje opogumili za božanje ali pestovanje, poleg tega pa so izvedeli veliko zanimivih informacij o njih in iz prve roke izvedeli, kako je treba skrbeti za posebnega hišnega ljubljence.

Redno sodelujemo s šolskimi gledališkimi skupinami in lokalnimi kulturno-umetniškimi društvi, ki se s svojimi predstavami za otroke predstavijo tudi v knjižnici. Dramski krožek OŠ Bistrica je na uri pravljic gostoval s predstavo Pavliha noče v šolo, POŠ Lom s predstavo Zvezdica Zaspanka, Skupina Smeh (Kulturno društvo Mladinsko gledališče Tržič) z igrano-lutkovno predstavo Veliki in mali zajec, otroci iz Roza igralnice v Enoti Križe (Vrtec Tržič) pa so se nam predstavili z igrico Traviška zgodba. Sodelovali smo tudi s PGD Tržič, ki je otrokom predstavilo gasilske aktivnosti, in Tržiškemu muzeju, ki je pripravil predstavitev knjige Skozi šivankino uho avtorja Sebastijana Preglja. Slednja je nastala v sodelovanju s Tržiškim muzejem in v zgodbo vključuje poučne vsebine o starih tržiških obrteh.

Spomladanski del ur pravljic smo, kot je v navadi, zaključili z lutkovno predstavo. Tokrat smo v goste povabili Teater za vse z Jesenic s predstavo Kekec in Pehta, s katero smo obeležili Vandotovo leto (glej poročilo Kekec in Pehta_Vandotovo leto).

Skupno smo na urah pravljic v letu 2024 zabeležili 757 obiskovalcev.

7.3.1.2. Knjižnica na obisku

7.3.1.2.1. Pravljičarica o pogumu

Knjižničarka je za začetek novega leta za otroke v vrtcu pripravila dva navdihujoči pravljici, ki govorita o premagovanju strahu oz. pogumu. Za otroke od 3. do 4. leta starosti je izbrala pravljico Nine Mav Hrovat z naslovom *O miški, ki je zbirala pogum*. Mama je miško poslala po košček sira, toda miška si ni upala v temno shrambo. Živali, ki jih je srečala na poti do tja, je prosila, naj ji podarijo nekaj svojega poguma, a kaj ko se poguma ne da podarjati. Rešitve za njen strah se nazadnje domisli modra sova.

Z otroki od 5. do 6. leta je brala nekoliko zahtevnejšo, a odlično pravljico Erica-Emmanuela Schmitta z naslovom *Maček, ki ga je bilo vsega strah*. Avtor v njej s pomočjo zgodbe o dveh mačjih bratih - enem, ki se šopiri z drznimi akrobacijami, a se v pravi nevarnosti izkaže za revo, in drugim, ki raje ubira varne poti, a ko sestrici preti nevarnost, pozabi na svoj strah in jo reši - opredeli razliko med strahopetnostjo in previdnostjo ter predrznostjo in pogumom. Ob obeh slikanicah so se pogovarjali o svojih strahovih in pogumu, ob ilustracijah pa utrjevali njeno vsebino. Na koncu so si vzeli tudi čas za igro.

Skupine v Vrtcu Palček (v enotah Palček, Lom, Deteljica, Križe) je obiskala med 11. in 25. januarjem 2024. Skupno je obiskala 13 oddelkov z 260 otroki in vzgojitelji.

7.3.1.2.2. Knjižničarka na obisku v vrtcu pred slovenskim kulturnim praznikom

Bibliotekarka je na povabilo vzgojiteljice Tjaše Wolf Mandič iz Vrtca Tržič v sredo, 7. 2. 2024, za vrtec pripravila kratek kulturni program pred slovenskim kulturnim praznikom.

V prvem delu programa je otroke motivirala za poslušanje z ugankami, nato pa jim je povedala slovensko ljudsko pravljico o povodnem možu, s katero se je posredno navezala na Prešernovo pesnitev. V drugem delu je otroke povabila, naj si iz zabojev z otroškimi pesniškimi zbirkami, ki jih je prinesla iz knjižnice, izberejo vsak eno knjigo in jo prelistajo. Mlajši otroci so imeli na voljo kartonke s pesmicami (med njimi jih je največ napisala Zvezdana Majhen), starejši pa so lahko posegli tudi po zbirkah ljudskih pesmic Enci benci na kamenci in zbirkah Zvezdane Majhen, Tatjane Pregl Kobe, Ferija Lainščka, Anje Štefan, Toneta Pavčka in drugih. Povabila jih je, naj si izberejo eno pesem v knjigi in pristopijo do nje, da jim jo prebere.

Program je izvedla v treh skupinah: najprej v Vrtcu Palček v skupini mlajših otrok in nato še za vse skupine s starejšimi otroki, nazadnje pa še za oddelke v Lomu. Izvedbo je vsakokrat prilagodila starosti otrok. Skupno je programu prisostvovalo 127 otrok in vzgojiteljev.

7.3.1.2.3. Majski obiskih vrtcev

Bibliotekarka se je v maju 2024 ponovno srečala z otroki iz Vrtca Tržič. Tokrat je zanje pripravila kar dve pravljici – Zajčkov zvonček in Zgodbo o dveh kozah. Namen obiska je bil – poleg

ustaljenih ciljev ur pravljič in promocije knjižnice – otroke pripraviti na poletni gledališki predstavi, ki sta nastali prav po omenjenih pravljičah.

Zajčkov zvonček je madžarska ljudska pravljica, ki govori o zajčku, ki mu je drevo ukradlo zvonček. Pripoved je ciklična in v njej je veliko ponavljanja, zato so jo otroci zlahka dojemali in sodelovali kot pripovedovalci. Bibliotekarka jim je v pomoč pri pomnjenju vrstnega reda dogodkov pripravila sličice z motivi iz zgodbe, ki so jih otroci med pripovedjo postavljali v pravilno zaporedje. Otroci so prisluhnili tudi Zgodbi o dveh kozah, avtorski pravljici Toma Barbera, ki govori o dveh sosedih, ki se dolga leta niti ne pogledata, nato pa se zavoljo svojih dveh koz spoprijateljita.

Bibliotekarka je oddelke vrtca povabila, naj pridejo v knjižnico in na otroškem oddelku prisluhnejo pravljičama, vendar je do knjižnice uspelo priti le eni skupini; ostale so bile ali predaleč ali pa niso mogle priti zaradi slabega vremena in jih je bibliotekarka potem obiskala v vrtcu. Pravljičama je skupno prisluhnilo 8 skupin oz. 187 otrok in vzgojiteljic.

7.3.1.3.. Nacionalni mesec skupnega branja: Dopoldanski bralni maraton

Tudi letos smo v sklopu nacionalnega meseca skupnega branja, ki je potekal od 8. septembra do 7. oktobra za vrtčevske skupine pripravili dopoldanski bralni maraton. Ta je potekal med 17. in 19. septembrom. V tem času ga je obiskalo 72 otrok in 10 vzgojiteljic s pomočnicami, ki smo jim v polurnem odmerku brali pravljice, pesmi, basni in uganke. Tudi tokrat se je pokazalo, da je za mnoge otroke to prvi stik s knjižnico, knjigami in branjem in je kot eden od mnogih dogodkov, ki jih izvajamo v knjižnici na področju predbralne pismenosti, zelo pomemben. Nekatere skupine vrtca nas zato tudi med letom z veseljem obiščejo.

7.3.1.4. Družinsko branje

od 2. oktobra 2023 do 28. junija 2024

Z aktivno promocijo nove sezone Družinskega branja smo začeli 25. septembra 2023 na šolskem knjižnem sejmu OŠ Bistrica, kjer smo postavili svojo stojnico. Ob mizi s promocijskim gradivom smo z oblaženimi sedeži in blazinami oblikovali bralni kotiček, v katerem so lahko družine oz. otroci sami prebirali knjige iz nove sezone, bibliotekarka pa jim je pojasnila namen projekta in pravila sodelovanja.

Novo sezono smo začeli 2. oktobra 2023 z otvoritvijo v popoldanskih urah. Najprej je bibliotekarka nagovorila zbrane starše in otroke, jim na kratko predstavila projekt in jih v novo sezono pospremila s pesmijo Toneta Pavčka Branje. Nato je pedagoginja Jana Oblak otrokom prebrala pravljico Morski konjički so razprodani, ob pesmi o polžu iz zbirke Mali črv Oto in druga golazen (obe omenjeni knjigi sta vključeni v Družinsko branje) pa je otroke uvedla v naravoslovno delavnico o polžu ahatniku, ki ga je tudi prinesla s sabo. Medtem ko so otroci izdelovali papirnate polže, so starši vpisali svoje družine v Družinsko branje.

Kot že prejšnja leta je knjižničarka v oktobru obiskala otroke v vrtcu s pravljičami iz Družinskega branja, poleg tega pa je Družinsko branje predstavila tudi na treh roditeljskih sestankih v vrtcu. Ker smo si v 8. sezoni zadali cilj povečati promocijo in s tem prepoznavnost projekta, sta se mladinska knjižničarka in potujoči knjižničar v novembru dogovorila za obisk PŠ Kovor, POŠ Podljubelj in POŠ Lom, na katerem sta otrokom in učiteljem predstavila projekt. Javnost smo

o projektu obveščali tudi po vseh ustaljenih kanalih. Sodelujočim družinam smo sredi projekta poslali pismo, s katerim smo jih spodbudili k aktivnemu sodelovanju.

V 8. sezono Družinskega branja je bilo vključenih 260 različnih naslovov v kategoriji do 8 let in 90 naslovov v kategoriji od 9 do 12 let. Seznam gradiva z nagradnimi vprašanji so družine prejele v svoji družinski knjižnici, kupone pa so prejele ločeno. Uvedli smo nov način beleženja oddanih kuponov in prejetih nagrad, in sicer tako, da smo kupone zbirali v družinskih kuvertah, kar je omogočilo večjo doslednost pri beleženju prebranega gradiva. Še ena novost letošnje sezone je bila nova lokacija gradiva, in sicer smo gradivo Družinskega branja s pomožnega stojala in vozička premestili na fiksne police, s čimer smo pridobili več prostora za gradivo. Večina gradiva iz Družinskega branja je bila med sezono ves čas izposojena.

Družine, ki so sodelovale v kategoriji do 8 let, so prejele nagrado za 10 prebranih knjig, v kategoriji od 9 do 12 let pa je bilo za nagrado treba prebrati 3 knjige. Družine so lahko izbirale med zvezki z motivi Družinskega branja in igračkami.

Sezono smo zaključili 28. junija 2024. Podatki kažejo, da je se 8. sezoni priključilo 76 družin, pri čemer je 59 družin sodelovalo v knjižnici, 17 pa na potujoči knjižnici. Sodelovalo je 295 družinskih članov, od tega 146 otrok, 132 staršev in 19 starih staršev. Vsaj en kupon je oddalo 49 družin; 27 družin je zgolj oddalo prijavo, kuponov pa ne. Družine so skupno prebrale 1527 knjig in prejele 159 nagrad. Družina, ki je sodelovala najbolj zagreto, je prebrala 180 knjig in oddala 18 kuponov.

Povečana promocija je prinesla rezultate, saj je bila 8. sezona uspešnejša od sedme. Projektu se je namreč priključilo 10 družin in 82 družinskih članov več kot prejšnjo sezono. Opazno je povečanje števila sodelujočih starih staršev. Sodelujoči so skupno prebrali 639 več kot lani in prejeli 69 nagrad več. Kljub velikemu številu družin, ki niso oddale niti enega kupona, se je povečal delež družin, ki so oddale vsaj en kupon, in sicer s 39,4 % na 64,5 %.

7.3.1.5. Predavanja za starše otrok v vrtcu

Na povabilo vzgojiteljic iz Vrtca Tržič je bibliotekarka Vesna Petek v januarju in februarju pripravila tri predavanja za starše o pomenu družinskega branja, ki jih je izvedla v sklopu tematskih roditeljskih sestankov. Prvo predavanje je izvedla v ponedeljek, 29. 1. 2024, v Enoti Deteljica za starše otrok, starih od 4 do 6 let, drugo predavanje je bilo v sredo, 31. 1. 2024, v Enoti Križe za starše otrok, starih od 2 do 3 leta, tretje pa v ponedeljek, 12. 2. 2024, v Enoti Deteljica za starše otrok, starih od 2 do 4 leta.

Na vseh predavanjih je v prvem delu staršem predstavila knjižnico in njene dejavnosti s poudarkom na dejavnostih za predšolske otroke (Družinsko branje, ure pravljic, predstave) ter jih s promocijskim gradivom povabila k obisku. Predstavila jim je pomen družinskega branja za otrokov celostni razvoj in jih opremila z napotki, kako se lotiti skupnega branja doma in kako izbrati primerne knjige glede na otrokovo starost. Drugi del predavanja je vsakokrat prilagodila željam vzgojiteljic in potrebam ciljne publike: tako je na prvem predavanju predstavila slikanice na temo trme, odgovornosti, laži in različnih zadreg, ki so lahko staršem v pomoč pri pogovoru o določenih perečih temah, v ogled pa jim je ponudila tudi nekaj klasičnih priročnikov o vzgoji. Pri drugem predavanju je pripravila demonstracijo doživetega branja in napotke, na kaj naj bodo starši pozorni, če želijo brati doživeto. Poleg tega je pripravila kratko

vajo, pri kateri so starši ugotavljali, katere slikanice so kvalitetne in katere ne, nato pa jim je dala nekaj namigov, kako lahko prepoznajo kvalitetno vsebino in kvalitetno ilustracijo. Tretje predavanje je dopolnila z informaciji o varni rabi zaslonov v zgodnjem otroštvu in predstavitev knjižnih ter spletnih virov, s katerimi lahko albansko govoreči starši svojim otrokom pomagajo pri učenju slovenščine in se je učijo skupaj z njimi.

7.3.1.6. Pravljični nahrbtniki – Zlate hruške

Tudi v letu 2024 smo nadaljevali s projektom Zlate hruške in posameznim vrtčevskim skupinam mesečno menjavali vsebino nahrbtnika

Za šolsko leto 2023/2024 smo pripravili izbor slikanic iz let 2006, 2007 in knjige z oznako C - Cici z letom izida 2022. V vsak nahrbtnik so bile ob menjavi gradiva priložene tudi knjiga pesmi, slikopis in strip. V šolskem letu 2024/2025 smo pripravili izbor slikanic iz leta 2015 in 2022. V vsak nahrbtnik je bila priložena knjiga z ugankami. V decembru smo nahrbtnike napolnili s slikanice z zimsko in praznično tematiko. Knjižnica je gradivo dostavljala v enote Vrtca Tržič (Deteljica, Križe, Pristava in Palček). Vzgojiteljice so tekom leta tudi sami zaprosile za določene naslove oz. predložile teme, na podlagi katerih smo jim pripravili ustrezno gradivo.

V osmih obiskih smo v vrtec dostavili 1560 knjig in s tem napolnili 138 nahrbtnikov. Na ta način smo knjige približali kar 440 otrokom.

NOVO: Konec decembra smo kupili 26 nahrbtnikov, ki bodo služili mesečni izposoji gradiva.

Namen, da bi čim več otrok čim večkrat prišlo v stik s knjigo, zgodbami, poučnimi vsebinami, je s tem projektom dosežen.

7.3.1.7. Gledališke predstave kot motivacija za branje

V knjižnico ne vabimo le po knjige, temveč tudi na gledališko doživetje, pri čemer izbiramo predstave, nastale po knjižnih predlogah, da bi otroci tudi na ta način odkrivali čudoviti svet zgodb.

7.3.1.7.1. Lutkovno-pripovedovalska predstava Zlati ključek

V torek, 12. marca 2024, smo v knjižnici gostili pripovedovalko Katjo Povše, ki pod umetniškim imenom Gospodična Bazilika ustvarja avtorske pripovedovalske predstave, v katere vnaša elemente gledališke in lutkovne igre. Pri nas je gostovala s predstavo Zlati ključek, ki v ospredje postavlja ljudske pravljice. Te je zaklenila v svoje kovčke, ki jih med otroci predstavo odklepajo s pomočjo posebnega mehanizma. Prisluhnili smo torej dvema daljšima pravljicama: pravljici o dečku, ki je ujel ribo in jo spravil v svojo kad, a tam ni bila srečna, in pravljici o fantu Mezinčku, ki je bil majhen kot mezinček, a je odkril in spil velikanov čarobni napoj ter postal velik kot sam velikan.

Predstava je otroke urila v pozornem in potrpežljivem poslušanju, saj sta bili pravljici daljši in sta vsebovali več preobratov. S črpanjem iz ljudskega izročila je v njih spodbujala zanimanje za ljudske pravljice. Ko večina sodobnih otroških predstav je bila zasnovala interaktivno, kar pomeni, da je pripovedovalka otroke vključevala v dogajanje, tako da so ji pomagali z rekviziti ali pa so kot statisti nastopili v vlogi stranskih oseb.

7.3.1.7.2. Gledališka predstava Zgodba o dveh kozah

V ponedeljek, 24. junija 2024, smo gostili Gledališče Makarenko s predstavo Zgodba o dveh kozah, katere zgodba je prirejena po istoimenski slikanici Toma Barbera. Lutkovno-igrana predstava je bila zabavna, saj sta kozi mnogokrat prelisičili svoja lastnika in pobegnili na sosedov travnik, hkrati pa tudi poučna, saj prinaša sporočilo, da je prijateljstvo veliko bogastvo. Otroci so bili pomemben člen v tej predstavi, saj so pomagali kmetoma odkriti, kako ju njuni kozi vodita za nos, pa tudi, da sta bili zelo žalostni, ko sta jima preprečila, da bi se videvali.

7.3.1.7.3. Gledališka predstava Zajčkov zvonček

V torek, 27. avgusta 2024, nas je obiskalo Gledališče KUKUC s predstavo Zajčkov zvonček, nastalo po istoimenski madžarski ljudski pravljici. Predstava je bila interaktivna in je otroške gledalce vključila v dogajanje na odru tako, da jim je dodelila vlogo zajčkovih prijateljev, ki so zajčku pomagali, da je dobil nazaj svoj zvonček. Na domiselni način je bilo uporabljenih veliko rekvizitov, ki so otrokom med drugim ponazorili manj znane pojme, npr. brus. Predstava je vključevala tudi okoljevarstveno vzgojo, saj je otroke poučila, da odpadki ne sodijo v gozd, poleg tega pa je bil spremenjen konec zgodbe, tako da sekira ni posekala smreke, na kateri je visel zvonček, temveč ga je veter pomagal odpihniti na tla. Gledališče KUKUC je navdušilo in nasmejalo 68 obiskovalcev.

7.3.1.7.4. Zaključek ur pravljič s predstavo Kekec in Pehta

Na zadnji uri pravljič v spomladanskem delu programa smo obeležili 140. obletnico rojstva in 80. obletnico smrti mladinskega pisatelja Josipa Vandota, ki je ustvaril brezčasno mladinsko klasiko – trilogijo o Kekcu. V goste smo ob tej priložnosti povabili Teater za vse z Jesenic z igrano-lutkovno predstavo Kekec in Pehta, ki je deloma postavljena v sodobni čas. Televizija želi namreč posneti zgodbo o tem, kaj se je predavnimi leti zgodilo s Pehto, Mojco, Kekcem, Rožletom in volkcem, Kekec in Pehta pa tekmujeta, kdo od njiju bo povedal pravilnejšo zgodbo. Spomine obujata s pomočjo lutk, ki prikažejo, kako je Pehta odvedla Mojco v svojo koč v gorah, kako jo je Kekec rešil ter Pehti izmaknil zdravilo za slepoto in kako je Mojca spregledala. Na koncu se zgodi nepričakovani obrat: Kekec in Pehta ogorčeno ugotovita, da je televizija posnela kar Rožletovo zgodbo. Igralca sta predstavo odigrala v starem kranjskogorskem narečju, kar pa za gledalce ni bilo ovira pri razumevanju zgodbe. Predstavo si je ogledalo 88 staršev in otrok. Knjižničarji smo obiskovalce po predstavi povabili na otroški oddelek, kjer smo pripravili manjšo razstavo Vandotovih del ter pobarvanke s Kekcem.

7.3.1.8. Pravljične rokodelnice

Od oktobra 2021 vodimo projekt Pravljičnih rokodelnic. Tudi ta poteka sodelovalno v vseh petih gorenjskih splošnih knjižnicah. Izmenjujemo se s pripravo idej in navodil mesečne rokodelnice.

Za pripravo materiala in polizdelkov poskrbi vsaka knjižnica sama. Navodila in polizdelke knjižničar spravi v kuverte, opremljene z logotipi vseh sodelujočih knjižnic. Na otroškem oddelku imamo ustvarjalni kotiček, kjer vsak mesec pripravimo kuverte, v katerih so vsi potrebni polizdelki (šablone, barvni papirji, žičke, žličke, papirnati krožniki, ...) izdelka za

posamezen mesec, ter pripomočke za ustvarjanje (škarje, lepila, barvice ...), s pomočjo katerih otrok naredi izdelek. Zraven so knjige, ki se navezujejo na rokodelnico (npr. pravlјice o polžih, škrtih, žabah, volkovih ...). Knjige se lahko prebirajo v knjižnici, ob tem ko otroci ustvarjajo. Knjige in kuverte lahko otroci odnesejo tudi domov. Cilj je, da otroci skupaj s starši v knjižnici kvalitetno preživljajo prosti čas, ob izrezovanju, barvanju, lepljenju ... razvijajo fino motoriko in domišljijo ob poslušanju.

Rokodelnice so tematske, letos smo npr. izdelovali pingvine, v mesecu ljubezni smo izdelovali praščka, ki smo ga podarjali drug drugemu; zatem smo izdelovali ovčke, zajčke, polžke, zlate ptice, julija in avgusta smo posvetili vodam in izdelovali ribice, nato smo izdelali žabico Skokico, strašnega volka, ježka in v prazničnem decembru gozdnega škrtata.

7.3.2. Spodbujanje branja osnovnošolcev

7.3.2.1. Branje v podaljšanem bivanju prve triade

V projektu Beremo skupaj smo razvili idejo, s katero bi čim več otrok lahko opravilo Bralno značko. Knjižničarka je v dogovoru z učiteljem podaljšanega bivanja dvakrat mesečno obiskala učence v podaljšanem bivanju, jim prebrala zgodbo, se o njej z njimi pogovorila in jih pripravila, da so jo obnovili za Bralno značko. Pravlјice so bile izbrane primerno starosti učencev. Knjižničarka se je v POŠ Podljubelj srečevala z dvema skupinama, v OŠ Križe pa s štirimi skupinami učencev.

V letu 2024 smo od januarja do decembra izvedli 47 obiskov in pripovedovali 35 različnih pravlјic, katere sta poslušalo 102 otrok podaljšanega bivanja podružnične šole Podljubelj in OŠ Križe. V primerjavi s predhodnim letom se je število obiskov povečalo za 30%.

S projektom smo se pridružili Nacionalnemu mesecu skupnega branja in mesec raztegnili v »šolsko leto«.

7.3.2.2. Teden splošnih knjižnic: Maraton poglobljenega branja

Letošnji Teden splošnih knjižnic se je naslonil na vrednote in načela Ljubljanskega manifesta, ki je nastal ob gostovanju Slovenije na Frankfurtskem knjižnem sejmu in poudarja pomen branja na višji ravni. Gre za poglobljeno branje, branje z razumevanjem, ki je nujna veščina za razumevanje kompleksnih pojavov v svetu ter analitično in strateško mišljenje. Razvija se predvsem z branjem daljših besedil, kot so knjige.

V Knjižnici dr. Toneta Pretnarja smo v duhu manifesta za četrto- in petošolce pripravili Maraton poglobljenega branja. Sodelujoči oddelki 4. in 5. razreda so v tednu od 18. do 22. novembra 2024 vsak dan del pouka namenili branju, pri čemer je vsak učenec tiho in zbrano bral svojo knjigo. Učenci so nato vsak dan sešteli strani, ki jih je prebral vsak sam, in v posebno preglednico zabeležili skupno število prebranih strani v razredu.

Maraton so uspešno zaključili 4. razred POŠ Podljubelj, 4. a, 4. b, 5. a in 5. b OŠ Bistrica ter 4. k in 5. k PŠ Kovor. V vseh razredih skupaj je bralo 115 učencev, ki so skupno prebrali 5900 strani. Učenci so povedali, da jim je bila izkušnja branja med poukom zelo všeč in bi jo z veseljem ponovili, en oddelek pa se je celo odločil, da z maratonom nadaljuje tudi po uradnem

zaključku. Vse sodelujoče smo nagradili s sladkimi priboljški, zmagovalni oddelek pa je prejel tudi šolske zvezke.

7.3.2.3. Kvizi po osnovnih šolah

V knjižnici smo sedmo leto zapored s knjižnimi kvizi obiskali različne razrede vseh treh osnovnih šol in podružničnih osnovnih šol. Z Butalsko pametnim kvizom učenci petega razreda spoznavaajo Butalce, šestošolci se družijo z Bratovščino Sinjega galeba in rešujejo Sinje galebji kviz, Matildo predstavimo četrtošolcem, Martin Krpan pa vedno znova navduši tretješolce.

Učencem najprej predstavimo knjigo, sledi pripovedovanje zgodbe in skupno šolsko uro zaključimo z reševanje kviza.

Vedno znova smo veseli prijaznih odzivov in navdušenja, predvsem pa smo hvaležni vsem učiteljem in učiteljicam, ki so nas povabili v razrede. V marcu in aprilu 2024 so bile zgodbe predstavljene v 32 razredih. Poslušalo jih je 551 učencev.

7.3.2.4. Mednarodni dan otroške knjige

Na Andersenov rojstni dan, 2. aprila, vsako leto svet obide poslanica enega od avtorjev za otroke in mladino, ki spregovori o čudežu in lepoti branja in knjig.

V knjižnici smo tretje leto zapored za drugošolce pripravili srečanje z ustvarjalci pisane besede. Tokrat smo gostili pisateljico Natašo Konc Lonrenzutti in ilustratorko Ano Zavadlav. Predstavili sta zgodbe iz knjige z naslovom Tronci. Zgodbe o družinskem življenju, nesoglasjih med sošolci, prijateljstvu, toplini in sočutju. Vsega tega je bila deležna mlada publika, ki je z veliko pozornostjo spremljala risanje ilustracij s katerimi je ilustratorka obogatila knjigo.

Dogodek ob Mednarodnem dnevu knjiga za otroke je le eden izmed načinov, s katerim knjižničarji spodbujamo branje v šolskem obdobju. To pa je še kako pomembno, saj branje spodbuja otrokov intelektualni, čustveni in jezikovni razvoj, spodbuja domišljijo, pripomore k razvoju empatije in širi njegov besedni zaklad.

Odziv učiteljice iz OŠ Tržič: Pozdravljena, hvala tudi vam za vabilo, imeli smo se super, tudi učencem je bilo zelo zanimivo, še posebej risanje ilustratorke. Z veseljem se bomo povabilu odzvali tudi v prihodnje.

7.3.2.5. Andersenov dan: Detektivski večer v knjižnici

V petek, 5. aprila 2024, smo za otroke od 8. do 11. leta organizirali detektivski večer v knjižnici, ki je namenjen ljubiteljem detektivskih knjig. Tokrat smo sledili knjigi Klub Brivnica, ki otroke vodi skozi reševanje umora velikega mafijskega šefa na njegovi rojstnodnevni zabavi v tajnem klubu. Dogodka se je udeležilo 9 otrok, ki so najprej rešili kviz Kateri tip detektiva si in se na podlagi rezultatov razvrstili v tri skupine, ki so se med sabo pomerile v detektivskih spretnostih. Knjižničarka jim je razdelila slike vseh nastopajočih oseb v Klubu Brivnica in jim prebrala del zgodbe, manjkajoče dele pa so morali iskati po knjižnici. Drug drugemu so nato predstavili namige, ki jih je prejela posamezna skupina, s skupnimi močmi pa so oblikovali plakat z osumljenci in njihovimi motivi za zločin. Knjižničarka jim je nato razkrila ilustracijo s sledmi, otroci pa so morali njihove opise poiskati v točno določenih knjigah, do katerih so prišli, če so pravilno sledili listkom z njihovo postavitvijo. V dogodek je bil tako vključen tudi

bibliopedagoški vidik, saj so otroci spoznavali posamezne prostore knjižnice in postavitev gradiva. Na koncu je morala vsaka skupina oblikovati seznam treh najverjetnejših osumljencev in njihovih motivov za zločin, ki se je točkoval glede na to, koliko so se približali pravilni rešitvi. Otrokom je bil primer všeč, najboljši del pa se jim je zdelo iskanje sledi po knjižnici.

7.3.2.6. Knjižna čajanka za devetošolce

Knjižna čajanka za devetošolce je dogodek, namenjen učencem 9. razreda, ki so se v vseh letih osnovne šole izkazali za dobre bralce. Dogodek organizira in izvaja Knjižnica dr. Toneta Pretnarja, učence pa k sodelovanju nagovorijo šolske knjižničarke ter učitelji in učiteljice slovenščine. Udeležba na dogodku je po eni strani nagrada za večletno branje, po drugi strani pa se kaže potreba, da tudi dobre učence spodbudimo k branju, saj v množici različnih možnosti preživljanja prostega časa včasih knjige postavijo na stranski tir. Dogodek je tudi priložnost, da spoznajo, kako delujejo bralne skupine, pri katerih se vsi udeleženci pogovarjajo o isti knjigi, ki so jo predhodno prebrali. Knjižna čajanka jim ponudi drugačno izkušnjo pogovora o knjigi, kot so je vajeni iz šole, saj v ospredje ne postavlja literarnovednega znanja in bralnega razumevanja (Vendar pa ju ne zanemarja!), temveč osebno izkušnjo branja in odziv na izbrano knjigo.

Letošnja knjižna čajanka je potekala v sredo, 17. aprila 2024, med 8.30 in 9.30 v knjižnici. Udeležilo se je 16 učenk iz OŠ Bistrica, OŠ Križe in OŠ Tržič ter tri učiteljice spremljevalke. Pogovor je tekel o knjigi ameriške avtorice Lise Fipps z naslovom Morska zvezda (Grlica, 2023). Knjiga je »roman v prostih verzih«, kot ga poimenuje prvoosebna pripovedovalka Ellie. Junakinja ima prekomerno telesno težo, zaradi česar je v javnosti izpostavljena zbadanju neznancev, v šoli ustrahovanju sošolcev, doma pa bratovemu zasmehovanju in mamini torturi z dietami. Njena največja želja je, da bi ljudje zmogli pogledati preko njenih kilogramov in jo videti ne le kot debeluško, temveč tudi kot edinstveno osebo – razmišljujoče dekle s pesniškim talentom in izvrstnim smislom za humor. V kratkih, vendar sporočilno zgoščenih poglavjih beremo o njenih najglobljih stiskah, soočanju s ponižanji, družinskih bitkah, pomenu prijateljic v njenem življenju, urah pri terapiji, ki jo opogumi, da se postavi zase, idr.

Knjižna čajanka je potekala v dveh manjših skupinah, v vsaki pa so bile učenke z vseh treh šol. Udeleženke so si najprej postregle s čajem in piškoti, nato pa je knjižničarka predstavila potek in namen čajanke. Vse udeleženke v skupini so se predstavile s pomočjo citatov iz knjige, do katerih so se opredelile. Pogovor smo najprej usmerili na zgradbo in obliko besedila, nato na kraj in čas dogajanja, potem pa na glavno junakinjo. Z metodo možganske nevihte so se učenke poskusile spomniti čim več dejstev o njej, ki so jih nato zapisale na plakat. Sledil je pogovor o temah, ki so bile izpostavljene na plakatu. Pogovor se je zaključil z mislimi o tem, katera pomembna spoznanja so odnesle od izbrane knjige. Za konec so izpolnile anonimni vprašalnik o knjižni čajanki in izbrani knjigi. Analiza odgovorov je pokazala, da je bila izkušnja knjižne čajanke večini zelo všeč, saj so lahko prosto izražale svoje mnenje in se v sproščenem vzdušju pogovarjale o knjigi. Izbrano knjigo so označile kot berljivo, poučno in navdihujočo.

7.3.2.7. Gledališka predstava za devetošolce

V ponedeljek, 5. februarja 2024, smo v Kulturnem centru Tržič gostili predstavo Reformatorji na odru, na katero smo povabili devetošolce iz OŠ Bistrica, OŠ Križe in OŠ Tržič v zahvalo za devetletno sodelovanje z našo knjižnico. Predstavo za devetošolce običajno organiziramo

junija, pred koncem šolskega leta, a smo jo letos zaradi prilagajanja izvajalcem umestili pred slovenski kulturni praznik.

Reformatorji na odru so nastali v koprodukciji Cankarjevega doma, Zavoda Škratelj in Kulturnega doma Krško po odmevnem stripu z naslovom Reformatorji v stripu, katerega avtorja sta Boštjan Gorenc in Jaka Vukotič, Boštjan Gorenc pa je tudi avtor predstave. Omeniti velja, da je tako pri nastanku knjige kot tudi predstave sodeloval aktualni Pretnarjev nagradenec dr. Kozma Ahačič. H knjigi je napisal spremno besedo, pri nastajanju predstave pa je prevzel jezikovno zgodovinsko svetovanje, saj predstava daje poseben poudarek prav jeziku, ki prehaja od arhaičnega do sodobnega besedišča in s tem kaže na bogastvo slovenščine.

Predstava nas je popeljala v čas slovenske reformacije in nas na zabaven poučila, kako smo Slovenci dobili prvi prevod Biblije in prvo slovnico. Ker Trubarja kot avtorja prvih slovenskih knjig dobro poznamo, so se ustvarjalci raje osredotočili na Adama Bohoriča in Jurija Dalmatina, ki sta ju odigrala Boštjan Gorenc in Nik Škrlec. V igranem delu predstave sta prikazala, kako sta se Bohorič in Dalmatin spoznala in sodelovala pri prevajanju Biblije. Igrani del so dopolnjevale animacije z ilustracijami Jake Vukotiča, med katerimi smo izvedeli, kako sta se Bohorič in Dalmatin s slovenskim tiskarjem Mandelcem dogovorila za natis prevoda, a so Mandelc izgnali, zato sta jo morala natisniti v Nemčiji. Predstava se je zaključila z navdihujočim govorom, kako je bilo vse prikazano le začetek slovenskega knjižnega jezika, konca pa ni, saj je slovenščina živ jezik, ki se tudi s tem, ko ga mladi uporabljajo po svoje, razvija naprej.

Predstavo si je ogledalo 149 učencev, učiteljev in vabljenih obiskovalcev.

7.3.2.8. Poletavci in NajPoletavci

Projekta Poletavci in NajPoletavci sta namenjena spodbujanju branja med osnovnošolci v času poletnih počitnic. Začetnik in nosilec projektov je Mestna knjižnica Ljubljana; Knjižnica dr. Toneta Pretnarja se je Poletavcem pridružila osmo leto, NajPoletavcem pa četrto leto zapored.

Projekta vsako leto potekata med 10. junijem in 10. septembrom. Poletavci so namenjeni otrokom od 7. do 12. leta, izziv zanje pa je, da 30 dni berejo vsaj 30 min na dan. Izbira gradiva je popolnoma prosta. Prebrane knjige beležijo v poseben letak, ki ga izpolnjenega oddajo v knjižnici. NajPoletavci so namenjeni otrokom od 13. do 16. leta. Njihova naloga je, da preberejo tri knjige po lastni izbiri in oddajo izpolnjen obrazec.

Letos se je k Poletavcem prijavilo 170 otrok, od tega 101 deklica in 69 dečkov. Sodelujoči so bili stari od 6 do 13 let: najštevilčnejša je bila skupina 9-letnikov, sledili pa so ji 10-, 8- in 7-letniki. Izziv je uspešno opravilo 108 otrok, kar pomeni, da je bila to najuspešnejša sezona do sedaj. Poleg tega se je letos prvič zgodilo, da so nekateri otroci izziv opravili kar dvakrat v enem poletju; takšnih zagretilih bralcev je bilo kar 8.

K NajPoletavcem se je prijavilo 23 otrok, od tega 16 deklet in 7 fantov, starih od 12 do 16 let. Najštevilčnejša je bila skupina 14-letnikov. Izziv je uspešno zaključilo 12 otrok.

Vse otroke, ki so oddali letak oz. obrazec, smo 20. septembra 2024 povabili na zaključni dogodek Dan za Poletavce in NajPoletavce, ki je potekal v Kulturnem centru Tržič. Na najem smo gostili OperArijo oz. operna pevca Petro Vrh Vrezec in Ala Vrezca s predstavo Prvo srečanje z opero, ki je otroke poučila o tej glasbeni zvrsti. Sledila je podelitev nagrad: Poletavci

so prejeli priznanje, majico in po dva zvezka z motivi Družinskega branja, NajPoletavci pa priznanje, majico, zvezek in bombažno vrečko z logotipom knjižnice. Poletavce, ki so bralni izziv opravili dvakrat, smo dodatno nagradili s knjigami, ki jih je podarila Miš založba. Na koncu smo izvedli še žrebanja za glavne nagrade. Med Poletavci smo izžrebali dobitnike nahrbtnika, odeje in brezžičnih slušalk, med NajPoletavci pa dobitnike knjige, odeje in brezžičnih slušalk. Nahrbtnik je dar podjetja Hervis, ki je glavni pokrovitelj Poletavcev, knjiga pa dar založbe Mladinska knjiga, ki je glavni pokrovitelj NajPoletavcev. Zaključnega dogodka se je udeležilo 140 obiskovalcev.

7.3.2.9. Rastem s knjigo

Ministrstvo za kulturo je v šolskem letu 2006/2007 začelo izvajati nacionalni projekt Rastem s knjigo, ki je bil namenjen najprej samo osnovnošolcem. Leta 2009 se je ustanovila Javna agencija za knjigo in prevzela vodenje projekta. Kasneje so bile v projekt vključene tudi srednje šole. Projekt se izvaja v sodelovanju med splošnimi knjižnicami ter slovenskimi osnovnimi in srednjimi šolami, osnovnimi šolami s prilagojenim programom, zavodi za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami ter osnovnimi in srednjimi šolami v zamejstvu (Avstrija, Madžarska, Italija).

Projekt je namenjen spodbujanju bralne kulture, poglavitni cilji pa so:

- spodbujati dostopnost kakovostnega in izvirnega slovenskega mladinskega leposlovja,
- promovirati vrhunske domače ustvarjalce mladinskega leposlovja,
- spodbujati bralno motivacijo šolarjev in njihov obisk splošnih knjižnic,
- motivirati založnike za večje vključevanje sodobnih slovenskih piscev v založniške programe za mladino ter povečevanje deleža izdanega izvirnega slovenskega mladinskega leposlovja.

(Vir: domača stran Javne agencije za knjigo: <https://www.iakrs.si/bralna-kultura/rastem-s-knjigo/>)

Rastem s knjigo za osnovne šole poteka osemnajst let. Projekt skuša mlade spodbuditi k branju in obiskovanju (ne zgolj) šolskih knjižnic.

Javna agencija za knjigo knjižnicam preko poletja sporoči naslov izbrane knjige, pošlje pa tudi splošne smernice o projektu. Jeseni sledi podrobnejša predstavitev projekta in opis knjige ter pisatelja in ilustratorja. Knjižnice se tako lahko že na samem začetku šolskega leta povežemo s šolami. V trziški občini so tri osnovne šole. Z učitelji slovenščine se o datumu obiska dogovorimo septembra, običajno pa projekt izvedemo do konca koledarskega leta. Od oktobra do decembra so nas tako obiskali vsi sedmošolci osnovnih šol, skupaj 136 učencev oz. 6 razredov.

Obisk, ki traja dve šolski uri, izvajamo na otroškem oddelku knjižnice. Pripravimo projektor in platno, nato pa učencem s pomočjo PowerPoint ali Canve predstavimo knjižnično mrežo Slovenije, podrobneje pa predstavimo tudi Narodno in univerzitetno knjižnico ter njene naloge. Pri tem si pomagamo s svetovnim spletom. Predstavljeni so vsi tipi knjižnic, nato pa skupaj z učenci ugotavljamo podobnosti in razlike med njimi, predvsem pa se ustavimo pri predstavitvi splošnih knjižnic in jim predstavimo našo. Učencem predstavimo COBISS,

mCOBISS, Audibook in Biblos, sledi pa samostojno brskanje po aplikacijah. Učenci skušajo najti določen naslov in si ga izposoditi. Pri tem ugotavljajo, kaj vse potrebujejo za izposoj (člansko izkaznico, geslo ...)

Sledi ogled knjižnice. Razložimo jim postavitev gradiva po posameznih oddelkih (npr. po zvrsteh, po UDK-ju ...) Na knjigomatu so si učenci sami izposojali gradivo in ga vračali, predstavili pa smo jim tudi paketnik. Tudi tu smo si rezervirali in prevzeli gradivo, učenci pa so se naučili postopka (rezervacije, prevzema gradiva). Ogledali smo si Pretnarjevo spominsko sobo.

Na spletu smo jim nato predstavili našo domačo stran, nato pa so učenci dobili naloge, iskali so podatke o odprtosti, o zaposlenih, o dr. Tonetu Pretnarju, o urniku potujoče knjižnice, o zadnjem literarnem večeru (kdo, kdaj). Učenci so našli povezave do Biblosa, Audibooka, Moje knjižnice ... Predstavili smo jim še družbena omrežja, na katerih je knjižnica (Facebook, TikTok, YouTube, X).

Knjiga Irene Androjna Modri otok je bila letošnja izbrana knjiga za sedmošolce, knjigo pa je ilustriral Eva Mlinar. Učenci avtoric doslej niso poznali, jim je pa film, ki ga vsako leto pripravi Javna agencija za knjigo, vzbudila zanimanje, tako, da so knjigo začeli listati takoj. Ogledali smo si še odlomek iz kviza Male sive celice, kjer je bilo govora o knjigi.

Vsak učenec je knjigo dobil v dar, poleg njih pa so knjige dobili še šolski knjižničarji in koordinatorji projekta na šolah. Razdelili smo 143 knjig.

7.3.2.10. Drzni.si

Drzni.si je projekt, namenjen temu, da bi mlade preko pogovorov z znanimi in uspešnimi ljudmi spodbudil k razmisleku o njihovi poklicni prihodnosti, pa tudi k branju kakovostnih knjig. Tudi te nam namreč s svojo bogato vsebino in širokimi obzorji lahko dajo navdih za naše življenjske odločitve.

7.3.2.10.1. Drzni.si z Niko Rozman

V četrtek, 15. februarja 2024, smo 3. sezono projekta Drzni.si pripeljali na OŠ Križe. Naša gostja je bila igralka Nika Rozman, večkrat nagrajena igralka, ki je leta 2010 diplomirala iz dramske igre in umetniške besede na Akademiji za gledališče, radio, film in televizijo. Po diplomu se je zaposlila v gledališču, danes pa deluje kot svobodna ustvarjalka.

Kot je že navada, se je bibliotekarka z gostjo najprej pogovarjala o njenih spominih na osnovno in srednjo šolo, odločanju za nadaljnje šolanje, starševski podpori ... Nato je pogovor prešel na njen poklic in stereotipe, ki se ga držijo. Pojasnili smo, kaj pomeni, če je nekdo svobodni ustvarjalec oz. samozaposlen v kulturi. Nika Rozman nam je tudi povedala, zakaj gre rada v tujino, kaj ji pomenijo stanovske nagrade, kakšen je njen odnos do družabnih omrežij in kako se spopada s tremo. Za pokušino, kako je videti njeno delo v vlogi televizijske voditeljice, smo si ogledali izseka iz oddaj Izodrom in Krompir (RTV SLO).

V drugem delu smo se posvetili literaturi, natančneje poeziji. Navdih smo dobili pri gostji, ki je v enem od intervjujev razkrila, da si včasih zjutraj ali zvečer privošči eno pesem. Tako smo tudi učence postavili pred izziv, da v parih ali trojicah poiščejo eno pesem v eni izmed ponujenih zbirk sodobnih slovenskih mladinskih pesnikov (F. Lainšček, V. Möderndorfer, B. Gregorčič

Gorenc, A. Rozman) in pripravijo nastop z doživeto interpretacijo. Učenci so zagrizli v izziv in se skoraj vsi na koncu tudi predstavili pred občinstvom.

Dogodek je spremljalo 39 učencev dveh oddelkov 8. razreda in dve odrasli osebi.

7.3.2.10.2. Drzni.si z Gašperjem Markunom

Tretji dogodek v okviru 3. sezone projekta Drzni.si je potekal 14. marca 2024 na OŠ Tržič. V goste smo povabili nekdanjega učenca te šole, igralca, režiserja, scenarista in vsestranskega ustvarjalca Gašperja Markuna Gepa.

Kot je že navada, smo ga v pogovoru najprej povprašali o spominih na osnovno in srednjo šolo ter kako je sprejemal odločitve glede vpisa na srednjo šolo in fakulteto. Zaupal nam je, da ga je filmski svet pritegnil že v osnovni šoli, ko je nastopil v dveh filmih, zato odločitev za dramsko-gledališko gimnazijo v Novi Gorici ni bila težka. Poleg specifičnih znanj, ki mu jih je dala, je ob pogledu nazaj hvaležen tudi za izkušnjo samostojnosti, ki mu je omogočilo šolanje daleč stran od doma, in da so mu starši tako zaupali, da so ga sploh pustili tja. Učencem je svetoval, naj si srednjo šolo izberejo glede na svoja zanimanja; če se ta razlikujejo od pričakovanj staršev, pa naj jim v pogovoru čim bolj argumentirajo svoje želje. Svetoval jim je tudi, naj se nikakor ne odločajo na podlagi tega, kam se bo vpisal njihov prijatelj, saj jim morda prijateljeva izbira ne bo ustrezala, osnovnošolska prijateljstva pa kasneje tako ali tako pogosto razpadejo in se stkejo nova prijateljstva.

Študirati si je želel režijo na AGRFT-ju, a ni bil sprejet, kar ga je zelo potrlo, vendar pa se je našel tudi v študiju socialnega dela in kot prostovoljec oz. študent veliko delal z mladimi, brezdomci, invalidnimi ... Danes si kruh služi kot svobodnjak, in sicer nastopa v reklamah za slovenski in tuji trg, občasno tudi v serijah in filmih. Veliko dela za kamero; velikokrat se hkrati znajde v vlogi scenarista in režiserja, delo pa mu je všeč, ker je dinamično. Družbena omrežja uporablja za promocijo svojega dela, zasebnosti pa na spletu raje ne deli. V pogovoru smo omenili tudi njegovo prababico Dorco Kralj, ki je bila tržiška ikona na področju ljubiteljske kulture, in prebrali eno njeno pesem.

V zadnjem delu uro in pol trajajočega dogodka je Gašper Markun izvedel kratko delavnico optičnih igrarč. Učencem je najprej povedal, kdaj in kako je nastal film ter kakšni so bili odzivi prvih gledalcev, nato pa jim je s pomočjo folioskopa predstavil, kako deluje gibanje slik v filmu. Učenci so potem tudi sami izdelali preprost folioskop iz dveh slik.

Dogodek je bil namenjen zaključni skupini. Udeležilo se ga je 59 učencev 8. razreda z učitelji spremljevalci. Spodaj navajamo nekaj njihovih odzivov.

»Bilo je fino. Nekaj novega se naučiš in izveš nove stvari o gostu.«

7.3.2.10.3. Drzni.si s Slavkom Jeričem

4. sezono projekta Drzni.si, ki mlade prek pogovorov z znanimi in uspešnimi ljudmi spodbuja k razmisleku o lastni poklicni prihodnosti ter jih seznanja s kakovostnimi knjigami, smo začeli v petek, 15. novembra 2024, z osmošolci OŠ Bistrica in gostom Slavkom Jeričem. Kot diplomirani matematik in psiholog ter poklicni novinar je učencem omogočil vpogled v različna področja in raznolike poklice. Spregovoril je o svojih spominih na osnovno šolo, osnovnošolskih poklicnih željah, o tem, kako je izbral srednjo šolo, življenju v internatu, padcu

uspeha v srednji šoli, svojem kariernem razvoju v novinarstvu, kako je premagal jecljanje ipd. V pogovor so bili vključeni mini kvizi, ki so preverjali, kako dobro učenci poznajo gosta in različne poklice, popestrili pa smo ga tudi z ogledom izseka iz otroške oddajo Krompir (TV SLO), v kateri Jerič odgovarja na statistična vprašanja o poklicih. V drugem delu druženja smo spregovorili o Jeričevi najnovejši knjigi Statistika za začetnike, ki je prejela priznanje zlata hruška. Učenci so se seznanili s pojmom statistika, raznoliko in zanimivo vsebino knjige, ki pomen številke v vsakdanjem življenju prikazuje skozi zgodbe, pa so spoznavali s kvizom Knjige so zakon, številke pa tudi, ki ga je zanje pripravil gost. Čas je še prehitro minil, zato smo igro asociacij, s katero so učenci izzvali gosta, posneli naknadno, posnetke pa objavili na družbenih omrežjih knjižnice.

7.3.2.11. Ogled filmov

Da bi otrokom približali leposlovje in filmsko umetnost, pomagajo tudi po knjigah posneti filmi.

7.3.2.11.1. Sreča na vrvici

Leta 2023 smo učence osnovnih šol v tržiški občini povabili v dvorano Kulturnega centra Tržič na ogled filma Srečno, Kekec! Letos smo nadaljevali tradicijo z ogledom filma Sreča na vrvici. V knjižnici hranimo veliko različnih knjig pisatelja Vitana Mala, med njimi Poletje v školjki in Na ranču veranda, dve njegovi najbolj brani in znani deli. Legendarni mladinski film, posnet leta 1977 po knjigi Teci, teci kuža moj avtorja Vitana Mala, je še danes eden najbolj priljubljenih slovenski filmov. Učenci so si ga ogledali v petek, 25. oktobra in sicer zaradi velikega zanimanja v dveh terminih.

V dveh projekcijah si je film ogledalo 320 gledalcev, učencev OŠ tržič in OŠ Bistrica (3. do 6. razred).

7.3.2.11.2. Vesna

Učence 8. razredov vseh treh osnovnih šol smo povabili v Kulturni center na ogled filma Vesna.

Prva prava komedija, ki je nastala v Sloveniji, pripoveduje o življenju srednješolcev. Pred 70 leti je film Vesna na Puljskem festivalu prejel vrsto nagrad, med njimi tudi nagrado občinstva za Najboljši film. Z ogledom filma želimo učence seznaniti s slovensko filmsko zapuščino.

Učenci OŠ Tržič in OŠ Bistrica so si film ogledali v petek, 15. novembra, dan pred obletnico smrti Toneta Pretnarja (31. let že knjižnica nosi ime ponjem). Pri ogledu so se jim pridružili tudi varovanci Varstveno delovnega centra Tržič. Film je bil film predvajan ob 10.30 uri.

Ogledalo si ga je 105 gledalcev.

7.3.2.12. Ta veseli dan kulture – Lov na zaklad

Vsako leto se poklonimo rojstvu velikega slovenskega pesnika Franceta Prešerna. Že nekaj let na ta dan, ko obeležujemo »ta veseli dan kulture«, to je dan odprtih vrat slovenske kulture, pripravljamo lov na zaklad, namenjen družinam, prijateljem, sošolcem.

Letošnji lov na zaklad, ki je namenjen družinam, je potekal z naslovom Po poteh tržiških vodnih točk. Udeležilo se ga je lepo število staršev, starih staršev in otrok. Veseli nas, da se nekatere družine vsako leto zvesto vračajo.

7.3.2.13. Tačke pomagačke

Člani Slovenskega društva za terapijo s pomočjo psov Tačke pomagačke skupaj s svojimi psi obiskujejo različne ustanove, med drugim tudi šole in knjižnice. Društvo je bilo ustanovljeno leta 2007 in je humanitarno, nepridobitno združenje fizičnih oseb in deluje v javnem interesu. Člani društva so prostovoljci, včlanjeni tudi v Slovensko mrežo prostovoljskih organizacij. S Knjižnico dr. Toneta Pretnarja društvo sodeluje od leta 2017.

Projekt je namenjen otrokom, ki imajo težave pri branju, osnovni veščini, ki je nujno potrebna. Otroci so stari od 7 do 12 let. Letos v knjižnico enkrat na mesec, vsak drugi torek v mesecu, prihaja prostovoljka Tina s svojim Bakom, borderskim ovčarjem, ki je izurjen terapevtski pes. Bak pozorno posluša mlade bralce, obenem pa ne vzbuja strahu in ne sodijo. Otrok se zato sprosti in se hitreje nauči samostojnega branja. En termin je pol ure, na mesec torej prideta na vrsto dva otroka. Za srečanje se je potrebno predhodno prijaviti (osebno, preko e pošte, po telefonu), knjižnica pa starše otrok in vodnico Tino opomni nekaj dni pred terminom. V času poletnih počitnic projekt ne poteka. Knjige, namenjene projektu, izberejo knjižničarji, seveda pa otrok lahko s seboj prinese tudi svojo knjigo. Branje poteka v majhnem, tihem in mirnem prostoru. O projektu obveščamo preko e pošte, domače strani in družbenih omrežjih.

Leta je kužku bralo 16 otrok.

7.3.2.14. Poletni knjižni uganki

Da bi združili prijetno s koristnim, med poletnimi počitnicami za najstnike pripravimo poletni uganki. Ti spadata med projekte za spodbujanje branja, saj je zelo pomembno, da so možgani tudi v času, ko ni pouka, vsaj delno zaposleni. To jim omogoča reševanje mesečne uganke. Vsaka vsebuje tri književna vprašanja. Pravilna rešitev teh prinese tudi nagrado, ki jo podelimo v septembru na Dnevu za Poletavce in NajPoletavce. V primerjavi z lanskim letom je število reševalcev naraslo za dvakrat.

7.3.2.15. Počitniške delavnice 2024

Ustvarjalne počitniške delavnice potekajo med šolskimi počitnicami. Namenjene so otrokom od 7. leta dalje. Osnovni namen delavnic je, da se otroci spoznajo z različnimi materiali, tehnikami, razvijajo svoje ročne spretnosti in se družijo z vrstniki pod okriljem knjižnice. Delavnice so tematsko obarvane ali prilagojene letnemu času. Udeležba na delavnicah je brezplačna.

V letu 2024 smo v enajstih počitniških dneh izvedli tri različne počitniške delavnice, ki se jih je udeležilo 128 otrok. Najbolj obiskana je bila februarska počitniška delavnica, trajala je vseh pet dni počitnic. Na njej so otroci štiri dni ustvarjali raznovrstne izdelke iz papirja, peti dan so zaključili z družabnimi igrami v prijetnem vzdušju. Naslednjo delavnico smo pripravili ob začetku poletnih počitnic. Otroci so v treh dneh izdelovali leseno sliko, leseno ogrlico, poletne mobile ... Zadnji dan so za presenečenje poslušali, kako pojejo rastline.

Druge najbolj obiskane so bile delavnice v času »krompirjevih« počitnic. Takole je zapisala njihova mentorica Lilijana Podvinšek:

Prvi dan smo naslovili *Jesenska pesem in* s pomočjo naravnih materialov ustvarjali jesenske podobe po navdihu verzov slovenskih pesnikov. Glavni cilj delavnice je bil približati poezijo otrokom ter jih spodbuditi k branju poezije, razmišljanju o naravi in svetu okoli njih ter poustvarjanju pesmi. Dodatno smo razvijali tudi ustvarjalnost, komunikacijske veščine in fino motoriko. Na začetku delavnice so si otroci ogledali "mini" razstavo jesenskih pesmi. Vsak otrok je izbral svojo pesem, tisti, ki so želeli, pa so jo lahko tudi na glas prebrali. S tem smo razvijali tudi veščine javnega nastopanja. Nato smo s pomočjo listov, semen, barvic, svinčnikov poustvarjali celotne pesmi ali dele pesmi. Nekateri otroci so pesem tudi prepisali, kar je dodatno okrepilo njihovo povezavo z besedilom.

Druga delavnica je nosila naslov *Začarano mesto*. Na začetku so otroci po skupinah s pomočjo igralnih kart iz družabne igre *Dixit* pripovedovali zgodbo o hišici, ki je bila upodobljena na karti. Nato smo iz kartonaste embalaže in naravnih materialov ustvarjali hiške. Cilj delavnice je bil spodbuditi otroke, da se prepustijo domišljiji, razmišljajo izven ustaljenih okvirjev in razvijejo svoje ideje o "čarobnih" hiškah. Z uporabo recikliranih materialov smo želeli otrokom pokazati, da lahko tudi po načelih trajnosti ustvarimo zanimive izdelke.

Tretja delavnica je nosila naslov *Škratje igrarije*. Najprej smo vsi skupaj po navodilih izdelali škrate, ki je kasneje služil kot igralna figurica za družabno igro. Nato so otroci, razdeljeni v skupine, zasnovali družabno igro. Na delavnici smo želeli okrepiti sodelovanje in timsko delo. Otroci so krepili komunikacijske veščine, saj so morali učinkovito sodelovati in se dogovoriti z drugimi člani skupine. Poleg tega so urili tudi veščine reševanja problemov, saj so morali v skupini uskladiti svoje ideje in sprejeti odločitve o oblikovanju in pravilih igre.

Zadnji dan so imeli otroci možnost oceniti posamezne delavnice in podati mnenje. Splošen odziv otrok je bil dober in delavnice dobro ocenjene. Otroci so bili zelo ustvarjalni, odlično so sodelovali in se pozitivno odzivali na dejavnosti.

7.3.3. Zgodbe o Tonetu

S knjigo *Zgodbe o Tonetu* obiskujemo tržiške osnovne šole že 10. leto. Cilj je seznanjanje šestošolcev z življenjem in delom dr. Toneta Pretnarja. O obisku se dogovorimo s knjižničarkami in učitelji/-cami slovenščine. Obisk navadno pripravimo spomladi, maja ali junija. Pripravimo šolsko uro, v kateri predstavimo nekaj zgodb in fotografij iz knjige, ob koncu pa vsak učenec knjigo dobi v dar.

Učiteljica slovenščine iz Osnovne šole Križe je o obisku napisala takole: *Obiskala nas je knjižničarka Sabina. Povedala nam je zgodbe in anekdote iz življenja dr. Toneta Pretnarja. Ob njenem pripovedovanju smo se namuzali, nasmejali in zabavali. Učenci so jo pozorno poslušali. Slikovno gradivo je podkrepilo njeno pripoved.*

Zgodbe o Tonetu so prvič izšle leta 2013, odtlej pa doživele štiri ponatise. Letos smo obiskali 6 oddelkov in razdelili 140 knjig.

7.3.4. Digitalno je realno je normalno

V torek, 8. 10. 2024, smo v Knjižnici dr. Toneta Pretnarja pripravili dogodek Digitalno = realno = normalno, s katerim si prizadevamo prikazati digitalne svetove ter poklice sedanjosti in prihodnosti. Dogodek je potekal v prostorih knjižnice, obenem pa še kot tehniški dan na Osnovni šoli Bistrica. Pridružili so se nam tudi učenci OŠ Tržič, ki so obiskali dogodek v prostorih Knjižnice dr. Toneta Pretnarja.

Na OŠ Bistrica je Knjižnica dr. Toneta Pretnarja pripravila izobraževanje na temo COBISS Ela, Audibook in mCobiss. Predstavili smo tudi delovanje paketnika. V prostorih knjižnice je OpenLab predstavil virtualno resničnost, obogateno resničnost, stop motion animacijo ter 3D tiskalnik. Expano iz Murske Sobote je predstavil virtualni let preko Prekmurja.

Za devetošolce Osnovnih šol Bistrica in Križe smo organizirali karierni dan. Učenci so obiskali tržiška podjetja Calex d. o. o., Mali-E-Tiko d. o. o., Migi d. o. o. in ElevonX. Mladi so se seznanili s poklici, delovnimi procesi in digitalizacijo le-teh. Direktorji omenjenih podjetij si podobnih obiskov še želijo. Upajo, da bodo na takšen način pridobili bodoče strokovne kadre.

V tehniški dan je bilo vključenih 279 učencev.

7.3.5. Knjižni sejem v malem v Tržiču

Predstavitve knjige Čudežna drevesa, razstava ilustracij in knjižni sejem

Knjižnica dr. Toneta Pretnarja je za učence razredne stopnje tržiških osnovnih šol konec novembra tretjič zapored pripravila Knjižni sejem v malem. V ponedeljke, 25. novembra so se učenci 3. in 4. razreda OŠ Tržič, OŠ Bistrica, OŠ Križe ter POŠ Kovor srečali s pisateljicama Bredo Podbrežnik Vukmir in Klariso Jovanovič ter ilustratorjem Markom Ropom. Glasbeni pridih je s kitarsko spremljavo dodal Daniel Artiček.

V Kulturnem centru so se predstavili s zbirko zgodb z naslovom Čudežna drevesa. Avtorici knjige (zbirateljici zgodb) sta nekaj zgodbo o drevesih razširili med učence s pripovedovanjem, ilustrator pa je besedni svet obogatil z razstavo ilustracij. Učenci so izvedeli, kako se zgodbo napiše in ilustrira in zakaj so se gostje odločili za ta poklica. Ob ogledu ilustracij so se učenci srečali z Markom in se pozanimali, kako ilustracija nastane in kakšne pripomočke ilustrator uporablja pri svojem delu. Razstavo je pripravil sodelavce Tržiškega muzeja, Žan Škrjanec.

Dogodek se je nadaljeval v preddverju s knjižnim sejmom, na katerem so si učenci lahko ogledali preko 100 različnih naslovov knjig in kakšno za simbolično ceno tudi kupili.

Za več kot 190 učencev in njihovih učiteljev je bil to poseben dan, namenjen druženju s knjigami in njihovimi ustvarjalci.

Vtisi učiteljic, učencev in nastopajočih:

OŠ Bistrica: *Nadvse smo bili navdušeni nad pisateljicama in nad pripovedovanjem pravljic. Učenci so oboževali tudi kitaro.*

OŠ Tržič: Odšli smo v Kulturni center. Pisateljici sta nam pripravili predstavitev. Pripovedovali sta nam zgodbe. Najbolj sem si zapomnil eno zgodbo. V zgodbi je kmet postal reven, njegova žena pa bogata. Bile so tudi zgodbe o hiši in gozdu. Ilustrator nam je nato predstavil slike, najbolj všeč mi je bila njegova ilustracija hrošč. Ogledali smo si tudi knjige. Prireditev se je končala z velikim aplavzom. (Luka Balukčič, 3.b)

Odšli smo v knjižnico. Predstavitev sta nam pripravili dve gospe, pisateljici. Predstavili sta nam pravljice. Pripovedovale so o različnih stvareh. Gospod je igral tudi kitaro. Najbolj sem si zapomnila, da sem kupila knjigo, poslušala pravljico, gledala slike. Všeč mi je bil medvedek. Prireditev se je končala, da smo kupili knjige. (Zara Alijagić, 3.b)

Odšli smo v Kulturni center. Predstavitev sta nam pripravili pisateljici Breda Podbrežnik Vukmir in Klarisa Jovanovič ter ilustrator Marko Rop. Predstavili sta nam slikanice in knjige. Zapomnila sem si naslov knjige Čudežna drevesa. Zgodbe so pripovedovale o gozdu. Ilustrator nam je predstavil slikanice. Najbolj všeč mi je bila ilustracija medveda. Najbolj sem si zapomnila pravljico Kozlovska ušesa kralja Trojana. Predstavitev se je končala s knjižnim sejmom. (Anaja Košnik, 3.b)

Breda Podbrežnik Vukmir: Spoštovana Valerija, vaš projekt je odličen, takšna je bila tudi organizacija. Mislili ste na sleherni detajl in bili ste zelo pozorni do nas. Upam, da smo tudi mi izpolnili vaša pričakovanja. Zaslužite si pohvalo, hkrati pa zahvalo!

Klarisa Jovanovič: Tudi z moje strani čestitke Knjižnici za organizacijo in lep sprejem!

Marko Rop: Pa še v mojem imenu zahvala za celoten dogodek. Od sedanjih mojih gostovanj mi je bilo to eno najljubših in res odlično organizirano, lepo, tudi sam oder pripravljen in vse ostalo. Upam da se še kdaj vidimo.

Daniel Artiček: Najlepša hvala za poslane fotografije. Obenem moram pohvaliti organizacijo in vašo prijaznost, ki sta naredili celoten dogodek nadvse prijeten. To si človek zapomni.

7.3.6. Izposoja družabnih iger

V Knjižnici dr. Toneta Pretnarja skrbimo, da našim uporabnikom in članom vedno ponudimo kaj novega. Zbirki knjižnega gradiva smo v izposojdo dodali še družabne igre.

Dopolnjujemo izbor miselnih, strateških, klasičnih in lesenih družabnih iger. Družabne igre so prijetna zabava za vso družino. Namenjene so razvijanju logičnega mišljenja in učenja skozi igro. Ob njih se otroci naučijo upoštevati pravila, pa tudi zmagovati in izgubljati.

Izposoja iger je časovno bolj potratna, saj je treba vse družabne igre ustrezno pripraviti (popis vsebine, navodila za izposojdo, ustrezna mehanska zaščita nosilnega ovoja) in ob vrnitvi preveriti, ali kaj ne manjka. Ob trajnostni naravnosti, posredovanju kulturne dediščine, vplivu na kakovostno izrabo prostega čas in povezovanje družine nas veseli, da je odziv oziroma izposoja velika.

7.3.7. Promocija poletnih projektov za otroke

Knjižničarji vsako leto pred začetkom poletnih počitnic obiščemo vse razrede vseh osnovnih šol v Občini Tržič z namenom promocije poletnega branja in povabila na dogodke, ki jih knjižnica organizira v času poletnih počitnic. Ker so šolske knjižnice zaprte, jih v tem času povabimo v našo knjižnico. Otroke od 1. do 6. razreda poskušamo navdušiti za sodelovanje pri Poletavcih, obisk počitniških ustvarjalnih delavnic in gledaliških predstav, otroke od 7. do 9. razreda pa za sodelovanje pri NajPoletavcih in počitniških ugankah.

Lansko leto se je izkazalo, da je dobra praksa, če se predstavitvi poletnih projektov pridruži obisk bibliobusa, saj lahko učenci takoj po predstavitvi projektov obišejo potujočo knjižnico, se prijavijo za sodelovanje in si izposodijo knjige. Tako sta mladinska knjižničarka in potujoči knjižničar v maju skupaj obiskala podružnične šole v Lomu, Kovorju in Podljubelju. Knjižničarka je nato v juniju sama obiskala še OŠ Bistrica, OŠ Križe in OŠ Tržič. Število sodelujočih otrok v poletnih projektih vsako leto raste, k čemur pripomore tudi redna, ustaljena promocija.

8. PRIMERJALNI PODATKI

8.1. Nakup gradiva

8.1.1. Sredstva za nakup – primerjalno po letih

Leto	2020	2021	2022	2023	2024
Plan/€	62.475	60.351	60.351	64.264	66.031,00
Realizacija/€	63.399	64.444,40	64.264	66.175	66.566,31
MK – redna	18.213	19.019	19.233	19.444	19.472,00
Občina/€	45.031	45.031	45.031	45.031	47.031,00
drugo	155	394,40		1.700	63,31

Za nakup novega knjižničnega gradiva smo pridobili 0,81 % več sredstev kot leto pred tem. Po financerjih je 70,65 % zagotovila Občina Tržič, 29,25 % Ministrstvo za kulturo.

8.1.2. Nakup gradiva: primerjava s predhodnim letom in primerjava plan : realizacija 24

Realizacija nakupa je 3 % nižja od predhodnega leta in 2,66 % višja glede na plan.

	2023	Plan 2024	2024	2024/2023	r24/p24
Nakup	2.585	2.518	2.873	111,14	114,09

8.2. Obisk

Lokacijo knjižnice v mestnem jedru bremeni pomanjkanje parkirnih mest, slaba dostopnost za starejše, invalide, otroške vozičke, poleg tega je prostorska natlačenost knjižnice vse večja in večja, kar marsikoga odvrča od obiska. Obisk knjižnice je razložen v poglavju 3.

8.2.1. Obisk: primerjava z letom 2023 in primerjava plan 24 : realizacija 24

	2023	Plan 2024	2024	2024/2023	r24/p24
--	------	-----------	------	-----------	---------

Obisk	81.349	72.000	88.357	108,61	122,71
-------	--------	--------	--------	--------	--------

Obisk knjižnice leta 2024 je v primerjavi s predhodnim letom višji za dobrih 8 %, glede na plan pa višji za 22,71 %.

8.3. Izposoja

8.3.1. Izposoja: primerjava z letom 2023 in primerjava plan 24 : realizacija 24

Glede na predhodno leto smo za 1,6 % povečali število izposojenih enot, plana pa realizacija ni dosegla.

	2023	Plan 2024	2024	2024/2023	r24/p24
Izposoja	175.112	180.000	175.749	100,36	97,64

8.3.2. Izposoja na dom: primerjava gradivo za odrasle/gradivo za otroke in primerjava z letom 2023

Izposoja na dom	Za odrasle	Za otroke in mladino	Skupaj
2023	85.276	64.853	150.131
2024	84.681	66.877	151.558
2024/2023	99,30	103,12	100,95

Leta 2024 se je primerjalno z letom 2023 izposodilo več gradiva na dom za otroke in skoraj enako v obeh letih za odrasle.

8.4. Uporabniki in člani

8.4.1. Uporabniki

Uporabniki knjižnice so občani, ki so včlanjeni, in vsi ostali, ki knjižnico obiskujejo iz drugih vzrokov: za uporabo interneta, čitalnice, obisk dogodkov. Aktivnih članov za izposojanje gradiva v letu 2024 je bilo 17,25 % občanov.

Leto	Uporabniki	Člani	Skupaj
2016	6.040	2.819	8.859
2017	6.680	2.992	9.672
2018	7.082	2.919	10.001
2019	7.917	2.918	10.835
2020	3.089	2.745	5.834

2021	6.222	2.424	8.636
2022	9.368	2.511	11.879
2023	10.274	2.552	12.826
2024	10.627	2.609	13.236

8.4.2. Člani: primerjava z letom 2023 in primerjava plan 24 : realizacija 24

Leto	2023	Plan 2024	2024	2024/2023	r24/p24
Aktivni člani	2.552	2.550	2.609	102,23	102,31

Indeks aktivnih članov 2024/2023 je 102,23, realizacija/plan 2024 pa 102,31.

8.4.3. Člani knjižnice – primerjalno po letih

Leto	Število prebivalcev	Število članov	% včlanjenega	Indeks tekoče
2010	15.313	2.685	17,53 %	
2011	15.207	2.673	17,58 %	99,55
2012	15.174	2.762	18,24 %	103
2013	15.086	2.849	18,88 %	103
2014	15.016	2.904	19,34 %	101,93
2015	14.932	2.589	17,34 %	89,15
2016	14.872	2.819	18,96 %	108,88
2017	14.870	2.992	20,12 %	106,13
2018	14.766	2.919	19,77 %	97,56
2019	14.880	2.918	19,61 %	100
2020	15.003	2.745	18,30 %	94,04
2021	15.054	2.414	16,04 %	87,94
2022	15.011	2.511	16,73 %	104,02
2023	15.092	2.552	17,00 %	101,61
2024	15.120	2.609	17,25 %	102,23

8.4.4. Gibanje aktivnih in novih članov po kategorijah in primerjalno z letom 2024

Aktivni in novi člani	Aktivni 2023	Aktivni 2024	2024/2023	Novi 2023	Novi 2024	2024/2023
Zaposleni	764	789	103,27	98	100	102,04
Študenti	115	103	89,56	6	6	100,00
Srednješolci	290	281	96,90	19	21	110,53
Upokojenci	318	328	101,14	38	36	94,74
Nezaposleni	97	98	101,03	12	14	116,66
Drugo (gospodinje, tuji državljani, pravne osebe)	98	107	109,18	8	21	262,50
Predšolski	187	214	114,44	70	68	97,14

Osnovnošolci	795	805	101,26	156	140	89,74
Skupaj	2552	2.609	102,23	407	406	99,75
	*2.996	*2.877				

* Skupen seštevek po oddelkih je višji, ker program šteje enega in istega člana večkrat (dvakrat), če ta obiskuje tako splošno knjižnico kot potujočo.

8.5. Program: dejavnosti, prireditve

8.5.1. Vse dejavnosti primerjalno z letom 2023

Število vseh			Obisk			Gostje		
2023	2024	2024/2023	2023	2024	2024/2023	2023	2024	2024/2023
416	450	108,17	10.274	10.627	103,34	133	177	133,08

Kot je razvidno iz poglavja 7, smo del(ov)ali veliko, obiskovali vrtce, šole, poučevali uporabo naprav, digitalnih okolij, kreirali nove dejavnosti ..., kar rezultirajo tako število dogodkov kot tudi obiskovalci in gostje.

8.5.2. Objave in ogledi oz. sledilci knjižnice na družbenih omrežjih

Na družbenih omrežjih smo objavljali dogodke v živo (na YouTubeu) in druge vsebine, ne pa več v tako veliki meri kot prejšnja leta (analize obiskov in dolžine ogledov kažejo manjše zanimanje za tovrstne objave).

VSEBINA ZA ODRASLE	ŠTEVILO OBJAV	ŠTEVILO OGLED OV
FACEBOOK	5	3.765
YOUTUBE	8	431
	13	4.196

VSEBINA ZA OTROKE	ŠTEVILO OBJAV	ŠTEVILO OGLED OV
FACEBOOK	2	432
YOUTUBE	2	64
	4	498

8.5.3. Program za odrasle

8.5.3.1. Primerjalno plan : realizacija po vrsti dogodkov

Program – odrasli uporabniki	Plan 2024	Realizacija 2024	r/p
------------------------------	-----------	------------------	-----

Literarni večeri (tudi PN)	15	19	126,66
Predavanja	9	15	166,66
Bralni krožek v DPU	20	40	200,00
Izredne prireditve – spremljevalni dogodki	4	7	175,00
Domoznanstvo	20	20	100,00
Skupinska izobr. za pametne telefone	60	29	48,33
Bralna značka za odrasle	1	3	300,00
Digitalno = realno = normalno	1	0	0,00
Skupaj	130	133	102,31
Individualna računalniška pomoč		47	
Knjiga na dom		5	
Skupaj vse		185	

8.5.3.2. Primerjalno z letom 2023 – število dogodkov za odrasle, obisk

Za odrasle	Dogodki			Obisk		
	2023	2024	2024/2023	2023	2024	2024/2023
Literarni večeri (tudi PN)	15	19	126,66	563	744	132,15
Predavanja	10	15	150,00	412	331	80,40
Bralni krožek v DPU	37	40	108,11	539	424	78,66
Izredne prireditve – spremljevalni dogodki	6	7	116,66	64	80	125,00
Domoznanstvo	20	20	100,00	50	39	78,00
Skupinska izobr. za pametne telefone	29	29	100,00	536	672	125,37
Bralna značka za odrasle	3	3	100,00	54	69	127,77
Skupaj	120	133	110,83	2.201	2.359	107,17

8.5.4. Dejavnost za otroke

8.5.4.1. Primerjalno plan : realizacija po vrsti dogodkov

Dejavnosti za otroke	Plan 2024	Realizacija 2024	r/p
Vrtec, razred na obisku	12	22	183,33
Knjižnica na obisku	120	133	110,83
Ure pravljič	33	33	100,00
Počitniške delavnice	13	11	84,61
Srečanja z ustvarjalci, lutkovno-dramske igrice	6	Pri projektih za promocijo branja	
Promocija branja	20	22	110,00
Beremo s Tačkami pomagačkami + Kobi	25	29	116,00

Digitalno = realno = normalno	1	3	300,00
Pravljичne rokodelnice	12	12	100,00
Skupaj	242	265	109,50

8.5.4.2. Primerjalno z letom 2023 – število dogodkov za otroke, obisk

Za otroke	Dogodki			Obisk		
	2023	2024	2024/2023	2023	2024	2024/2023
Vrtec, razred na obisku	23	22	95,65	447	482	107,83
Knjižnica na obisku	123	133	108,13	2.617	2.792	106,68
Ure pravljic	33	33	100,00	684	757	110,67
Počitniške delavnice	13	11	84,61	92	128	139,13
Srečanje z ustvarjalci				pri Projektih za promocijo branja		
Projekti za promocijo branja Družinsko branje, Poletavci ...	27	22	81,48	1.985	2.112	106,39
Tačke pomagačke + Kobi	22	29	131,82	37	40	108,11
Digitalno = realno = normalno	3	3	100,00	629	279	44,35
Pravljичne rokodelnice	12	12	100,00	1.528	1.626	106,41
Skupaj	256	265	106,22	8.019	8.216	102,45

Rezultati dela s predšolsko in šolsko mladino so odlični.

8.6. Primerjalni podatki po letih

8.6.1. Primerjalni podatki po letih v številkah

	Obisk	Izposoja	Prirast	Medknj.	Strok.	Uprava	Javna
1990	28.287	78.074	2.057	98	4	1,2	2
1995	29.728	86.666	1.658	92	4	1,2	2
2000	36.367	114.657	3.441	41	5	1,5	3
2001	39.048	157.461	3.049	64	6	2	3
2002	50.926	187.184	3.897	48	5	2	4
2003	49.458	184.153	3.187	20	5	2	2
2004	55.242	194.601	3.309	34	5	2	2
2005	52.957	197.046	3.649	101	5	2	2
2006	54.117	193.887	3.678	65	5	2	2
2007	55.604	194.741	3.656	53	5	2,15	2
2008	54.235	189.219	3.857	172	6	2,15	2
2009	55.428	190.936	3.481	92	6	2,15	2
2010	55.158	182.877	3.220	92	6	2,15	2

2011	59.090	199.602	3.528	63	6	2,15	1
2012	64.327	209.901	3.095	74	6	2,15	1
2013	63.479	177.914	3.759	74	6,3*	2,15	1
2014**	73.695	302.095	4.118	64	6	2,5**	1
2015	70.276	279.718	3.566	156****	6	2,5	1
2016	78.326	290.382	3.526	255	6	2,5	1
2017	79.948	297.183	3.212	160	6	2,5	1
2018	78.635	282.500	3.171	213	6	2,5	1
2019	79.610	282.764	3.139	203	6	2,5	1
2020	56.532	164.073	3.064	140	7	2,5	0
2021	72.012	171.056	3.269	210	7	2,5	0
2022	75.827	172.378	3.145	162	7	2	0
2023	81.349	175.112	3.049	179	7	2	0
2024	88.357	175.749	3.319	152	7*****	2	0

* Odobrena pomoč bibliotekarke za namen kreiranja prvih kataložnih zapisov za podarjeno gradivo v Pretnarjevi spominski sobi.

** Od 1. 3. 2014 računovodkinja vodi računovodsko službo za knjižnico in ne več tudi za Tržiški muzej.

*** Podatki o obisku in izposoji niso primerljivi s predhodnim letom iz treh v poročilu navedenih razlogov. Povečan prirast gre na račun katalogiziranega gradiva iz Pretnarjeve spominske sobe.

**** Porast medknjižnične izposoje temelji na dogovoru, da je za uporabnike financirana iz sredstev, ki jih v ta namen prejme območna knjižnica – Mestna knjižnica Kranj.

***** Po osebah je 8 strokovnih delavcev na 7. delovnih mest (2 osebi s polovično delovno obveznostjo)

8.6.2. Primerjalni podatki po letih v indeksih

Indeks po	Obisk	Izposoja	Prirast gradiva	Medknjižn. izposoja
95 / 90	105,0	111,0	81,0	94,0
00 / 95	122,3	132,0	207,0	44,0
01 / 00	107,4	137,3	88,7	156,0
02 / 01	130,4	118,8	127,0	75
03 / 02	97,1	98,4	81,8	41,7
04 / 03	111,7	105,8	103,8	170,0
05 / 04	95,9	102,3	110,3	297,1
06 / 05	94,76	95,39	100,8	64,4
07 / 06	102,75	100,44	99,40	81,54
08 / 07	97,54	97,13	105,50	324,53
09 / 08	102,19	100,91	90,25	53,48
10 / 09	99,52	95,77	92,50	100,00
11/10	107,12	109,14	109,56	84,78

12/11	108,86	105,16	87,72	117,46
13/12	98,70	84,76	121,45	86
14/13	116,65	169,80	109,55	86,48
15/14	95,36	92,59	86,95	243,75
16/15	111,45	103,81	98,87	163,46
17/16	102,07	102,34	91,09	62,74
18/17	98,36	95,06	98,72	133,13
19/18	101,24	100,09	104,85	95,30
20/19*	97,61	58,02	97,61	68,97
21/20	127,38	104,26	96,80	156,43
22/21	105,30	100,77	96,21	77,14
23/22	107,28	101,59	96,95	110,49
24/23	108,61	100,36	108,85	84,92

** Leti 2020 in 2021 nista primerljivi s predhodnimi leti zaradi pandemije covida-19, ki nas je zajela marca 2020 in zaznamovala tudi celo leto 2021.

9. INFORMIRANJE oziroma PROMOCIJA

Knjižnica ima izdelano celostno grafično podobo in izbrana slogana Razpihajmo lučke branja in variantno Razpihajmo lučke znanja.

Ažurne informacije objavljamo na:

- domači strani knjižnice <http://www.knjiznica-trzic.si/>
- Facebooku <https://www.facebook.com/knjiznica.trzic>
- MojaObcina.si <https://www.mojaobcina.si/trzic/>
- Instagramu <https://www.instagram.com/knjiznica.trzic/>
- TikToku <https://www.tiktok.com/@knjiznicatrzc>
- Twitterju <https://twitter.com/KnjiznicaTrzic>
- spletni strani Združenja splošnih knjižnic <https://www.knjiznice.si>

PROMOCIJA ZA ODRASLE	ŠTEVILO OBJAV	ŠTEVILO OGLED OV
FACEBOOK	108	39.911
INSTAGRAM	59	11.125
YOUTUBE	0	0
MOJA OBČINA	64	176.430
TWITTER = X	106	15.344
	337	242.810
PROMOCIJA ZA OTROKE	ŠTEVILO OBJAV	ŠTEVILO OGLED OV
TIKTOK	39	46.111

FACEBOOK	97	35.723
INSTAGRAM	43	7.611
YOUTUBE		
MOJA OBČINA	45	97.392
	225	186.837

Promocija v vrtcih in šolah	ŠTEVILO	OBISK
	45	1.310

V namen promocije projektov za razvoj bralne kulture je bibliotekarka obiskala 45 skupin oziroma razredov in zajela 1.310 učencev. Ta promocija se zelo pozna pri sodelovanju otrok v Poletavcih, Najpoletavcih ...

Vabila in obveščanje: pošiljamo tiskana vabila in vabila po MailChimu, programu za množični mailing, preko Cobiss-a. Mediji so obveščeni in vabljeni na prireditve, poleg vabil redno dobivajo krajše informacije o tematiki ali gostu večera. Prireditve so najavljene v Tržičanu, Gorenjskem glasu, Glasovem kažipotu, radijskih postajah Radia Kranj, Radia Gorenc. Jumbo plakate uporabimo nekajkrat letno.

Poročanje: Po končanih prireditvah smo poročali oz. so poročali Tržičan, Gorenjski glas, Tržiški glas. Prispevke prinaša MojaObcina.si. Članke knjižnica arhivira. Podrobnejše objave na oz. v imenovanih medijih so razvidne iz priloge.

10. IZOBRAŽEVANJE

Razvijanje strokovne usposobljenosti in kompetentnosti zaposlenih sodi v udejanjanje odličnosti, kot je zapisano pod vizijo knjižnice.

Zaposleni so se udeleževali strokovnih izobraževanj, kot so natančno opisana v prilogi VII. Sodelujejo v stanovskem društvu – Društvu bibliotekarjev Gorenjske. Direktorica aktivno deluje v Nadzornem odboru Združenja splošnih knjižnic. Združenje splošnih knjižnic pripravlja za direktorje izobraževanja na temo aktualnih sprememb v zakonodaji v knjižničarski stroki.

V soboto, 13. aprila 2024, se je šest zaposlenih, dva prostovoljca in štirje zunanji udeleženci odpravilo na strokovno ekskurzijo v Karlovec. Ogledali smo si Gradsko knjižnico Ivana Gorana Kovačiča Karlovac, ki se ponaša s prostorno, moderno zasnovano zgradbo, v kateri ima celo lastno garažo za bibliobus. Vedrana Kovač Vrana, vodja Osrednje knjižnice Slovencev v Republiki Hrvaški, ki deluje v okviru karlovške mestne knjižnice, nam je najprej predstavila

nekaj osnovnih podatkov o knjižnici in nekatere izmed njihovih projektov (npr. Zelena knjižnica, Knjižnica za mlade), nato pa nas je popeljala po posameznih oddelkih (knjižnica Slovencev, otroški, študijski, domoznanski ...), ki so nam jih podrobneje predstavili tamkajšnji informatorji. Ogledali smo si tudi njihov bibliobus, ki je bil izdelan v Sloveniji. Po dvournem ogledu knjižnice smo se podali na vodeni ogled Karlovca, po katerem nas je popeljala vodička Marjeta Trkman Kravar.

11. KADRI IN IZRABA UR

11.1. Kadri

V knjižnici so bili v letu 2024 zaposleni strokovni delavci za nedoločen čas s polno delovno obveznostjo:

- 4 bibliotekarke VII/2
- 1 bibliotekar VII/2
- 1 bibliotekarka VII/1
- 1 knjižničar V

Ostali za nedoločen čas:

- računovodkinja

Drugo:

- čiščenje prostorov je bilo opravljeno po pogodbi.

Za določen čas:

- direktorica

11.2. Izraba ur

Koledar za leto 2024 je imel 250 delovnih dni (2.000 ur) ter 12 praznikov. Obveznost na zaposlenega je bila 2.096 ur. Sobotno delo je dežurstvo, ure se koristijo kot višek ur.

Leta 2024 je pripadlo zaposlenim 321 dni letnega dopusta. Iz leta 2024 je ostalo 87 dni neporabljenega dopusta, skupaj torej 408 dni letnega dopusta.

2024 – skupaj ur	17.364	100 %
Izraba	Ure	v %
Opravljene oz. delovne ure	12.766	73,52
dopust	2.448	14,10
bolniški dopust	1.318	7,59
prazniki	832	4,79

Zaposleni so porabili ure takole:

- redno delo 12.766 ur = 73,52 % časa
- dopust (redni, izredni) – 2.448 ur = 14,10 %
- bolniški dopust – 1.318 = 7,59 %
- prazniki 832 ur = 4,79 %

Izobraževanje in samoizobraževanje je zneslo 398 ur.

V leto 2025 se prenaša 81 dni neporabljenega letnega dopusta.

11.3. Prostovoljci

Knjižnica dr. Toneta Pretnarja ima od leta 2014 organizirano prostovoljsko delo. S prostovoljcem imamo podpisano pogodbo, vodi se evidenca ur opravljenega dela, zavaruje se ga ter povrne stroške prihoda na delo in regres za malico. Prostovoljca sta v letu 2024 skupaj opravila 1.556 prostovoljskih ur.

11.4. Družbeno koristno delo

Sodelujemo z Ministrstvom za pravosodje, Upravo za probacijo, ki v knjižnico po potrebi napoti osebe, ki morajo opraviti družbeno-koristno delo. V letu 2024 je bila ena napotitev za 40 ur.

12. SODELOVANJE Z OKOLJEM

Knjižnico lokalno okolje prepozna kot partnerja za sodelovanje. Društvo upokojencev Tržič in knjižnica skupaj izvedeta Besedarije. Z JSKD OI Tržič in ZKO sodelujemo pri pripravi domoznanskih večerov, sodelujemo s Tržiškim muzejem, osnovnimi šolami, vrtci, KD Svarun, Kulturnim društvom tržiških likovnikov, Društvom slepih in slabovidnih, založbo Aurora, Domom Petra Uzarja, Varstveno delovnim centrom, Zdravstvenim domom Tržič, Prostovoljnim gasilskim društvom Tržič sodelovali smo s Kegljaškim klubom Ljubelj Tržič, Planinskim društvom Tržič, Glasbeno šolo Tržič, Občino Tržič ...

Sodelujemo s splošnimi knjižnicami na Gorenjskem, skupaj pripravimo izobraževanja za zaposlene in tematsko usklajen domoznanski september.

S projektom Digitalno je realno je normalno smo uspešno sodelovali s tremi osnovnimi šolami, z dvema od njih kot soorganizatorji tehniškega dneva ter s tržiškimi podjetji Calex d.o.o., Mali-E-Tiko d.o.o., Migi d.o.o. in ElevonX.

13. INVESTICIJE, INVESTICIJSKO VZDRŽEVANJE, OPREMA IN KNJIŽNIČNO GRADIVO

Glej računovodsko poročilo, poglavje 8.2.3.

14. OSTALE INFORMACIJE

Zaključno poročilo za leto 2024 za Knjižnico dr. Toneta Pretnarja kaže, da knjižnica sledi Strategiji razvoja splošnih knjižnic Slovenije 2018–2028), ki je napovedala potreben premik splošnih knjižnic:

- od osredotočanja na oblikovanje in kopičenje knjižničnih zbirk k ustvarjanju povezav z okoljem in razvoju novih storitev,
- od osredotočanja k izdelku na usmerjenost k uporabniku in njegovemu aktivnemu vključevanju v oblikovanje ponudbe knjižnic,
- od koncepta splošne knjižnice kot »shrambe« knjig k ustvarjanju družbenih središč v lokalnih okoljih,
- držati korak s konkurenco pri ponudbi storitev.

V marcu 2024 smo morali izpolniti Vprašalnik za ugotavljanje izpolnjevanja pogojev za izvajanje knjižnične javne službe, ki ga je od nas zahtevala Nacionalna univerzitetna knjižnica v skladu s svojimi nalogami. Obseg knjižnične zbirke, letni prirast aktualnega knjižničnega gradiva, dostop do slovenskih elektronskih in zvočnih knjig, število knjižničnih delavcev in v deležu število bibliotekarjev, so v Knjižnici dr. Toneta Pretnarja v skladu s Pravilnikom o pogojih za izvajanje knjižnične javne službe (Uradni list RS št. 28/2023).

Knjižnična mreža je s storitvami osrednje in potujoče knjižnice primerna.

Obratovalni čas, ko je knjižnica odprta za uporabnike (informacijska služba, izposoja), je ustrezen.

Dostopnost za uporabnike s posebnimi potrebami: slepi in slabovidni, gibalno ovirani, ni urejen/zagotovljen.

Pravilnik pravi: »Prostor osrednje knjižnice obsega najmanj 50 m² neto uporabne površine na 1.000 prebivalcev območja (750 m²), na katerem deluje, vendar ne manj kot 500 m² neto uporabne površine.« (Pri nas je neto uporabne površine 410 m²).

V knjižnici tudi ni dovolj uporabniških mest.

Odločbo o (stopnji) razvitosti pričakujemo v kratkem in obenem sklep, da zaradi omenjenih primanjkljajev Knjižnica dr. Toneta Pretnarja ne sodi med razvite splošne knjižnice.

14.1. Novosti v letu 2024

14.1.1. Knjižnična oprema

V hodniku spodaj (uprava) smo našli prostor (zadnji v knjižnici) za dodatne knjižne omare, tako smo malo sprostili oddelek strokovnega gradiva. Prav tako smo v kleti manjši prostor opremili z dodatnimi policami.

14. 1. 2. Maraton poglobljenega branja

Ponekod se že dogaja, da v šolah otroci vsak dan na začetku pouka berejo 10 minut. Rezultati glede količine prebranega in razvoja bralnih veščin so samo zaradi teh 10. minut na dan zelo veliki. Da je naša bibliotekarka razvila idejo in jo uspešno predstavila šolam, ki so pristopile in sodelovale, razumemo kot zelo pomembno. Podrobnejši opis je pod 7.3.2.2.

14.2. Na razpolago občanom

Knjižnica dr. Toneta Pretnarja predstavlja kraj, ki je namenjen in odprt vsem občanom z zbirko in ponudbo dejavnosti in dogodkov. Za izposajo v osrednji knjižnici je odprta 50 ur na teden med letom, poleti pa 34 ur. V poletnem času sobote niso delovne, takrat se tudi ne izvajajo dodatne dejavnosti.

Knjižnica je odprta od ponedeljka do petka od 9.00 do 18.00. Ob sobotah je obratovalni čas za uporabnike od 8.00 do 13.00.

Poletni delovni čas v juliju in avgustu je ponedeljek, četrtek, petek od 9.00 do 15.00, torek, sreda od 10.00 do 18.00, sobota zaprto.

Bibliobus obiskuje postajališča potujoče knjižnice od januarja do junija in od septembra do decembra dvakrat mesečno (od ponedeljka do petka), poleti pa gre na teren tri tedne.

Realizacija: 206 dni od januarja do junija in od septembra do decembra smo bili na voljo za izposajo, vračanje gradiva itd. 1.854 ur med tednom, v 42. sobotah 210 ur; v poletnih dveh mesecih, ko je poslovalni čas drugačen, v 44. dneh 300 ur. To je skupaj 292 poslovnih dni in/oz. 2.364 ur odprtosti za obisk in izposajo na splošnem in otroškem oddelku, na bibliobusu 334 ur, skupaj za izposajo 2.698 ur.

Knjižnica je bila odprta za izposajo povprečno 9,25 ur dnevno, skupaj z vsemi dejavnostmi pa med 10 in 11 ur dnevno.

ODPRTOST KNJIŽNICE 2024	
Osrednja knjižnica	2.364
Bibliobus (115 popoldnevov)	334
Skupaj za izposajo	2.698
Dogodkov zvečer, v vrtcih, šolah, izobraževanj	450
SKUPAJ ZA IZPOSOJO IN DEJAVNOSTI	3.148

Zbirka knjižnice je zadostna in oblikovana po predpisanih razmerjih. Na gradivo je treba občasno čakati daljši čas, večina novega gradiva (ki je najbolj aktualno), je kupljenega v enem izvodu. V takem primeru dokupimo še kak izvod. Delež občine za nakup gradiva je 68,05-odstoten, ministrski pa 29,38-odstoten.

14.2.1. Prostorska stiska

Občinski svet Občine Tržič (2018–2022) je videl lokacijo nove knjižnice v stavbi nekdanjega Peko Pura, realizacija projekta je bila predvidena 2027. Ta lokacija je bila kasneje postavljena pod vprašaj.

V vmesnem času bo nujno začasno rešiti perečo prostorsko stisko knjižnice. O tem smo se z občinskimi predstavniki pogovarjali permanentno.

15. ZAKLJUČEK

Javno dobro, javne zavode, se da razumeti kot ekonomski dejavnik in prispevek k dobrobiti družbe in ne le kot porabnika javnih financ. 55. člen Zakona o knjižničarstvu opredeli »prispevanje države k podpori usklajenemu razvoju knjižnične dejavnosti«, vendar je prispevek države neopredeljen.

Glavnino knjižnične dejavnosti financira ustanovitelj in sicer zagotavlja sredstva za plače, materialna sredstva za tekoče poslovanje, investicijsko vzdrževanje in investicije, nakup knjižničnega gradiva in programska sredstva, s katerimi knjižnica izvaja zakonsko predpisane dejavnosti in dogodke. Programska sredstva so tista, ki najbolj vplivajo na strokovni razvoj knjižnic, da sprostijo strokovne potenciale in se razvijejo v kulturno in izobraževalno središče lokalne skupnosti.

V celoti je Občina Tržič za nakup gradiva leta 2024 namenila 3,11 € na prebivalca (15.120), oz. 3,178 € na prebivalca s stalnim prebivališčem (14.798), za celotno knjižnično dejavnost pa 29,83 € na prebivalca (oziroma 30,48 € - prebivalci s stalnim bivališčem).

Ob občinskih sredstvih za program prispeva precejšen delež lastnega prihodka iz postavk članarin in zamudnin knjižnica sama.

Splošne knjižnice in z njimi Knjižnica dr. Toneta Pretnarja celostno skrbimo za razvoj branja, bralno pismenost, bralno kulturo in informacijsko pismenost. Na teh segmentih delujemo s svojim gradivom in številnimi aktivnostmi. Pri ustanovitelju knjižnice Občini Tržič in vsepovsod v lokalnem okolju opozarjamo na pomen bralne kulture in izobraženosti občanov, kamor privede bralna pismenost.

Ljudje storitve knjižnice potrebujejo. Prav nihče v procesu šolanja in pridobivanja izobrazbe ni mogel mimo nje. V vseživljenjskem izobraževanju prav tako ne. Njena prisotnost v okolju je samoumevna, kar je pozitivno in včasih lahko tudi negativno obenem.

Pomenu splošne knjižnice v njenem okolju zgovorno pritrdijo rezultati Ankete Knjižnice dr. Toneta Pretnarja, ko smo lokalno okolje, uporabnike in neuporabnike knjižnice, vprašali, kakšen imajo odnos do branja, knjig, knjižnice. 100 % (556 anketirancev) jih meni, da so knjižnice potrebne za ljudi, 84 oz. 81 %, da branje deluje terapevtsko, sprostitveno in prinaša znanje. Razen 1 % se vsi strinjajo, da je obiskovanje knjižnic pomembno za (boljši) razvoj otrok. 3 % anketiranih, ki že dolgo niso obiskali knjižnice, bi jo obiskovali, če bi bila bolj sodobna (33 %), bi imela prostor, da bi se v njej lahko družili (33 %), imeli kje parkirati (56 %) in imeli boljši

izbor gradiva (56 %). 87 % anketiranih ve, kaj vse knjižnica poleg izposoje dela oziroma katere storitve še ponuja. Od knjižnice v 92 % pričakujejo odličen izbor gradiva, 77 % ustrezen prostor in parkirišča, 52 % ustrezno količino izvodov, 54 % sposobne bibliotekarje in 13 % daljši čas odprtosti.

Vodstvo in zaposleni v Knjižnici dr. Toneta Pretnarja se zavedamo svojega poslanstva, delamo predano, strokovno, uvajamo novosti, komuniciramo in se povezujemo z okoljem, opozarjamo na pereče probleme. In se zavedamo: edina stalnica so neprestane spremembe.

Marinka Kenk-Tomazin

direktorica

Zaključno poročilo posrednega proračunskega uporabnika leto 2024

2. del: Računovodsko poročilo

Računovodkinja:
Andreja Štefe

Tržič, januar, februar 2025

1. UVOD

Računovodsko poročilo javnega zavoda Knjižnica dr. Toneta Pretnarja je pripravljeno v skladu s Pravilnikom o sestavljanju letnih poročil za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava.

1.1. ZAKONSKE PODLAGE

Zakonske podlage na katerih temelji vodenje poslovnih knjig, vrednotenje računovodskih postavk in sistem notranjih kontrol so:

- Zakon o računovodstvu,
- Pravilnik o razčlenjevanju in merjenju prihodkov in odhodkov pravnih oseb javnega prava,
- Pravilnik o načinu in rokih usklajevanja terjatev in obveznosti po 37. členu Zakona o računovodstvu,
- Navodilo o načinu in stopnjah odpisa neopredmetenih dolgoročnih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev,
- Pravilnik o enotnem kontnem načrtu proračuna za proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava ter
- Slovenski računovodski standardi.

Letno poročilo smo, kot velja za določene uporabnike enotnega kontnega načrta predložili v spletni portal AJPES, z neposrednim vnosom podatkov v spletno aplikacijo, pojasnila k izkazu in poslovno poročilo v PDF datoteki. Predložili smo tudi Poročilo o prostovoljstvu in Izjavo o oceni notranjega nadzora javnih financ.

1.2. POJASNILA K RAČUNOVODSKIM IZKAZOM

V računovodskem poročilu smo k računovodskim izkazom podali naslednja pojasnila :

- Pojasnila k postavkam BILANCE STANJA skupaj s pojasnili obveznih prilog:
 - Pregled stanja in gibanja neopredmetenih dolgoročnih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev,
 - Pregled stanja in gibanja dolgoročnih kapitalskih naložb in posojil.
- Pojasnila k postavkam Izkaza prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov.
- Pojasnila k postavkam Izkaza prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po vrstah dejavnosti.
- Pojasnila k Izkazu prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po načelu denarnega toka.
- Pojasnila k Izkazu računa finančnih terjatev in naložb določenih uporabnikov.
- Pojasnila k Izkazu računa financiranja določenih uporabnikov.
- Pojasnila k obrazcu Davek od dohodka pravnih oseb.

Izkazi so zasnovani na temeljnih računovodskih predpostavkah stalnosti, dosledne stanovitnosti, strogega upoštevanja nastanka poslovnega dogodka, na splošnih računovodskih načelih in usmeritvah previdnosti, pomembnosti in prednosti vsebine pred obliko.

Vsi predpisani bilančni obrazci so priloženi na koncu računovodskega poročila.

1.3. PRAVNE PODLAGE, KI UREJAJO FINANCIRANJE JAVNIH ZAVODOV NA PODROČJU KULTURE

Javni zavodi na področju kulture so pravne osebe javnega prava. Njihov status in delovanje urejata Zakon o zavodih (Uradni list RS, št. 12/91, 8/96, 36/00 - ZPDZC in 127/06 - ZJZP) ter Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo (v nadaljevanju ZUJIK). Posamična vprašanja so lahko drugače urejena tudi v posebnih zakonih na področju kulture. Zakon o javnih financah (v nadaljevanju ZJF) s finančnega in poslovnega vidika načelno določa delovanje javnih zavodov. V skladu z določbami ZJF in 3. člena Pravilnika o določitvi neposrednih in posrednih uporabnikov državnega in občinskih proračunov sodijo javni zavodi na področju kulture med posredne uporabnike državnega ali občinskega proračuna. Posredni uporabniki se financirajo iz proračuna države ali občine posredno, prek neposrednih uporabnikov, to je ministrstev oz. občin.

1.4. FINANCIRANJE JAVNIH ZAVODOV NA PODROČJU KULTURE

Javna sredstva za financiranje javnih zavodov zagotavljajo njihovi ustanovitelji oziroma soustanovitelji. Javni zavodi se financirajo tudi iz nejavnih virov, ki jih izvajalci pridobivajo z opravljanjem javne službe in s prodajo blaga in storitev na trgu, donacijami in iz drugih virov, ki so opredeljeni v aktih o ustanovitvi, pri tem pa opravljanje drugih dejavnosti ne sme ogroziti izvajanja javne službe. Postopek zagotavljanja sredstev javnim zavodom na področju kulture je natančno opredeljen z ZUJIK¹-om ter njegovimi podzakonskimi predpisi. Višino javnih sredstev za financiranje javnega zavoda določi ustanovitelj, upošteva osnove za izračun iz 27. člena ZUJIK-a, na podlagi strateškega načrta in iz njega izhajajočega predloga letnega programa dela.

1.5. RAČUNOVODSKA FUNKCIJA ZAVODA

Osnovna računovodska funkcija zavoda je zagotavljanje podatkov in informacij o poslovni in finančni uspešnosti zavoda ter o njegovem premoženjskem in finančnem stanju za notranje (vodstvo, organi upravljanja, zaposleni) in zunanje (ustanovitelj, dobavitelji, kupci - uporabniki storitev, državni organi, javnost - tudi drugi zavodi s področja delovanja zavoda) uporabnike.

Glavna računovodska funkcija je povezana z drugimi računovodskimi funkcijami: predračunavanjem, analiziranjem, obračunavanjem in nadziranjem.

1.6. PRISTOJNOSTI RAČUNOVODSKE SLUŽBE

Pristojnosti računovodske službe je moč razbrati iz Zakona o računovodstvu:

- opravlja plačila,
- sproti ureja, zajema, knjigovodsko evidentira in sporoča podatke,
- pripravlja obvezne računovodske izkaze,
- izvaja računovodski nadzor nad izpolnjevanjem terjatev in plačevanjem obveznosti,
- arhivira izvirnike računovodskih listin.

¹ Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo

1.7. KODEKS RAČUNOVODSKIH NAČEL

Pri izvajanju računovodske službe se upoštevajo izhodiščna načela po Kodeksu računovodskih načel:

- načelo strogega upoštevanja nastanka poslovnega dogodka,
- načelo smotrnosti,
- načelo sodobnosti,
- načelo dokazljivosti z listinami,
- načelo zakonitosti,
- načelo objektivnosti,
- načelo preglednosti,
- načelo urejenosti,
- načelo gospodarnosti,
- načelo ažurnosti in zakonitosti.

2. RAČUNOVODSKE INFORMACIJE

1. *Sodila, uporabljena za razmejevanje prihodkov in odhodkov na dejavnost javne službe ter dejavnost prodaje blaga in storitev na trgu*

Zavod opravlja knjižnično dejavnost, ki je po 2. členu Zakona o knjižničarstvu (ZKnj 1 –Ur. L. RS, št. 87/2001) v celoti opredeljena kot javna služba.

2. *Nameni, za katere so bile oblikovane dolgoročne rezervacije ter oblikovanje in poraba dolgoročnih rezervacij po namenih*

Zavod nima oblikovanih dolgoročnih rezervacij.

3. *Poslovni izid*

Zavod je poslovno leto zaključil s presežkom prihodkov nad odhodki v višini 9.119,56 €. Presežek prihodkov nad odhodki, ki ga ustvari z opravljanjem svoje dejavnosti lahko knjižnica nameni za izvajanje in razvoj dejavnosti.

O načinu razpolaganja s presežkom prihodkov nad odhodki odloča ustanovitelj na predlog direktorja in po predhodnem soglasju sveta zavoda.

O načinu pokrivanja morebitnega primanjkljaja odloča ustanovitelj na predlog direktorja in po predhodnem soglasju sveta zavoda.

4. *Metoda vrednotenja dokončanih izdelkov in zalog nedokončane proizvodnje*

Zavod nima zalog dokončanih izdelkov in zalog nedokončane proizvodnje.

5. *Podatki o stanju neporavnanih terjatev in ukrepih za njihovo poravnavo oz. razlogih za neplačilo*

Na kontih skupine 12 so knjižene terjatve do kupcev. Na dan 31. 12. 2024 izkazujemo 184,00 € terjatev.

Na kontih skupine 14 so knjižene terjatve do uporabnikov enotnega kontnega načrta.

⇒ Občine Tržič za:

decembrske plače, obresti na zakladniškem podračunu in konsignacijsko prodajo v višini 29.871,06 € - zapadejo v januarju 2025.

Na kontih skupine 17 so knjižene terjatve do:

- Poslovnih bank za kartična plačila in provizije v višini 17,58 €.

6. Podatki o obveznostih

Na obveznostih so vknjižene obveznosti:

- do zaposlenih za decembrske plače in osebne prejemke v skupini kontov 21, ki znašajo 30.095,39 €,
- do dobaviteljev v višini 12.658,17 €, v skupini kontov 22, za katere je rok plačila v letu 2025,
- za plačilo obveznosti davka od dohodka, v višini 88,81 €,
- za plačilo izvajanja prostovoljnega dela, v višini 213,36 €,
- do neposrednih uporabnikov poročuna države, v skupini kontov 24, v višini 43,99 €.

7. Viri sredstev za vlaganje v opredmetena osnovna sredstva, neopredmetena osnovna sredstva

Vir sredstev se je v skladu s soglasjem župana oblikoval v skladu s pogodbo o zagotavljanju knjižnične dejavnosti kot javne službe. Tako je zavod v letu 2024 od Občine Tržič pridobil sredstva za nakup opreme in investicijsko vzdrževanje ter izboljšave v višini 5.814 € in za nakup knjižničnega gradiva 47.031,00 €. Ministrstvo za kulturo je za nakup knjižničnega gradiva zagotovilo 19.472,00 €, presežka prihodkov nad odhodki iz prejšnjih let v letu 2024 nismo porabljali.

8. Naložbe prostih denarnih sredstev

Zavod ni nalagal prostih denarnih sredstev.

9. Razlogi za pomembnejše spremembe stalnih sredstev

V letu 2024 smo vknjižili nabavo sredstev v višini 74.839,97 € in sicer:

- materialnih pravic → 520,96 €,
- opreme → 6.893,21 €,
- knjižničnega gradiva → 66.566,31 €,
- drobnega inventarja → 2.306,11 €.

Knjižnice smo bile s strani revizijskih služb opozorjene, da vrednotenje naših knjižničnih zbirk ni ustrezno zaradi gradiva, ki nima vpisane nabavne cene (vpisujemo jo od vključitve v sistem COBISS). Združenje splošnih knjižnic je skupaj z IZUM-om iskalo možnosti, kako to sistemsko urediti.

Na podlagi izračunov Mestne knjižnice Ljubljana in Mariborske knjižnice je bila predlagana povprečna cena gradiva, ki bi bilo predmet konverzije, 14,77 €.

Za knjižnice, ki smo h konverziji pristopile v prvem obdobju, je bila storitev izvedena brezplačno. IZUM jo je za Knjižnico dr. Toneta Pretnarja opravil prvi teden v septembru. Zajetih je bilo 26.793 (in dodatno 710) izvodov, skupaj je to 27.503 izvodov, vrednost zbirke pa povečana za 406.219,31 €.

V letu 2024 smo odpisali za 2.551,09 € opreme in drobnega inventarja, za 10.030,23 €

monografskih in za 122,98 € serijskih publikacij.

10. Vrste postavk, ki so zajete v znesku, izkazanem na kontih zunajbilančne evidence
Zunajbilančno v skladu s sklenjenimi pogodbami evidentiramo konsignacijsko prodajo za Zvezo kulturnih organizacij. Vrednost zaloge znaša 510,00 €.

11. Podatki o pomembnejših opredmetenih osnovnih sredstvih in neopredmetenih dolgoročnih sredstvih, ki so že v celoti odpisana, pa se še vedno uporabljajo za opravljanje dejavnosti
V našem zavodu v pretežnem delu uporabljamo osnovna sredstva, ki so že v celoti odpisana.

12. Prejeta sredstva iz javnofinančnih virov, ki ne povečujejo prihodkov
Pravilnik o razčlenjevanju in merjenju prihodkov in odhodkov določa v 16. členu, da se namenska sredstva za pridobitev neopredmetenih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev prejetih iz javnofinančnih virov NE izkazujejo kot prihodki, temveč povečujejo obveznost do vira sredstev. Knjige v knjižnicah se štejejo kot drobni inventar in se knjižijo na konte v skupini 041, kar pomeni, da spadajo med opredmetena osnovna sredstva, za katera moramo imeti za nabavo teh zagotovljen vir sredstev na protikontih skupine 98.

13. Spremembe v vrednotenju računovodskih kategorij, ki so pomembno vplivale na primerljivost računovodskih izkazov med leti
V letu 2024 je bila izvedena konverzija vrednosti knjižničnega gradiva nabavljenega pred vključitvijo v sistem Cobiss. Vrednost zbirke se je povečala za 406.219,31 €.

Vse zneskovne vrednosti v poročilu in izkazih so izražene v evrih (€).

3. BILANCA STANJA

Bilanca stanja je računovodski izkaz, ki prikazuje resnično in pošteno stanje sredstev inobveznosti do njihovih virov ob koncu obračunskega obdobja (po stanju na dan 31. decembra). Podlaga za sestavitev bilance stanja so poslovne knjige. Zaradi najrazličnejših vzrokov pa se lahko stanje sredstev in obveznosti do njihovih virov, izkazanih v poslovnih knjigah, razlikuje od dejanskega stanja. Take razlike se ugotavljajo s popisom, ki se opravi na podlagi izdanega sklepa o imenovanju inventurne komisije, ki svoje delo opravi v skladu z inventurnimi pravili. V skladu s Pravilnikom o dopolnitvah in spremembah Pravilnika o načinu in stopnjah odpisa neopredmetenih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev se letne stopnje odpisa v primerjavi z letom 2024 za pohištvo (12 %), drugo opremo (20 %), bibliobus (12 %), opremo za PTT promet (10 %), računalnike (50 %) in drugo računalniško opremo (25 %) ter za premoženjske pravice – programsko opremo (20 %) niso spremenile.

3.1. NAKUP PREMOŽENJSKIH PRAVIC IN OPREME

Tabela 1: Nakup premoženjskih pravic

Inventarna št.	Opis	kos	Nabavna vrednost €
596, 597	Microsoft Win 10PRO	2	337,96
598,599	MS Office LTSC	2	183,00
	SKUPAJ:	4	520,96

Tabela 2: Nakup opreme

Inventarna št.	Opis	kos	Nabavna vrednost €
592,593	Monitor Philips	2	537,02
594,595	Monitor Lenovo TV	2	436,20
600,601	Brezžični komplet Logitech miška	2	94,40
602,603	Računalnik stacionarni ASUS	2	1.396,35
606	Mobilni telefon Samsung	1	498,99
608,609	Lesen regal za knjige 1800x300x1050	2	3.494,56
610-621	Lesni zaboji za knjige	12	435,69
	SKUPAJ:	22	6.893,21

Tabela 3: Nakup drobnega inventarja

Inventarna št.	Opis	kos	Nabavna vrednost €
587	Pisarniški stol Furius	1	165,89
588	DS LIBTEC HK RFID PAD	1	366,00
589	Zunanji disk WD	1	152,43
590,591	čitalec Honeywell	2	275,72
604	Plastična podloga za stole	2	227,97
607	Zvočniki Logitech Z150	1	35,00
622	Električno kuhališče	1	422,98
623	Pomivalni stroj Electronics	1	237,79
624	Tiskalnik Brother	1	345,99
625	Portret Miran Košuta	1	76,34
	SKUPAJ:	12	2.306,11

3.2. ODPIS PREMOŽENJSKIH PRAVIC IN OPREME

Na podlagi Sklepa o popisu sredstev in obveznosti do njihovih virov ter Navodil za delo popisne komisije je inventurna komisija opravila popis sredstev s stanjem na dan 31. 12. 2024. V inventurnem elaboratu so zavedli odpis sledečih materialnih pravic, opreme ter drobnega inventarja → prikazano v spodnjih tabelah. Vsi odpisani artikli so imeli sedanjo vrednost 0 €.

Tabela 4: Odpis opreme (tudi drobni inventar)

	Opis	kos	Nabavna vrednost €	Odpisana vrednost €
45	Uničevalec dokumentov	1	81,17	81,17
108	Koš za ločevanje odpadkov	1	31,93	31,93
127	Plinska jeklenka	1	47,82	47,82
295,296	Zaščitna podloga za tla	2	122,40	122,40
336,337	Miška Logitech	2	20,00	20,00
395	Računalnik Fujitstu Esptimo	1	816,85	816,85
45, 51, 395	Monitor	3	390,03	390,03
414, 415	Stol pisarniški Ergomatic	2	261,08	261,08
485	počivalo za zapestje	1	25,77	25,77
53	Tipkovnica Logitech	1	13,00	13,00
182	Računalniška miza	1	100,64	100,64
202, 95391	Pisarniški stol	2	341,60	341,60
441	Tiskalnik	1	146,88	146,88
687	Kuhinjska plošča	1	151,92	151,92
	SKUPAJ:	20	2.551,09	2.551,09

3.3. NAKUP KNJIŽNIČNEGA GRADIVA

Knjižnično gradivo smo kupovali iz namenskih sredstev, ki smo jih v skladu s Pogodbo št. 3340-21-126054 prejeli od Ministrstva za kulturo, 19.472,00 € in iz sredstev, ki smo jih v skladu s pogodbo o zagotavljanju knjižnične dejavnosti kot javne službe prejeli od Občine Tržič, 47.031,00 €. Za nakup gradiva smo namenili še 63,31 € lastnih sredstev.

Tabela 5: Nakup knjižničnega gradiva

	leto 2023 €	leto 2024 €	indeks 2024:2022
<i>Nakup KG monografske publikacije</i>	58.334,47	58.793,88	100,79
<i>Nakup KG serijske publikacije</i>	7.840,53	7.772,43	99,13
SKUPAJ:	66.175,00	66.566,31	100,59

Tabela 6: Povečanje vrednosti gradivu, ki ni bilo ovrednoteno

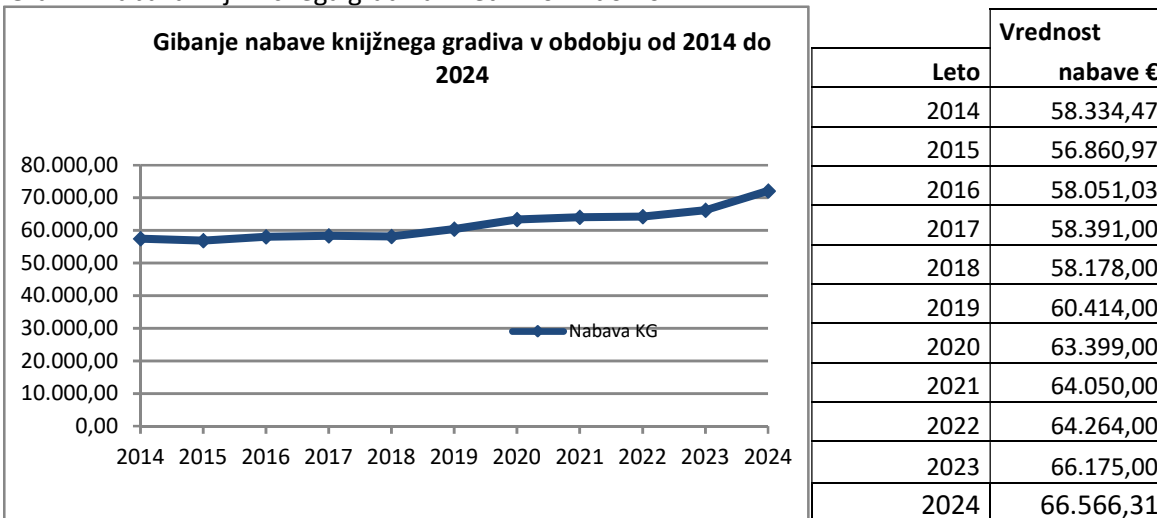
	leto 2023 €	leto 2024 €	indeks 2024:2023
<i>Povečanje vrednosti konverzija IZUM monografske</i>	0,00	385.142,52	0,00
<i>Povečanje vrednosti konverzija IZUM serijske</i>	0,00	21.076,79	0,00
SKUPAJ:	0,00	406.219,31	0,00

Tabela 7: Financiranje nakupa knjižničnega gradiva po deležih

	leto 2022 €	leto 2024 €	delež 2022	delež 2024
MIK	19.444,00	19.472,00	29,38	29,25
Občina Tržič	45.031,00	47.031,00	68,05	70,65
Lastna sredstva	1.700,00	63,31	2,57	0,10
SKUPAJ:	66.175,00	66.566,31	100,00	100,00

Delež namenskih sredstev za nakup gradiva, ki smo jih prejeli iz Ministrstva za kulturo znaša 29,25 %, delež občinskih sredstev 70,65 %, delež lastnih sredstev 0,10 %.

Graf 1: Nabava knjižničnega gradiva v letih 2014 do 2024

3.4. ODPIS KNJIŽNIČNEGA GRADIVA

Komisija za odpis gradiva je v Poročilu o odpisu gradiva zavedla, da se na podlagi rednega letnega

odpisa odpiše 2.100 enot monografskega gradiva, 32 enot serijskih publikacij in 510 enot neknjižnega gradiva, skupaj 2.642 enot gradiva.

Na podlagi 71. člena, točke 2 Pravilnika o računovodstvu, ki je bil sprejet 1. marca 2012 in spremembami pravilnika, ki so bile sprejete 29. 12. 2015, se vrednost odpisanega gradiva izračuna na osnovi nabavne vrednosti, upošteva se odstotek povprečne cene gradiva v preteklem letu in sicer za gradivo vseh starosti 15 %. Povprečna cena gradiva v letu 2022 je bila 25,62 €. Tako je bila pri odpisu upoštevana povprečna cena posamezne enote 25,62 €, vrednost odpisane enote pa 3,84 €.

V letu 2024 je bilo odpisanih za 10.030,23 €, za 8,29 % več monografskih publikacij kot leta 2023, ko je vrednost odpisa znašala 9.262,30 €. Serijskih publikacij je bilo odpisanih za 112,98 €, za 45,20 % manj, kot leto prej, ko je vrednost odpisa znašala 224,41 €.

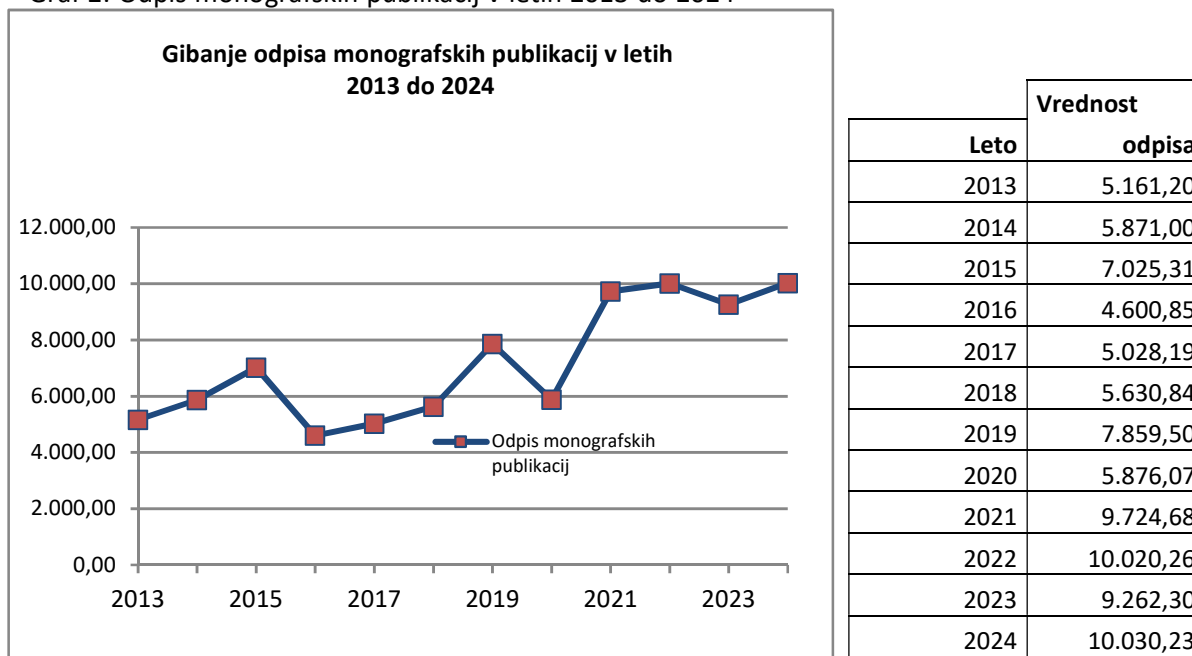
Tabela 8: Odpis knjižničnega gradiva, monografske publikacije

	leto 2023 €	leto 2024 €	indeks 2024:2023
Odpis knjižničnega gradiva - monografske publikacije	9.262,30	10.030,23	108,29

Tabela 9: Odpis knjižničnega gradiva, serijske publikacije

	leto 2023 €	leto 2024 €	indeks 2024:2023
Odpis serijskih publikacij	224,41	122,98	54,80

Graf 2: Odpis monografskih publikacij v letih 2013 do 2024

3.5. AMORTIZACIJA

Predmet obračuna amortizacije so amortizacijska sredstva. Po SRS 13 so to sredstva, ki jih po pričakovanjih nameravamo uporabljati več kot 1 poslovno leto, imajo omejeno dobo koristnosti in jih uporabljamo za opravljanje dejavnosti. Z amortiziranjem osnovnih sredstev je povezan popravek vrednosti teh sredstev. Predmet amortiziranja postanejo prvi dan v naslednjem mesecu po tem, ko smo jih pričeli uporabljati. Amortizacijo obračunavamo toliko časa, dokler v celoti ne nadomesti vrednosti, ki je osnova za obračunavanje. Osnovna sredstva se redno odpisujejo posamično, z uporabo proporcionalne metode, ki se dosledno uporablja iz obračunskega obdobja v obračunsko obdobje. Amortizacijski stroški se v odhodkih določenega uporabnika enotnega kontnega načrta izkažejo le v znesku, ki se pokrije iz prihodkov obračunskega obdobja. Naša sredstva se pokrijejo v breme obveznosti za sredstva prejeta v upravljanje. Oblikujejo se ob prejemu namenskih sredstev za nakup osnovnih sredstev, zato so v poslovnih knjigah izkazani, toda ker se ne pokrijejo neposredno v breme ustrezne obveznosti do vira sredstev, se v izkazu prihodkov in odhodkov ne izkažejo. Posebnost je drobn inventar, ki se odpiše enkratno v celoti ob nabavi in se knjiži v strošek amortizacije. Med drobnim inventarjem so izkazana vsa sredstva za delo, ki izpolnjujejo pogoje za razvrstitev med opredmetena osnovna sredstva, hkrati pa je njihova posamična vrednost po dobaviteljevem računu manjša od 500,00 €.

3.6. STANJE IN GIBANJE NEOPREDMETENIH DOLGOROČNIH SREDSTEV IN OPREDMETENIH OSNOVNIH SREDSTEV

Iz predpisanega obrazca je razviden kumulativni prikaz podatkov od 1. januarja do 31. decembra 2024 po posameznih kategorijah neopredmetenih dolgoročnih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev, izkazanih na kontih skupin 00, 02 in 04, njihovih popravkov pa na kontih skupin 01, 03 in 05. Posebej so izkazani podatki za materialne pravice - računalniške programe (AOP 702), zemljišče (AOP 704), gradbene objekte (AOP 705), opremo (AOP 706) in druga opredmetena osnovna sredstva (AOP 707). V vrsticah, ki so namenjene vpisovanju podatkov o opreми se vpisuje tudi drobn inventar. Podatki po posameznih razčlenjenih kategorijah se izkazujejo ločeno za neopredmetena dolgoročna sredstva in opredmetena osnovna sredstev v upravljanju, v lasti, lahko pa tudi v finančnem najemu.

Vsa sredstva knjižnice so v upravljanju Občine Tržič. V skladu s Pravilnikom o načinu in rokih usklajevanja terjatev in obveznosti po 37. členu Zakona o računovodstvu je bila z občino opravljena uskladitev terjatev in obveznosti za sredstva dana v upravljanje na dan 31. 12.2024.

Tabela 10: Stanje in gibanje neopredmetenih dolgoročnih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev od 1. januarja do 31. decembra 2024

Nabavna vrednost	Materialne pravice v upravljanju	Zemljišča v upravljanju	Zgradbe v upravljanju	Oprema v upravljanju	SKUPAJ
Stanje 1. 1. 2024	8.319,43	42.559,07	550.410,50	1.530.647,29	2.131.936,29
Povečanje	520,96	0,00	0,00	631.930,29	632.451,25
Zmanjšanje	0,00	0,00	0,00	12.704,30	12.704,30
Amortizacija	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Stanje 31.12.2024	8.840,39	42.559,07	550.410,50	2.149.873,28	2.751.683,24

Popravek vrednosti	Materialne pravice v upravljanju	Zemljišča v upravljanju	Zgradbe v upravljanju	Oprema v upravljanju	SKUPAJ
Stanje 1. 1. 2024	7.362,55	0,00	373.249,56	1.505.548,87	1.886.160,98
Povečanje	0,00	0,00		0,00	0,00
Zmanjšanje	0,00	0,00	0,00	12.704,30	12.704,30
Amortizacija	361,86	0,00	13.877,30	488.194,25	502.433,41
Stanje 31.12.2024	7.724,41	0,00	387.126,86	1.981.038,82	2.375.890,09

Neodpisana vrednost	Materialne pravice v upravljanju	Zemljišča v upravljanju	Zgradbe v upravljanju	Oprema v upravljanju	SKUPAJ
Stanje 31.12.2023	956,88	42.559,07	177.160,94	25.098,42	245.775,31
Stanje 31.12.2024	1.115,98	42.559,07	163.283,64	168.834,46	375.793,15

Tabela 11: Primerjava stanja in gibanja neopredmetenih dolgoročnih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev za leti 2023 in 2024

	leto 2023 €	leto 2024 €	indeks 2024:2023
Nabavna vrednost 1.1.	2.073.596,43	2.131.936,29	102,81
Popravek vrednosti 1.1.	1.807.916,25	1.886.160,98	104,33
Povečanje nabavne vrednosti	74.839,97	632.451,25	845,07
Zmanjšanje nabavne vrednosti	16.600,72	12.704,30	76,53
Zmanjšanje popravka vrednosti	22.474,67	12.704,30	56,53
Amortizacija	100.618,79	502.433,41	499,34
NEODPISANA VREDNOST	245.775,31	375.793,15	152,90

Primerjava med letoma 2023 in 2024 kaže, da se je vrednost sredstev povečala za 52,90 %. Povečala se je vrednost premoženjskih pravic zaradi več nakupov. Vrednost nepremičnine, stavbe v upravljanju se je zmanjšala na račun obračunane amortizacije. Vrednost opreme v upravljanju, se je povečala zaradi opravljene konverzije gradivu, ki ni imelo vpisane nabavne cene.

3.7. DENARNA SREDSTVA NA RAČUNIH

Knjižnica plačuje svoje obveznosti in prejema denarna sredstva na podračun EZR, pri Upravi za javna plačila Kranj. Promet se opravlja elektronsko, v ta namen imata direktorica in računovodkinja, ki sta pooblaščenici za podpisovanje plačilnih nalogov, certificirana digitalna potrdila, ki jima omogočajo elektronsko podpisovanje. Izpiski s podračuna EZR se izpisujejo iz aplikacije UJPnet. Nato se uvozijo v SAOP modul Dvostavno knjigovodstvo, dnevne obdelave – plačevanje. Tako se denarna sredstva na računih izkazujejo v poslovnih knjigah v skupini kontov 11, kjer so vknjižena denarna sredstva na žiro računu. Izkazano stanje na dan, 31.12.2024 je 30.337,49 €.

Tabela 12: Denarna sredstva na računu

			indeks
	leto 2023 €	leto 2024 €	2024:2023
Denarna sredstva na računu	22.250,35	30.337,49	136,35

3.8. KRATKOROČNE TERJATVE DO KUPCEV IN DANI PREDUJMI IN VARŠČINE

Kratkoročnih terjatev do kupcev - konto 120, izkazujemo 184,00 €.

3.9. KRATKOROČNE TERJATVE DO UPORABNIKOV ENOTNEGA KONTNEGA NAČRTA

Na tej postavki so evidentirane terjatve do uporabnikov enotnega kontnega načrta za katere se sestavlja premoženjska bilanca države oz. občine. Terjatve so izkazane na predpisanih podskupinah:

- 3.9.1. 140 kratkoročne terjatve do neposrednih uporabnikov proračuna države,
- 3.9.2. 141 kratkoročne terjatve do neposrednih uporabnikov proračuna občine,
- 3.9.3. 142 kratkoročne terjatve do posrednih uporabnikov proračuna države,
- 3.9.4. 143 kratkoročne terjatve do posrednih uporabnikov proračuna občine.

Tabela 13: Kratkoročne terjatve do uporabnikov enotnega kontnega načrta

			indeks
	leto 2023 €	leto 2024 €	2024:2023
Kratkoročne terjatve do občine	26.555,29	29.871,06	112,49
Kratkoročne terjatve do PU proračuna države	0,00	0,00	0,00
Kratkoročne terjatve do PU proračuna občine	0,00	0,00	0,00
Kratkoročne terjatve do PU proračunov drugih občin	0,00	0,00	0,00
Kratkoročne terjatve do neposrednih uporabnikov proračuna države	0,00	0,00	0,00
SKUPAJ:	26.555,29	29.871,06	112,49

Občina Tržič je s podpisom Izpiska odprtih postavk potrdila strinjanje s terjatvami. Denar za plače je bil nakazan 10. januarja 2025.

3.10. DRUGE KRATKOROČNE TERJATVE

Na kontih skupine 17 izkazujemo terjatve do poslovne banke za kartična plačila. v višini 17,58 €.

3.11. AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE

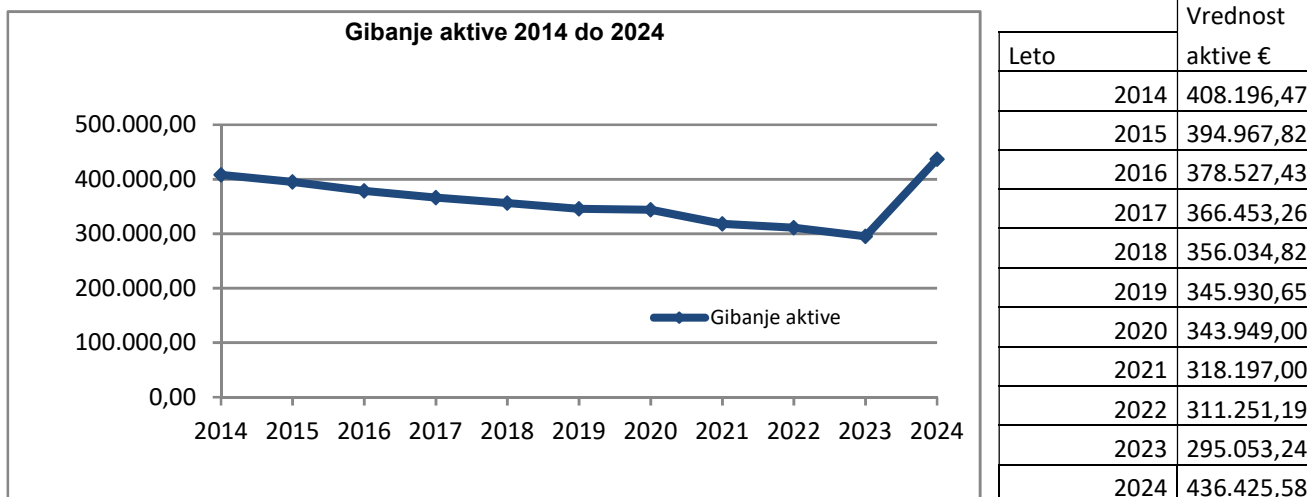
Na postavki AČR nimamo stanja.

3.12. VREDNOST AKTIVE

Tabela 14: Vrednost aktive 2023/2024

			indeks
	leto 2023 €	leto 2024 €	2024:2022
Dolgoročna sredstva in sredstva v upravljanju	245.775,31	375.793,15	152,90
Kratkoročna sredstva in aktivne časovne razmejitve	49.277,92	60.632,43	123,04
AKTIVA SKUPAJ:	295.053,23	436.425,58	147,91

Graf 3: Prikaz gibanja vrednosti aktive v letih 2014 do 2024

Vrednost aktive na dan 31. 12. 2024 izkazuje, da so se dolgoročna sredstva v upravljanju v primerjavi z letom prej povečala za 52,90 %, kratkoročna sredstva in aktivne časovne razmejitve so se povečale za 23,04 %. Skupna vrednost aktive na dan 31. 12. 2024 se je v primerjavi z letom 2023 povečala za 47,91 %.

3.13. OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV

3.14.1. KRATKOROČNE OBVEZNOSTI ZA PREJETE PREDUJME IN VARŠČINE

Teh obveznosti nimamo.

3.14.2. KRATKOROČNE OBVEZNOSTI DO ZAPOSLENIH

Na tej postavki, v skupini 21, so izkazane obveznosti za čiste plače, prispevke iz kosmatih plač, obveznosti za davke in druge kratkoročne obveznosti (prehrana, prevoz na delo in kilometrine in dnevnice ter KAD premija) do zaposlenih.

Tabela 15: Kratkoročne obveznosti do zaposlenih, primerjava 2024/2023

	leto 2023 €	leto 2024 €	indeks 2024:2023
Obveznosti za čiste plače	13.943,25	15.329,90	109,94
Obveznosti za prispevke iz kosmatih plač	8.098,64	9.481,60	117,08
Obveznosti za davke iz plač	2.725,14	2.948,80	108,21
Druge kratkoročne obveznosti do zaposlenih	1.870,56	2.335,09	124,83
KRATKOROČNE OBVEZNOSTI DO ZAPOSLENIH SKUPAJ:	26.637,59	30.095,39	112,98

3.14.3. KRATKOROČNE OBVEZNOSTI DO DOBAVITELJEV

Tabela 16: Kratkoročne obveznosti do dobaviteljev

Stranka	Znesek €
Acron d.o.o	146,50
Alpetek	148,84
Audiobook	-70,20
Avrora AS Uroš Aljančič d.o.o.	218,23
Cvetličarna Danica	524,90
Damo, Damjan Štefe s.p.	422,49
Datainfo.si d.o.o.	97,27
Datascan d.o.o.	988,20
Desk d.o.o.	167,08
Direct4me omrežje d.o.o.	54,90
Dobra knjiga, Luka Erceg s.p.	72,36
Društvo Jasa	15,00
Društvo Tačke Pomagačke	12,59
Družina d.o.o.	3,85
DZS	113,53
ECE d.o.o.	364,15
Fesst d.o.o.	587,82
Grafenauer	122,14
Jysk d.o.o.	348,99
Kara d.o.o.	1.583,63
Lynx, Matejka Križan s.p.	31,76
Matej Kocjančič s.p.	0,88
Melom d.o.o.	29,89
Mico d.o.o.	13,89
Mercator d.d.	146,01
Miš d.o.o.	20,85
Mladinska knjiga d.o.o.	50,80
Morfem založništvo	-0,03
NKBM d.d.	42,56
Oko d.o.o.	94,25
Petrol d.d.	934,02
Pigo d.o.o	46,31
Pošta Slovenije d.d.	202,83
Prirodoslovno društvo Slovenije	17,28
Prostovoljno gasilsko društvo Tržič	50,00
R 32damjan Ahačič s.p.	495,00
Redoljub d.o.o.	102,31
Robert Pogačnik	188,70
SI Mobil Vodafone	37,96
Stana Petković s.p.	480,00
T2 d.d.	129,49
Tekavec Ljiljana s.p.	372,00

Tiskarna Uzar d.o.o.	1.706,82
Tomaž Mihelič s.p.	183,00
Založba Muck Blažina s.p.	5,99
Založba Primus	1.100,33
Založba Sophia	29,60
Založba Sanje d.o.o.	173,40
Združenje splošnih knjižnic	50,00
SKUPAJ:	12.658,17
Obveznosti do dobaviteljev leta 2023	13.223,94
indeks 2024:2023	95,72

Teh obveznosti je v primerjavi z letom 2023 za 565,77 € manj, indeks 95,72. Poravnane bodo v valutnem roku.

3.14.4. DRUGE KRATKOROČNE OBVEZNOSTI IZ POSLOVANJA

V skupini kontov 23 so izkazane druge kratkoročne obveznosti iz poslovanja:

- Obveznosti za dajatve: plačilo davka od dohodka višini 88,81 €.

V skupini kontov 24 so izkazane obveznosti do uporabnikov enotnega kontnega načrta:

- do neposrednih uporabnikov proračuna države, Ministrstva za finance ter Ministrstva za digitalno preobrazbo, v višini 43,99 €,
- do posrednih uporabnikov drugih občin neustanoviteljic, IZUM Maribor, v višini 36,60 €.

3.14.5. OBVEZNOSTI ZA NEOPREDMETENA DOLGOROČNA SREDSTVA IN OPREDMETENA OSNOVNA SREDSTVA – OBVEZNOSTI ZA SREDSTVA, PREJETA V UPRAVLJANJE

Obveznosti za sredstva v upravljanju se nanašajo na neodpisano vrednost neopredmetenih dolgoročnih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev – skupina kontov 980.

Tabela 17: Prikaz postavk sredstev v upravljanju

	leto 2023 €	leto 2024 €	indeks 2024:2023
Obveznosti za sredstva prejeta v upravljanje - OT	245.775,31	375.793,15	152,90
OBVEZNOSTI ZA NEOPREDMETENA SREDSTVA IN OPREDM. OS	245.775,31	375.793,15	152,90

3.14.6. UGOTOVLJEN POSLOVNI IZID

V skupini kontov 985 je izkazan kumulativni presežek prihodkov nad odhodki na dan 31. 12. 2024, v višini 17.496,11 €. V primerjavi z letom poprej se je zvišal za 9.119,56 €.

Tabela 18: Lastni viri in dolgoročne obveznosti

	leto 2023 €	leto 2024 €	indeks 2024:2023
Obveznosti za neopredmetena sredstva in opredmetena OS	245.775,31	375.793,15	152,90
Presežek prihodkov nad odhodki	8.376,55	17.496,11	208,87
LASTNI VIRI IN DOLGOROČNE OBVEZNOSTI	254.151,86	393.289,26	154,75

Obveznosti za neopredmetena sredstva in opredmetena osnovna sredstva so v primerjavi z lanskim letom višja, indeks 152,90. Povečanje indeksa je posledica višje vrednosti sredstev v upravljanju.

Knjižnica kot določeni uporabnik enotnega kontnega načrta ima sredstva v upravljanju, zato usklajuje terjatve in obveznosti na podlagi odprtih postavk ter izpisa stanja terjatev za sredstva, dana v upravljanje z Občino Tržič.

V skladu s Pravilnikom o načinu in rokih usklajevanja terjatev in obveznosti po 37. členu Zakona o računovodstvu smo z žigom in podpisom obojestransko potrdili skladnost postavk s podatki, ki jih v poslovnih knjigah izkazujeta knjižnica in Občina Tržič.

Tabela 19: Gibanje pasive

	leto 2023 €	leto 2024 €	indeks 2024:2023
Kratkoročne obveznosti in pasivne časovne razmejitve	40.901,37	43.136,32	105,46
Presežek prihodkov nad odhodki	8.376,55	17.496,11	208,87
Obveznosti za neopredmetena sredstva in opr. osnovna sredstva	245.775,31	375.793,15	152,90
PASIVA SKUPAJ:	295.053,23	436.425,58	147,91

Tabela 20: Prikaz podatkov iz Bilance stanja za leti 2024 in 2023

	leto 2023 €	leto 2024 €	indeks 2024:2023	delež 2023	delež 2024
Dolgoročna sredstva in sredstva v upravljanju	245.775,31	375.793,15	152,90	83,30	86,11
Kratkoročna sredstva in aktivne časovne razmejitve	49.277,92	60.632,43	123,04	16,70	13,89
AKTIVA SKUPAJ:	295.053,23	436.425,58	147,91	100,00	100,00
Kratkoročne obveznosti in pasivne časovne razmejitve	40.901,37	43.136,32	105,46	13,86	9,88
Presežek prihodkov nad odhodki	8.376,55	17.496,11	208,87	2,84	4,01
Obveznosti za neopredmetena sredstva in opr. osnovna sredstva	245.775,31	375.793,15	152,90	83,30	86,11
PASIVA SKUPAJ:	295.053,23	436.425,58	147,91	100,00	100,00

V letu 2024 se je glede na leto 2023 vrednost aktive in pasive zvišala za 47,91 %.

Razmerje deleža aktive med kratkoročnimi sredstvi in aktivnimi časovnimi razmejitvami je v primerjavi z letom 2023 manjše za 2,81 %, razmerje med dolgoročnimi sredstvi in sredstvi v upravljanju pa za enak odstotek višje.

Razmerje deleža pasive med kratkoročnimi obveznostmi in pasivnimi časovnimi razmejitvami se je zmanjšalo za 3,98 %, razmerje med obveznostmi za neopredmetena sredstva in opredmetena

osnovna sredstva se je povečalo za 2,81 %, razmerje presežka prihodkov nad odhodki pa se je povečalo za 1,17 %.

3.15. PREGLED STANJA IN GIBANJA DOLGOROČNIH KAPITALSKIH NALOŽB IN POSOJIL

V skladu s 3. odstavkom 4. člena Pravilnika o računovodskih izkazih je Izkaz stanja in gibanja dolgoročnih kapitalskih naložb in posojil obvezna priloga k Bilanci stanja. Izkaz je preglednica stanja in gibanja dolgoročnih kapitalskih naložb in posojil, med katera štejemo tudi dolgoročne depozite. Ker dolgoročnih kapitalskih naložb in posojil nimamo, obrazca nismo izpolnjevali.

4. POJASNILA K IZKAZU PRIHODKOV IN ODHODKOV DOLOČENIH UPORABNIKOV

Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov je predpisan s Pravilnikom o vsebini, členitvi in obliki računovodskih izkazov ter pojasnilih k izkazu za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava. V izkazu prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov se izkazujejo prihodki in odhodki pravne osebe, ugotovljeni v skladu z Zakonom o računovodstvu. Vsebuje podatke o prihodkih in odhodkih v obračunskem obdobju in v predhodnem obračunskem obdobju, izkaz prihodkov in odhodkov po vrstah dejavnosti pa prihodke in odhodke, ki se nanašajo na izvajanje javne službe. *Vsi naši proračunski prihodki se realizirajo z mesečnimi dotacijami ali na podlagi zahtevkov za refundacije.*

Knjižnica dr. Toneta Pretnarja, kot javni zavod in kot posredni proračunski uporabnik upošteva pri ugotavljanju prihodkov in odhodkov računovodsko načelo nastanka poslovnega dogodka, zaračunano realizacijo. Zaradi spremljanja gibanja javno finančnih prihodkov in odhodkov pa je dolžna izkazovati prihodke in odhodke tudi po načelu denarnega toka – plačani realizaciji. Pridobljena sredstva se nanašajo na javno službo!

4.1. PRIHODKI

Prihodki so razčlenjeni na:

1. POSLOVNE PRIHODKE → prihodki od poslovanja
2. IZREDNE PRIHODKE

Pregled sestave prihodkov po vrstah:

4.1.1. PRIHODKI OD POSLOVANJA

To so sredstva iz proračuna, prejeta za pokrivanje poslovnih odhodkov v obračunskem obdobju. Gre za namenska sredstva, ki jih določeni uporabnik prejme iz javnofinančnih virov za izvajanje svojih nalog, ki mu jih določa zakon. Med prihodke poslovanja prištevamo tudi prihodke od prodaje proizvodov in storitev ter blaga.

Tabela 21: Realizirani prihodki od poslovanja, primerjava med letoma 2023/2024

konto	Prihodki iz sredstev javnih financ:	leto 2023 €	leto 2024 €	indeks
				2024:2023
760000	Plače	239.285,43	257.120,50	107,45
760001	Prispevki	37.665,76	40.491,68	107,50
760003	Sredstva za materialne stroške	55.837,97	62.263,00	111,51
760006	Sredstva za povračila prevozov na delo in malic	15.716,05	16.889,47	107,47
760007	Sredstva za izplačilo regresa	10.830,24	11.703,06	108,06
760008	Sredstva za dodatno obvezno pokojninsko zavarovanje KAD	4.189,08	4.645,44	110,89
760009	Sredstva za program, prireditve	8.500,00	8.500,00	100,00
760010	Sredstva za vzdrževanje in nakup DRI	658,80	0,00	0,00
760011	Refundacije ZZS* novost knjiženja v 2024	0,00	1.833,60	0,00
760016	Sredstva za realizacijo dela v splošno korist	0,00	161,29	0,00
7600	Prihodki iz sredstev javnih financ namenjeni pokrivanju stroškov proizvodov in storitev	372.683,33	403.608,04	108,30

				indeks 2024:2023
konto	Prihodki iz sredstev javnih financ:	leto 2023 €	leto 2024 €	
760101	Članarine	13.318,67	13.833,00	103,86
760102	Zamudnine	1.180,75	1.852,75	156,91
760103	Opomini	4.295,20	4.430,20	103,14
760104	Rezervacije knjižničnega gradiva	184,40	202,00	109,54
760105	Medbibliotečna izposoja	19,00	49,50	260,53
760113	Provizija koncesionarja	6,00	0,00	0,00
7601	Prihodki od prodaje proizvodov in storitev	19.004,02	20.367,45	107,17
761100	Izkaznica	9,00	26,50	294,44
761101	Kopije	238,60	243,70	102,14
761102	Poštnina, vrečke	15,00	55,32	368,80
761107	Brošure, slikanice	77,32	6,64	8,59
7611	Prihodki od prodaje blaga in materiala	339,92	332,16	97,72
	PRIHODKI OD POSLOVANJA SKUPAJ:	392.027,27	424.307,65	108,23

Med prihodke od poslovanja štejemo:

→ Prihodke iz sredstev javnih financ, ki so namenjeni pokrivanju stroškov proizvodov in storitev, so dotacije, ki smo jih pridobili od ustanoviteljice Občine Tržič. V letu 2024 smo v te namene pridobili za 8,30 % več sredstev kot leta 2023.

→ Prihodke od prodaje proizvodov in storitev med katere štejemo prihodke, ki jih realiziramo s plačilom plačljivih knjižničnih storitev od uporabnikov: članarine, zamudnine, opomini... V letu 2024 so se le ti v primerjavi z letom 2023 zvišali za 7,17 %.

→ Prihodki od prodaje blaga in materiala – na teh postavkah so se prihodki glede na leto 2023 zmanjšali za 2,28 %.

Celotni prihodki od poslovanja so v primerjavi z letom 2023 višji za 32.280,38 €, za 8,23 %.

4.1.2. IZREDNI PRIHODKI

Druge prihodke sestavljajo nenamenske dotacije, prejete kazni in odškodnine in drugi prihodki, ki predstavljajo neobičajne postavke v celotnem obračunskem obdobju, ki povečujejo poslovni izid.

Tabela 22: Evidentirani prihodki od obresti

		leto 2023 €	leto 2024 €	indeks 2024:2023
762000	Prihodki od obresti	536,83	1.111,80	207,10
	PRIHODKI OD OBRESTI SKUPAJ:	536,83	1.111,80	207,10

Tabela 23: Evidentirani izredni prihodki

		leto 2023 €	leto 2024 €	indeks 2024:2023
763001	Izredni prihodki - donacije	0,30	182,00	-
763900	Drugi prihodki	0,00	1.268,40	-
	DRUGI PRIHODKI SKUPAJ:	0,30	1.450,40	-

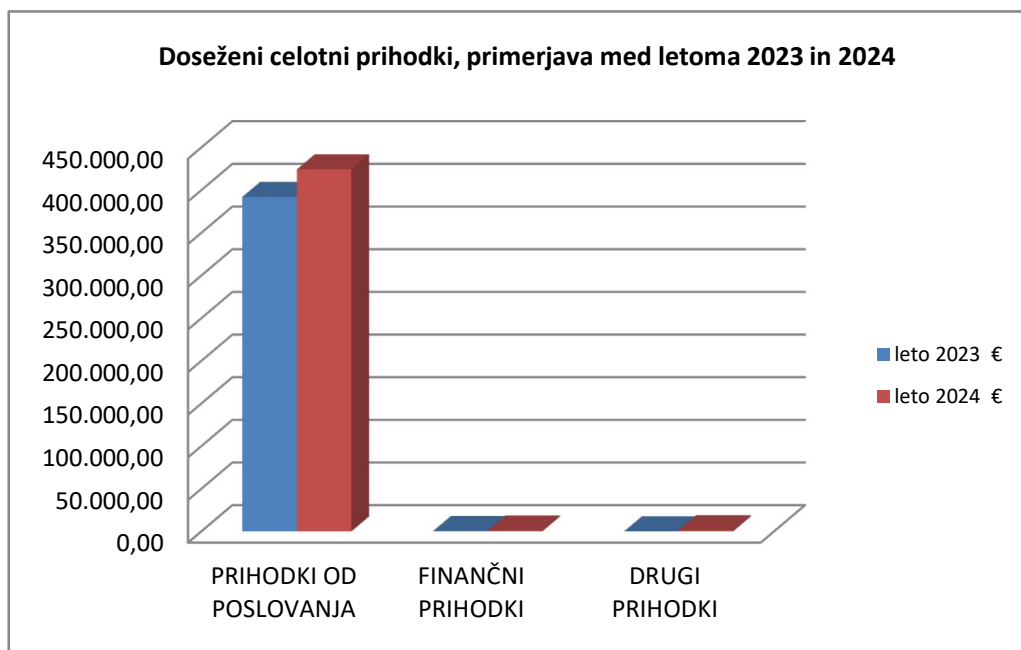
4.1.3. SESTAVA PRIHODKOV PO VRSTAH

Tabela 24: Pregled celotnih prihodkov po deležih

		leto 2023 €	leto 2024 €	indeks 2024:2023	delež 2024
PRIHODKI OD POSLOVANJA		392.027,27	424.307,65	108,23	99,40
FINANČNI PRIHODKI		536,83	1.111,80	207,10	0,26
DRUGI PRIHODKI		0,30	1.450,40	-	0,34
CELOTNI PRIHODKI SKUPAJ:		392.564,40	426.869,85	108,74	100,00

Iz tabele razberemo, da največji delež 99,40 % predstavljajo prihodki od poslovanja, delež finančnih prihodkov znaša 0,26 %. Celotni realizirani prihodki so se v primerjavi z letom 2023 zvišali za 34.305,45 €, za 8,74 %.

Graf 4: Grafični prikaz celotnih prihodkov, primerjava 2024/2023

4.2. ODHODKI

Med poslovnimi odhodki so evidentirani stroški obračunskega obdobja od 1. 1. do 31. 12. 2024, za katere smo prejeli račun in se nanašajo na to obračunsko obdobje, pri čemer ni pomembno, ali so bili v tem obdobju tudi plačani.

Tabela 25: Primerjava celotnih odhodkov med letoma 2023/2024

konto	A. Stroški blaga, materiala in storitev	leto 2023 €	leto 2024 €	indeks 2024:2023
460200	Stroški energije: elektrika	4.419,11	5.623,43	127,25
460201	Stroški energije: poraba kuriv ogrevanje	9.136,88	5.164,38	56,52
460202	Poraba druge energije: gospodinjski plin	150,74	62,98	41,78
460203	Stroški energije: gorivo za kombi	1.000,49	1.078,40	107,79
460302	Nadomestni deli za OS	1.678,17	0,00	-
460600	Stroški pisarniškega materiala	2.252,27	2.394,78	106,33
460901	Drugi str. materiala: material za opremo in popravilo gradiva	1.486,81	1.440,71	96,90
460902	Drugi splošni material za druga popravila in vzdrževanje	3.209,32	6.571,78	204,77
460903	Drugi splošni material za izvedbo počitniških delavnic in prireditev	1.261,35	598,74	47,47
460904	Stroški materiala za čiščenje	479,85	301,28	62,79
460905	Drugi stroški materiala: voda /avtomat/	0,00	24,10	-
460906	Drugi stroški materiala :prigrizki na prireditvah	1.420,38	1.287,13	90,62
460	Stroški materiala skupaj:	26.495,37	24.547,71	92,65
konto	Stroški storitev			
461100	Stroški najemnin: garaža za bibliobus	1.800,00	1.800,00	100,00
461101	Stroški najemnin: aparat za vodo, zabojniki, ehramba	843,03	1.209,22	143,44
461102	Stroški drugih najemnin DPO	589,06	1.253,69	212,83
461196	Stroški tekočega in investicijskega vzdrževanja	455,06	1.522,10	334,48
461201	Zavarovalna premija za opremo	1.086,64	1.101,19	101,34
461202	Stroški plačilnega prometa	59,00	78,67	133,34
461203	Stroški bančnega prometa	323,06	444,55	137,61
461207	Avtomobilsko zavarovanje	580,14	580,13	100,00
461302	Stroški inšpekcijskih pregledov, varstvo pri delu	183,00	70,76	38,67
461305	Stroški svetovalnih storitev	54,00	1.141,31	2113,54
461307	Stroški zdravstvenih storitev	61,02	1.051,43	1723,09
461308	Stroški računalniških storitev	958,47	193,12	20,15
461399	Stroški izobraževalnih storitev	706,50	987,80	139,82
461400	Stroški komunalnih storitev	1.479,97	1.520,16	102,72
461403	Stroški prevoznih storitev	733,50	511,83	69,78
461501	Povračila stroškov v zvezi z delom: dnevnice	84,00	76,11	90,61
461502	Povračila stroškov v zvezi z delom: nočnine	0,00	214,63	0,00
461503	Povračila stroškov v zvezi z delom: kilometrine	2.820,07	3.149,71	111,69
461505	Povračila stroškov v zvezi z delom: parkirnine	91,70	120,36	131,25
461800	Stroški storitev iz prejšnjih obdobj	25,95	0,00	-
461900	Stroški bibliobus, tehnični pregled	334,48	697,98	208,68
461901	Stroški avtorskih honorarjev	225,59	1.512,30	670,38
461904	Stroški čiščenja	7.013,75	6.893,69	98,29
461908	Str. telefonskih, internet storitev	1.796,07	1.782,50	99,24

konto	Stroški storitev	leto 2023 €	leto 2024 €	indeks 2024:2023
461909	Stroški poštnin	2.184,09	2.039,24	93,37
461910	Stroški oglaševanja	170,80	176,90	103,57
461911	Stroški vzdrževanja programske opreme	2.765,08	2.664,00	96,34
461912	Stroški vzdrževanja fotokopirnega stroja	1.947,01	2.210,39	113,53
461913	Stroški literarnih večerov: plačila izvajalcem	11.746,16	10.281,53	87,53
461914	Stroški obratovanja	69,48	69,48	100,00
461915	Stroški tiskarskih storitev	3.397,78	5.980,93	176,02
461916	Stroški medbibliotečne izposoje	19,25	89,50	464,94
491917	Stroški upravljanja kotlovnice	647,40	496,17	76,64
461922	Stroški članarin	1.030,00	1.186,60	115,20
461931	Storitve vzdrževanja: servis TK naprav,	420,74	234,88	55,83
461932	Storitve vzdrževanja: sistem Direct4me	457,50	912,13	199,37
461998	Zamudne obresti	0,08	0,00	-
461999	Drugi operativni odhodki: nadomestilo za fotokopiranje, prenos dogodkov na daljavo	150,01	312,99	208,65
461	Stroški storitev skupaj:	47.283,49	54.567,98	115,41
462	AMORTIZACIJA DROBNEGA INVENTARJA	3.887,16	2.369,42	60,96
konto	B. Stroški dela			
464000	Plače zaposlenih	191.560,17	205.453,72	107,25
464001	Refundacija ZZSZ* sprememba predpisov 2024, knj. po BTO načelu	-	1.578,40	-
464100	Nadomestila plač zaposlenih	42.256,29	45.799,09	108,38
464200	Povračila zaposlenim: malice, prevozi na delo	15.716,05	16.889,47	107,47
464300	Obvezno dodatno pokojninsko zavarovanje	4.189,08	4.645,44	110,89
464400	Regres za letni dopust	10.830,24	11.703,06	108,06
464500	Jubilejne nagrade, delovna uspešnost	5.468,97	5.868,32	107,30
464600	Prispevki izplačevalca od plač	37.665,76	40.491,68	107,50
464601	Prispevki refundacija ZZSZ*prememba predpisov 2024, knj. po BTO načelu	-	254,11	-
464	STROŠKI DELA SKUPAJ:	307.686,56	332.683,29	108,12
	J. Drugi stroški			
465800	Drugi stroški iz prejšnjih obračunskih obdobj	0,00	325,33	0,00
465900	Ostali stroški: družbeno koristno delo, prostovoljstvo	3.176,18	3.159,87	99,49
465	DRUGI STROŠKI SKUPAJ:	3.176,18	3.485,20	109,73
	L. Drugi odhodki			
467000	Odhodki za obresti	0,00	8,28	-
468900	Drugi stroški, donacije	150,00	0,00	-
468	DRUGI STROŠKI SKUPAJ:	150,00	8,28	5,52
	CELOTNI ODHODKI:	388.678,76	417.661,85	107,46

Celotni odhodki, realizirani v letu 2024, so se v primerjavi z letom 2023 zvišali za 7,46 %.

Med odhodke od poslovanja smo knjižili:

→ Stroške blaga, materiala in storitev, pri katerih posebej izkazujemo stroške materiala in posebej stroške storitev. Stroški materiala so se v letu 2024 znižali za 7,35 %, stroški storitev so se povišali za 15,41 %.

Porast pri stroških materiala beležimo na postavkah:

⇒ stroški energije: elektrika za 27,25 %, gorivo za bibliobus za 7,79 %.

⇒ drugi splošni material: pisarniški material za 6,33 %, material za druga popravila in vzdrževanje za 104,77 %.

Na vseh ostalih postavkah: poraba gospodinjskega plina za ogrevanje in kuhanje, material za opremo gradiva in izvedbo počitniških delavnic ter material za čiščenje in vzdrževanje so se stroški materiala znižali.

Pri nizkih zneskih realiziranih stroških v letu 2024, lahko indeks primerjave med letoma 2024 in 2023 zelo poraste, zato sem pri teh postavkah za primerjavo upoštevala razliko višine porabe v zneskih merjenih v €.

Pri stroških storitev v primerjavi z letom 2023 beležimo povišanje na postavkah:

- ⇒ najemnin za 43,44 %,
- ⇒ najemnina in vzdrževanje DPO za 112,83 %,
- ⇒ zavarovalne premije za opremo za 1,34 %,
- ⇒ plačilnega prometa za 33,34 %,
- ⇒ bančnega prometa za 37,61 %,
- ⇒ svetovalnih storitev za 1.087,31 € (izdelava DIIP obrazca),
- ⇒ zdravstvenih storitev za 990,41 €,
- ⇒ izobraževalnih storitev za 39,82 %,
- ⇒ komunalnih storitev za 2,72 %,
- ⇒ povračil stroškov v zvezi z delom: kilometrine za 11,69 %, parkirnine za 31,25 %,
- ⇒ vzdrževanja bibliobusa, tehnični pregled za 363,5 €,
- ⇒ oglaševanja 3,57 %,
- ⇒ vzdrževanja fotokopirnih strojev skupaj s tonerji za 13,53 %,
- ⇒ tiskarskih storitev za 76,02 %,
- ⇒ medknjižnične izposoje za 70,25 €,
- ⇒ stroški članarin za 15,20 %,
- ⇒ stroški vzdrževanja: sistem Direct4me za 454,63 €,
- ⇒ drugih operativnih odhodkov za 162,98 €,
- ⇒ tekočega in investicijskega vzdrževanja za 1.067,04 €.

Znižanje stroškov storitev v primerjavi z letom 2023 beležimo na postavkah:

- ⇒ varstva pri delu in inšpekcijskih pregledov za 61,33 %,
- ⇒ računalniških storitev za 79,85 %,
- ⇒ prevoznih storitev za 30,22 %,
- ⇒ stroški čiščenja za 1,71 %,
- ⇒ dnevnic na službeni poti za 9,39 %,
- ⇒ TK storitev za 0,76 %,
- ⇒ poštnin za 6,63 %,
- ⇒ vzdrževanja programske opreme za 3,66 %,
- ⇒ plačil gostom/izvajalcem programa za 12,47 %.

Stroški drobnega inventarja so se zmanjšali za 39,04 %.

Stroški dela so se povečali za 8,12 %.

Drugi stroški, zajemajo stroške prostovoljnega dela, so se v primerjavi z letom 2023 povečali za 9,73 %.

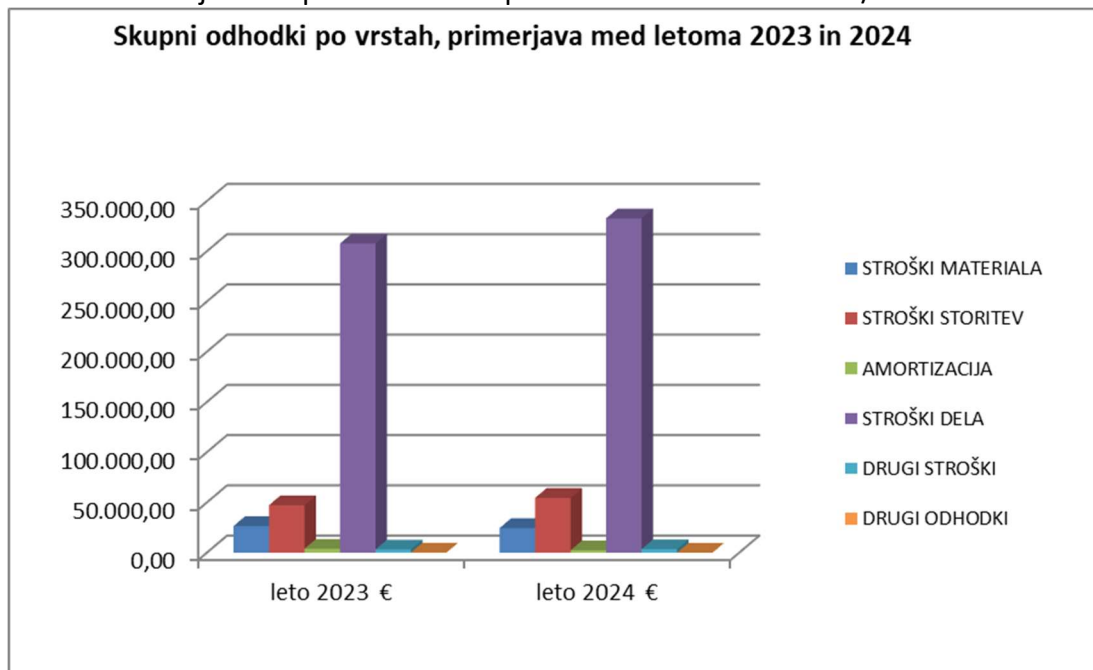
4.2.1. SESTAVA CELOTNIH ODHODKOV PO VRSTAH

Tabela 26: Pregled celotnih odhodkov po deležih

			leto 2023 €	leto 2024 €	indeks 2024:2023	delež 2023
STROŠKI MATERIALA			26.495,37	24.547,71	92,65	5,88
STROŠKI STORITEV			47.283,49	54.567,98	115,41	13,07
AMORTIZACIJA			3.887,16	2.369,42	60,96	0,57
STROŠKI DELA			307.686,56	332.683,26	108,12	79,65
DRUGI STROŠKI			3.176,18	3.485,20	109,73	0,83
DRUGI ODHODKI			150,00	8,28	5,52	0,00
CELOTNI ODHODKI			388.678,76	417.661,85	107,46	100,00

Iz tabele razberemo, da največji delež celotnih odhodkov predstavljajo stroški dela, 79,65 %, stroški storitev zavzamejo 13,07 %, stroški materiala 5,88 %, drugi stroški 0,83 %, amortizacija 0,57 %.

Graf 5: Primerjava skupnih odhodkov po vrstah med letoma 2024/2023

4.2.2. SESTAVA SKUPNIH ODHODKOV

Tabela 27: Pregled skupnih odhodkov po deležih

	leto 2023 €	leto 2024 €	indeks 2024:2023	delež 2024
POSLOVNI ODHODKI	385.352,58	414.168,37	107,48	99,16
DRUGI ODHODKI	3.326,18	3.493,48	105,03	0,84
SKUPNI ODHODKI	388.678,76	417.661,85	107,46	100,00

4.3. REZULTAT POSLOVANJA

Tabela 28: Pregled doseženega poslovnega rezultata

	leto 2023 €	leto 2024 €	indeks 2024:2023
CELOTNI PRIHODKI	392.564,40	426.869,85	108,74
CELOTNI ODHODKI	388.678,76	417.661,85	107,46
PRESEŽEK PRIHODKOV NAD ODHODKI	3.885,64	9.208,00	236,97

Celotni prihodki znašajo 426.869,85 €, celotni odhodki 417.661,85 €.

Razlika med prihodki in odhodki je poslovni izid, ki izkazuje presežek prihodkov nad odhodki v višini 9.208,00 €. Po obračunu davka od dohodka, kjer smo izkazali obveznost za plačilo davka od dohodka v višini 88,44 €, znaša neto presežek 9.119,56 €.

5. POJASNILA K IZKAZU PRIHODKOV IN ODHODKOV DOLOCENIH UPORABNIKOV PO VRSTAH DEJAVNOSTI

Prihodki in odhodki, ugotovljeni v Izkazu prihodkov in odhodkov v stolpcu 4, torej podatki, ki se nanašajo na tekoče obračunsko leto, se razdelijo na tisti del, ki se nanaša na javno službo in del, ko je povezan s tržno dejavnostjo. V letu 2024 nismo pridobili prihodkov iz naslova tržne dejavnosti. Stroški, kakor tudi prihodki, so pojasnjeni že v prejšnjem poglavju. Vsi prihodki se nanašajo na redno dejavnost izvajanja javne službe.

6. PREDLOG RAZPOREDITVE UGOTOVLJENEGA IZIDA ZA LETO 2024

Zavod je poslovno leto 2024 zaključil s presežkom prihodkov nad odhodki v višini 3.857,66 €.

Tabela 29: Pregled gibanja presežka prihodkov nad odhodki

Otvoritveno stanje 1. 1. 2024	8.376,55 €
Poraba presežka med letom	0,00
Presežek prihodkov nad odhodki 2024	9.119,56 €
Presežek skupaj 31. 12. 2024	17.496,11 €

Presežek prihodkov nad odhodki poslovnega leta 2024 se evidentira na postavki nerazporejeno. ***Porabljali ga bomo v skladu z 19. členom Odloka o ustanovitvi javnega zavoda Knjižnica dr. Toneta Pretnarja, ki določa, da o načinu razpolaganja s presežkom prihodkov nad odhodki odloča ustanovitelj na predlog direktorja in po predhodnem soglasju Sveta zavoda.***

Podajamo predlog, da se presežek prihodkov nad odhodki iz leta 2024 in preteklih let porabi za nakup osnovnih sredstev. Če bo Ministrstvo za kulturo objavilo poziv za sofinanciranje nakupa računalniške opreme, bomo tu morali zagotoviti del sredstev (višina se spreminja) iz lastnega vira, sicer pa se tekom leta (lahko) pokaže kaj nujnega.

7. PRIHODKI IN ODHODKI DOLOČENIH UPORABNIKOV PO NAČELU DENARNEGA TOKA

Tabela 30: Prikaz prihodkov in odhodkov po načelu denarnega toka, realizacija 2024→ finančni načrt 2024 → realizacija 2023

Zap. št.	konto	vrsta	realizacija 2023	Finančni načrt 2024	realizacija 2024	Indeks realizacije FN 2024	Indeks realizacije 2024/2023
1		2	3	4	5	6=5/4	7=5/3
		I. SKUPAJ PRIHODKI	467.290	594.246	646.435	108,78	138,34
		1. PRIHODKI ZA IZVAJANJE JAVNE SLUŽBE (A+B)	467.290	594.246	646.435	108,78	138,34
		A. Prihodki iz sredstev javnih financ	447.442	575.776	624.223	108,41	139,51
	7400	a. Prejeta sredstva iz državnega proračuna	20.874	20.500	173.067	844,23	829,11
	7401	b. Prejeta sredstva iz občinskih proračunov	426.568	555.276	451.155	81,25	105,76
		plače, prispevki, odpravnine, regres ter malice in prevozi	303.409	359.982	327.547	90,99	107,96
		sredstva za izdatke za blago in storitve	55.838	58.763	62.263	105,96	111,51
		knjižnično gradivo	45.031	47.031	47.031	100,00	104,44
		investicije in investicijsko vzdrževanje	13.790	11.000	5.814	52,85	42,16
		projekt nakupa bibliobusa	-	70.000	-	-	-
		dogovorjeni projekti (PRETNARJEV NAGRAJENEC) in program	8.500	8.500	8.500	100,00	100,00
	7402	c. Prejeta sredstva iz skladov socialnega zavarovanja					
	7403,74	d. Prejeta sredstva iz javnih skladov in agencij					
	del 740	e. Prejeta sredstva iz proračunov iz naslova tujih donacij					
	741	f. Prejeta sredstva iz državnega proračuna iz sredstev proračuna Evropske unije					
		B) Drugi prihodki za izvajanje dejavnosti javne službe	19.848	18.470	22.212	120,26	111,91
	del 7130	Prihodki od prodaje blaga in storitev iz naslova izvajanja javne službe					
	del 7102	Prejete obresti	472	370	1.105	299	234,10
	del 7100	Prihodki od udeležbe na dobičku in dividend ter presežkov prihodkov nad odhodki					
	del 7141	Drugi tekoči prihodki iz naslova izvajanja javne službe	19.376	18.100	20.975	115,88	108,25
	72	Kapitalski prihodki					
	730	Prejete donacije iz domačih virov	-	-	132	-	-
	731	Prejete donacije iz tujine					
	786	Ostala prejeta sredstva iz proračuna Evropske unije					
	787	Prejeta sredstva od drugih evropskih institucij					
		2. PRIHODKI OD PRODAJE BLAGA IN STORITEV NA TRGU					
	del 7130	Prihodki od prodaje blaga in storitev na trgu					
	del 7102	Prejete obresti					
	del 7103	Prihodki od najemnin, zakupnin in drugi prihodki od premoženja					
	del 7100	Prihodki od udeležbe na dobičku in dividend ter presežkov prihodkov nad odhodki					
	del 7141	Drugi tekoči prihodki, ki ne izhajajo iz izvajanja javne službe					

ačrt

Zap.št.	konto	vrsta	realizacija 2023	Finančni načrt 2024	realizacija 2024	Indeks realizacije FN 2024	Indeks realizacije 2024/2023
1		2	3	4	5	6=5/4	7=5/3
		II. SKUPAJ ODHODKI	460.708	594.246	638.364	107,42	138,56
		1. ODHODKI ZA IZVAJANJE JAVNE SLUŽBE	460.708	594.246	638.364	107,42	138,56
1.	400	A. Plače in drugi izdatki zaposlenih	262.199	312.051	284.505	91,17	108,51
1.1.	4000	plače in dodatki	230.422	261.152	250.427	95,89	108,68
1.2.	4001	regres za letni dopust	10.830	12.599	11.703	92,89	108,06
1.3.	4002	povračila in nadomestila	15.517	18.500	16.663	90,07	107,38
1.4.	4003	sredstva za delovno uspešnost	5.430	7.800	5.712	73,23	105,20
1.5.	4009	drugi izdatki zaposlenim: jubilejne nagrade, odpravnine	-	12.000	-	-	-
2.	401	B. Prispevki delodajalcev za socialno varnost	41.440	47.931	45.164	94,23	108,99
2.1.	4010	Prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje	19.966	23.796	21.702	91,20	108,69
2.2.	4011	Prispevek za zdravstveno zavarovanje in poškodbe	16.913	19.166	18.457	96,30	109,13
2.3.	4012	Prispevek za zaposlovanje	142	244	154	63,11	108,45
2.4.	4013	Prispevek za starševsko varstvo	236	353	256	72,52	108,47
2.5.	4015	Premije kolektivnega dodatnega pokojninskega zavarovanja, na podlagi ZKDPZJU	4.183	4.372	4.595	105,10	109,85
3.	402	C. Izdatki za blago in storitve za izvajanje javne službe	80.062	85.733	84.564	98,64	105,62
3.1.	4020	pisarniški material in spl. material in storitve	21.285	23.469	24.276	103,44	114,05
3.1.1.	402000	pisarniški material in storitve	2.712	3.850	2.303	59,82	84,92
3.1.2.	402001	čistilni material in storitve	7.804	8.500	6.688	78,68	85,70
3.1.3.	402003	založniške in tiskarske storitve	1.747	3.391	4.220	124,46	241,58
3.1.4.	402004	časopisi	-	-	-	-	-
3.1.5.	402005	stroški prevajalskih storitve, lektoriranja	-	-	-	-	-
3.1.6.	402006	oglaševalske storitve	317	210	177	84,29	55,84
3.1.7.	402007	računalniške storitve	959	798	163	20,43	17,00
3.1.8.	402008	računovodske, revizorske in svetovalne storitve	183	500	1.141	228,26	-
3.1.9.	402009	izdatki za reprezentanco	-	-	-	-	-
3.1.10.	402010	hrana, storitve restavracij za pogostitve ob prireditvah	1.330	1.400	1.565	111,79	117,67
3.1.11.	402011	storitve informacijske podpore uporabnikom	439	520	659	126,73	150,11
3.1.12.	402099	drugi splošni mat. in stor.	5.794	4.300	7.359	171,14	127,01
3.2.	4021	posebni materiali in storitve	3.092	2.690	4.920	182,90	159,12
3.2.1.	402102	zdravila, sanitetni material	-	100	-	-	-
3.2.2.	402108	drobni inventar	1.521	1.050	3.130	298,10	205,79
3.2.3.	402111	zdravniški pregledi	30	150	1.082	721,33	3606,67
3.2.4.	402199	drugi posebni materiali in storitve	1.541	1.390	708	50,94	45,94
3.3.	4022	energija, voda, kom. storitve in komunikacijske storitve	17.011	24.342	18.697	76,81	109,91
3.3.1.	402200	električna energija	4.377	7.950	5.552	69,84	126,84
3.3.2.	402201	stroški ogrevanja	7.108	9.500	7.351	77,38	103,42
3.3.3.	402202	poraba druge energije	208	222	63	28,38	30,29
3.3.4.	402203	voda in komunalne storitve	613	945	585	61,90	95,43
3.3.5.	402204	odvoz smeti	877	785	917	116,82	104,56
3.3.6.	402205	telefon, fax, e pošta	1.796	2.250	1.915	85,11	106,63
3.3.7.	402206	poštšina	2.032	2.690	2.314	86,02	113,88

Zap.št.	konto	vrsta	realizacija 2023	Finančni načrt 2024	realizacija 2024	Indeks realizacije FN 2024	Indeks realizacije 2024/2023
1		2	3	4	5	6=5/4	7=5/3
3.4.	4023	prevozni stroški in storitve (bibliobus)	3.478	5.362	2.395	44,67	68,86
3.4.1.	402300	goriva in maziva za prevozna sredstva	1.003	1.450	1.068	73,66	106,48
3.4.2.	402301	vzdrževanje in popravilo vozi	136	1.400	-	-	-
3.4.3.	402302	nadomestni deli za vozila	858	920	-	-	-
3.4.4.	402304	pristojbina za registracijo	198	250	204	81,60	103,03
3.4.5.	402305	zavarovalna premija za vozila	580	650	580	89,23	100,00
3.4.6.	402399	drugi transportni stroški	703	692	543	78,47	77,24
3.5.	4024	izdatki za službena potovanja	3.027	2.975	3.774	126,86	124,68
3.5.1.	402400	dnevnice za sl. potovanja v državi	84	100	76	76,00	90,48
3.5.2.	402401	hotelske in restavracijske storitve v državi	-	120	215	179,17	-
3.5.3.	402402	stroški prevoza v državi	2.862	2.350	2.982	126,89	104,19
3.5.4.	402403	dnevnice za sl. potovanja v tujini	-	155	-	-	-
3.5.5.	402404	hotelske in restavracijske storitve v tujini	-	150	407	-	-
3.5.6.	402499	drugi izdatki za službena potovanja	81	100	95	95,00	117,28
3.6.	4025	tekoče vzdrževanje	12.516	7.625	8.071	105,85	64,49
3.6.1.	402500	poslovnih objektov	376	720	101	14,03	26,86
3.6.2.	402510	komunikacijske opreme	-	800	-	-	-
3.6.3.	402511	druge opreme FKS, gasilniki, popravilo peči	7.679	1.600	3.710	231,88	48,31
3.6.4.	402512	zavarovalne premije za opremo	1.087	1.200	1.101	91,75	101,29
3.6.5.	402514	licenčne programske opreme	2.765	2.700	2.664	98,67	96,35
3.6.6.	402515	strojne računalniške opreme	-	250	-	-	-
3.6.7.	402599	drugi izdatki za tekoče vzdrževanje	609	355	495	139	81,28
3.7.	4026	najemnine in zakupnine	3.120	3.500	4.279	122,26	137,15
3.7.1.	402602	za druge objekte (garaža bibliobus)	1.800	2.100	1.800	85,71	100,00
3.7.2.	402699	druge najemnine (aparati za vodo, POS, pano)	1.320	1.400	2.479	177,07	187,80
3.8.	4027	kazni in odškodnine	-	-	-	-	-
3.9.	4029	drugi operativni odhodki	16.533	15.770	18.152	115,10	109,79
3.9.1.	402901	plačila avtorskih honorarjev	973	1.600	3.602	225,13	370,20
3.9.2.	402903	plačila za delo preko študentskega servisa	-	500	-	-	-
3.9.3.	402907	izdatki za strokovno izobraževanje zaposlenih	706	1.600	494	30,88	69,97
3.9.4.	402920	sodni stroški, storitve odvetnikov in notarjev	-	300	218	72,67	-
3.9.5.	402922	članarine	1.030	1.450	1.187	81,86	115,24
3.9.6.	402930	plačilo stor. org. pooblaščenim za plačilni promet	60	92	76	82,61	126,67
3.9.7.	402931	plačilo bančnih storitev	314	410	449	109,51	142,99
3.9.8.	402999	drugi operativni odhodki	13.450	9.818	12.125	123,50	90,15
4.	420	J. Investicijski odhodki	77.007	148.531	224.131	150,90	291,05
		- vrste					
4.1.	4201	nakup prevoznih sredstev	-	70.000	150.000	214,29	-
4.2.	4202	nakup opreme	5.972	11.991	6.893	57,48	115,42
4.2.1.	420202	strojne računalniške opreme	3.039	-	2.464	-	81,08
4.2.2.	420224	za tiskanje in razmnoževanje	-	-	-	-	-
4.2.3.	420238	telekomunikacijske opreme	-	-	-	-	-
4.2.4.	420239	audiovizualne opreme	-	-	-	-	-
4.2.5.	420246	za knjižnice: paketniki, regali za gradivo	2.933	11.991	3.930	32,77	133,99
4.2.6.	420299	nakup druge opreme in napeljav			499		
4.3.	4205	investicijsko vzdrževanje in obnove	5.874	-	-	-	-
	420500	beljenje knjižničnih prostorov	5.874	-	-	-	-
4.4.	4207	licenčne programske opreme	506	509	521	102,36	102,96
	420703	programi	506	509	521	102,36	102,96
4.5.	4203	KNJIŽNIČNO GRADIVO	64.655	66.031	66.717	101,04	103,19
		Povečanje sredstev na računu	6.582	-	8.071		
		Zmanjšanje sredstev na računu		-			

8. POJASNILA K IZKAZU PRIHODKOV IN ODHODKOV DOLOČENIH UPORABNIKOV PO NAČELU DENARNEGA TOKA

Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po načelu denarnega toka je evidenčni izkaz, v katerega se vpisujejo podatki o prihodkih in odhodkih, ki jih določeni uporabniki izkazujemo v poslovnih knjigah po 2. odstavku 11. člena Odredbe o razčlenjevanju in merjenju prihodkov in odhodkov.

Določeni uporabniki enotnega kontnega načrta smo zaradi spremljanja gibanja javno finančnih prihodkov in odhodkov dolžni pri priznavanju prihodkov in odhodkov upoštevati računovodsko načelo denarnega toka – plačane realizacije.

Prihodek oziroma odhodek se prizna, ko sta izpolnjena dva pogoja in sicer:

⇒ Poslovni dogodek je nastal in denar je prejet, oz. izplačan → *priliv ali odliv sredstev iz računa!*

8.1. PRIHODKI

Celotni prihodki po načelu denarnega toka so v letu 2024 znašali 646.435 €, kar je, 38,34 % več kot leto prej, ko so ti znašali 467.290 €.

8.1.1. PRIHODKI IZ SREDSTEV JAVNIH FINANC

Tabela 31: Prihodki iz sredstev javnih financ za izvajanje javne službe

<i>konto</i>	<i>vrsta</i>	<i>realizacija 2023</i>	<i>realizacija 2024</i>	<i>Indeks realizacije 2024/2023</i>
1	2	3	4	5=4/3
	A. Prihodki iz sredstev javnih financ	447.442	624.223	139,51
7400	<i>a. Prejeta sredstva iz državnega proračuna</i>	20.874	173.067	829,11
7401	<i>b. Prejeta sredstva iz občinskih proračunov</i>	426.568	451.155	105,76
	<i>Plače, prispevki, odpravnine, regres ter malice in prevozi</i>	303.409	327.547	107,96
	<i>Sredstva za izdatke za blago in storitve</i>	55.838	62.263	111,51
	<i>Knjižnično gradivo</i>	45.031	47.031	104,44
	<i>Investicije in investicijsko vzdrževanje</i>	13.790	5.814	42,16
	<i>Projekti in program</i>	8.500	8.500	100,00

Prihodke iz sredstev javnih financ tvorijo:

- prejeta sredstva iz državnega proračuna, 173.067 €,
- prejeta sredstva iz lokalne skupnosti, 451.155 €.

Knjižnica je večino prihodkov 624.223 € pridobila iz sredstev javnih financ za opravljanje dejavnosti javne službe. Leta 2023 so ti prihodki znašali 447.442 €, kar pomeni, da so v letu 2024 povečali za 39,51 %. Lahko povzamemo, da so se prihodki iz sredstev javnih financ evidentirani v letu 2024 v primerjavi s predhodnim poslovnim letom zvišali za 26.781 €, saj smo 150.000 € namenskih sredstev iz MIK prejeli za delno sofinciranje nabave bibliobusa.

→ S Pogodbo o zagotavljanju knjižnične dejavnosti kot javne službe za območje občine Tržič, ki sta jo 28. 12. 2023 podpisala župan občine Tržič, Peter Miklič in direktorica knjižnice Marinka Kenk Tomazin ter v skladu z Aneksom št. 1, so bila knjižnici zagotovljena sredstva v višini 555.276 €, od tega okvirno za namene, ki so prikazani v tabeli 32:

Tabela 32: Primerjava med zagotovljenimi in prejetimi sredstvi iz občinskega proračuna

Namenska sredstva za:	Zagotovljeno	Prejeto	Indeks	Delež
Plače in druge osebne prejemke	356.482	327.547	91,88	72,60
Materialne stroške	62.263	62.263	100,00	13,80
Projekte in programe	8.500	8.500	100,00	1,88
Nakup knjižničnega gradiva	47.031	47.031	100,00	10,42
Investicije in investicijsko vzdrževanje	11.000	5.814	52,85	1,30
Investicije NRP, bibliobus*	70.000	-	-	-
SKUPAJ	555.276	451.155	81,25	100,00

*prenešeno v poročilo 2025!

→ Ministrstvo za kulturo je v skladu s pogodbo o sofinanciranju in izvedbi nakupa knjižničnega gradiva v splošnih knjižnicah, št. 3340-24-126054 knjižnici zagotovilo sredstva v višini 19.472 € ter v skladu z odločbo o sofinanciranju nakupa računalniške opreme, št. 3340-24-126102, 1.600 €.

→ Na podlagi vloženih zahtevkov, Zavodu za zdravstveno zavarovanje za refundacijo izplačil nadomestil plač za dolgotrajne bolniške odsotnosti smo dobili izplačanih 1.834 €. Ministrstvo za pravosodje nam je za izvajanje dela v splošno korist izplačalo 161 €.

8.1.2. DRUGI PRIHODKI ZA IZVAJANJE DEJAVNOSTI JAVNE SLUŽBE

Tabela 33: Drugi prihodki za izvajanje javne službe

konto	vrsta	realizacija 2023	realizacija 2024	Indeks realizacije 2024/2023
1	2	3	4	5=4/3
	B) Drugi prihodki za izvajanje dejavnosti javne službe	19.848	22.212	111,91
del 7102	Prejete obresti za sredstva na zakladniškem podračunu	472	1.105	234,10
del 7141	Drugi tekoči prihodki iz naslova izvajanja javne službe	19.376	20.975	108,25
730	Prejete donacije iz domačih virov	-	132	-

8.2. ODHODKI

8.2.1. ODHODKI ZA PLAČE IN DRUGE IZDATKE

Tabela 34: Izplačila plač in drugih izdatkov zaposlenim po denarnem toku

konto	vrsta	realizacija 2023	realizacija 2024	Indeks realizacije 2024/2023
1	2	3	4	5=4/3
400	A. Plače in drugi izdatki zaposlenih	262.199	284.505	108,51
4000	Plače in dodatki	230.422	250.427	108,68
4001	Regres za letni dopust	10.830	11.703	108,06
4002	Povračila in nadomestila	15.517	16.663	107,38
4003	Sredstva za delovno uspešnost	5.430	5.712	105,20
4009	Drugi izdatki zaposlenim: JN, odpravnine	-	-	-
401	B. Prispevki delodajalcev za socialno varnost	41.440	45.164	108,99
4010	Prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje	19.966	21.702	108,69
4011	Prispevek za zdrav. zavarovanje in poškodbe	16.913	18.457	109,13
4012	Prispevek za zaposlovanje	142	154	108,45
4013	Prispevek za starševsko varstvo	236	256	108,47
4015	Premije kolektivnega dodatnega pok. zavarovanja	4.183	4.595	109,85

Za plače, prispevke, premije kolektivnega zdravstvenega zavarovanja in druge izdatke zaposlenim (regres za letni dopust, povračila in nadomestila) je bilo izplačanih 329.669 €, kar je 8,75 % več kot leto prej, ko je bilo izplačanih 303.639 €.

Plače so se od januarja do maja izplačevale zaposlenim izplačujejo v skladu s plačno lestvico veljavno od 1. 10. 2022, od junija naprej pa s plačno lestvico veljavno od 1. 6. 2024, na osnovi veljavne Kolektivne pogodbe za kulturne dejavnosti v RS in aneksov, Kolektivne pogodbe za javni sektor, Zakona o sistemu plač v javnem sektorju, Sprememb in dopolnitev Zakona o sistemu plač v javnem sektorju, Uredbe o kriterijih za določitev položajnega dodatka za javne uslužbenke, Zakona o ukrepih na področju plač, drugih stroškov dela v javnem sektorju za leto 2024 in drugih ukrepov v javnem sektorju ter na osnovi veljavne sistemizacije.

Plačna lestvica veljavna od 1. 10. 2022

Plačni razred	1. OKTOBER 2022	Plačni razred	1. OKTOBER 2022
1	460,20	34	1.678,98
2	478,61	35	1.746,13
3	497,74	36	1.815,99
4	517,66	37	1.888,62
5	538,36	38	1.964,17
6	559,91	39	2.042,75
7	582,28	40	2.124,46
8	605,59	41	2.209,43
9	629,82	42	2.297,79
10	655,02	43	2.389,72
11	681,21	44	2.485,30
12	708,46	45	2.584,71
13	736,79	46	2.688,10
14	766,27	47	2.795,64
15	796,92	48	2.907,45
16	828,79	49	3.023,75
17	861,96	50	3.144,70
18	896,43	51	3.270,49
19	932,28	52	3.401,31
20	969,57	53	3.537,36
21	1.008,36	54	3.678,86
22	1.048,70	55	3.826,01
23	1.090,65	56	3.979,04
24	1.134,27	57	4.138,22
25	1.179,63	58	4.303,74
26	1.226,82	59	4.475,88
27	1.275,88	60	4.654,92
28	1.326,92	61	4.841,11
29	1.380,01	62	5.034,77
30	1.435,20	63	5.236,15
31	1.492,62	64	5.445,60
32	1.552,31	65	5.663,42
33	1.614,40		

Plačna lestvica veljavna od 1.6.2024

Plačni razred	Osnovna plača (v EUR)	Plačni razred	Osnovna plača (v EUR)
1	475,66	34	1735,39
2	494,69	35	1804,80
3	514,46	36	1877,01
4	535,05	37	1952,08
5	556,45	38	2030,17
6	578,72	39	2111,39
7	601,84	40	2195,84
8	625,94	41	2283,67
9	650,98	42	2375,00

10	677,03	43	2470,01
11	704,10	44	2568,81
12	732,26	45	2671,56
13	761,55	46	2778,42
14	792,02	47	2889,57
15	823,70	48	3005,14
16	856,64	49	3125,35
17	890,92	50	3250,36
18	926,55	51	3380,38
19	963,60	52	3515,59
20	1002,15	53	3656,22
21	1042,24	54	3802,47
22	1083,94	55	3954,56
23	1127,30	56	4112,74
24	1172,38	57	4277,26
25	1219,27	58	4448,35
26	1268,04	59	4626,27
27	1318,75	60	4811,33
28	1371,50	61	5003,77
29	1426,38	62	5203,94
30	1483,42	63	5412,08
31	1542,77	64	5628,57
32	1604,47	65	5853,71
33	1668,64	66	6087,86

Regres za letni dopust je bil izplačan pri februarski plači v višini minimalne plače za leto 2024. Ta je znašala 1.253,90 € bruto.

Regres za prehrano in povračilo stroškov za prevoz na delo so bili obračunani in izplačani na podlagi evidenc delovnega časa, ki jih mora v skladu z zakonom voditi delodajalec.

Višina regresa za prehrano med delom se določa vsakih šest mesecev z ugotovitvenim sklepom glede na rast cen prehrabnih izdelkov. V obdobju od 1.1. do 30.6.2024 je višina regresa za prehrano znašala 6,90 € na dan.

Količnik rasti cen prehrabnih izdelkov (skupaj hrana in brezalkoholne pijače za obdobje januar – junij 2024) je znašal 1,006. Glede na ta količnik rasti cen prehrabnih izdelkov je znašala višina regresa za prehrano med delom od 1. julija 2024 dalje 6,94 €.

Prevoz na delo:

Skladno z aneksi h kolektivnim pogodbam dejavnosti in poklicev (Uradni list RS št. 88/21) pripada povračilo stroškov prevoza na delo in z dela javnemu uslužbencu, če razdalja od naslova njegovega stalnega ali začasnega bivališča oziroma naslova, s katerega se javni uslužbenec dejansko vozi na delo, do naslova, kjer javni uslužbenec opravlja delo, po najkrajši varni poti, upošteva tudi pešpoti, znaša več kot 2 kilometra. Navedeno pomeni, da ne zadošča, da je ta razdalja 2 kilometra, temveč mora biti ta razdalja več kot 2 kilometra.

Za povračilo stroškov prevoza na delo in z dela se za razdaljo od naslova stalnega ali začasnega bivališča oziroma naslova v kraju, iz katerega se javni uslužbenec dejansko vozi na delo in z dela, do naslova v kraju opravljanja dela javnemu uslužbencu po najkrajši varni poti prizna kilometrina v višini 10 % cene neosvinčenega motornega bencina – 95 oktanov za vsak polni kilometer

razdalje, vendar ne manj kot 30 €. Povračilo stroškov prevoza na delo in z dela se javnemu uslužbencu povrne glede na število prihodov na delo in odhodov z dela.

Znesek, do katerega se povračilo stroškov prevoza na delo in z dela ne všteva v davčno osnovo, je 0,21 € za vsak polni kilometer razdalje med bivališčem in mestom

Pri izplačilu pokojninskih premij je upoštevana skupna premija delodajalca, ki je sestavljena iz minimalne premije in dodatne premije, katere višina je odvisna od dopolnjenih let delovne dobe na dan 1. 8. 2003 zaposlenega javnega uslužbenca. V primeru prve zaposlitve oziroma prekinitve in ponovne zaposlitve v javnem sektorju po 1. 8. 2003, delodajalec plačuje premijo, ki ustreza prvemu premijskem razredu. Od ustanovitve Zaprtega vzajemnega pokojninskega sklada za javne uslužbenke dalje sta se minimalna in dodatna premija usklajevali.

Znesek minimalne premije kolektivnega dodatnega pokojninskega zavarovanja za javne uslužbenke se je s 1. januarjem 2024 uskladil s koeficientom rasti povprečne plače, izplačane zaposlenim pri pravnih osebah v obdobju januar – oktober 2023, v primerjavi z enakim obdobjem leta 2022. Indeks zanaša 110, tako, da znesek minimalne premije kolektivnega dodatnega pokojninskega zavarovanja za javne uslužbenke za leto 2024 znaša 38,63 €.

Šest zaposlenih je uvrščenih v prvi premijski razred in se jim izplačuje premija, ki znaša 38,63 €, od tega polovična premija, 19,31 € delavki, ki je zaposlena za polovični delovni čas. Po en zaposleni so uvrščeni: v šesti premijski razred, premija zanj znaša 42,07 €; enajsti premijski razred s premijo 45,51 €; sedemnajsti premijski razred z 49,63 €; osemnajsti premijski razred s premijo 50,32 €.

Premije dodatnega pokojninskega zavarovanja javnih uslužbencev za leto 2024

Premijski razred	Minimalna premija od 1. januarja 2024	Dodatna premija na dopolnjena leta delovne dobe		Skupna premija od 1. januarja 2024
zap. št.	v EUR	Leta delovne dobe na dan 1. 8. 2003	v EUR	v EUR
1	38,63	0	0,00	38,63
2	38,63	1	0,69	39,32
3	38,63	2	1,38	40,01
4	38,63	3	2,07	40,70
5	38,63	4	2,76	41,39
6	38,63	5	3,44	42,07
7	38,63	6	4,12	42,75
8	38,63	7	4,81	43,44
9	38,63	8	5,51	44,14
10	38,63	9	6,19	44,82
11	38,63	10	6,88	45,51
12	38,63	11	7,56	46,19
13	38,63	12	8,26	46,89
14	38,63	13	8,92	47,55
15	38,63	14	9,62	48,25
16	38,63	15	10,32	48,95
17	38,63	16	11,00	49,63
18	38,63	17	11,69	50,32
19	38,63	18	12,38	51,01
20	38,63	19	13,07	51,70
21	38,63	20	13,85	52,48
22	38,63	21	14,62	53,25
23	38,63	22	15,40	54,03
24	38,63	23	16,26	54,89
25	38,63	24	17,13	55,76
26	38,63	25	18,00	56,63
27	38,63	26	18,97	57,60
28	38,63	27	19,95	58,58
29	38,63	28	20,90	59,53
30	38,63	29	22,01	60,64
31	38,63	30	23,15	61,78
32	38,63	31	24,25	62,88
33	38,63	32	25,52	64,15
34	38,63	33	26,76	65,39
35	38,63	34	28,03	66,66
36	38,63	35 in več	29,44	68,07

8.2.2. IZDATKI ZA BLAGO IN STORITVE

Tabela 35: Izdatki za blago in storitve za izvajanje javne službe po denarnem toku

konto	vrsta	realizacija 2023	realizacija 2024	Indeks realizacije 2024/2023
1	2	3	4	5=4/3
402	C. Izdatki za blago in storitve za izvajanje javne službe	80.062	84.564	105,62
4020	Pisarniški material in spl. material in storitve	21.285	24.276	164,66
402000	Pisarniški material in storitve	2.712	2.303	84,92
402001	Čistilni material in storitve	7.804	6.688	85,70
402003	Založniške in tiskarske storitve	1.747	4.220	241,58
402006	Oglaševalske storitve	317	177	55,84
402007	Računalniške storitve	959	163	17,00
402008	Svetovalne storitve	183	1.141	623,67
402010	Hrana, pogostitve ob prireditvah	1330	1.565	117,67
402011	Storitve informacijske podpore uporabnikom	439	659	150,11
402099	Drugi splošni material in storitve	5.794	7.359	127,01
4021	Posebni materiali in storitve	3.092	4.920	159,12
402108	Drobni inventar	1.521	3.130	205,79
402111	Zdravniški pregledi	30	1.082	3.606,67
402199	Posebni materiali in storitve, oprema gradiva	1.541	708	45,94
4022	Energija, voda, kom. storitve in komunikacijske storitve	17.011	18.697	109,91
402200	Električna energija	4.377	5.552	126,85
402201	Stroški ogrevanja	7.108	7.351	103,42
402202	Poraba druge energije	208	63	30,29
402203	Voda in komunalne storitve	613	585	95,43
402204	Odvoz smeti	877	917	104,56
402205	Telefon, fax, e pošta	1.796	1.915	106,63
402206	Poštnina	2.032	2.314	113,88
4023	Prevozni stroški in storitve (bibliobus)	3.478	2.395	68,86
402300	Goriva in maziva za prevozna sredstva	1.003	1.068	106,48
402301	Vzdrževanje in popravilo vozil	136	-	-
402302	Nadomestni deli za vozila	858	-	-
402304	Pristojbina za registracijo	198	204	103,03
402305	Zavarovalna premija za vozila	580	580	100
402399	Drugi transportni stroški	703	543	77,24
4024	Izdatki za službena potovanja	3.027	3.775	124,71
402400	Dnevnice za službena potovanja v državi	84	76	90,48
402401	Hotelske in restavracijske storitve v državi	-	215	-
402402	Stroški prevoza v državi	2.862	2.982	104,19
402404	Hotelske in restavracijske storitve v tujini	-	407	-
402499	Drugi izdatki za službena potovanja	81	95	117,28
4025	Tekoče vzdrževanje	12.516	8.071	64,49
402500	Poslovnih objektov	376	101	26,86
402511	Druge opreme	7.679	3.710	48,31
402512	Zavarovalne premije za opremo	1.087	1.101	101,29
402514	Licenčne programske opreme	2.765	2.664	96,35
402599	Drugi izdatki za tekoče vzdrževanje	609	495	81,28

konto	vrsta	realizacija 2023	realizacija 2024	Indeks realizacije 2024/2023
1	2	3	4	5=4/3
4026	Najemnine in zakupnine	3.120	4.279	137,15
402602	Za druge objekte (garaža bibliobus)	1.800	1.800	100,00
402699	Druge zakupnine in najemnine	1.320	2.479	187,80
4029	Drugi operativni odhodki	16.533	18.151	109,79
402901	Plačila avtorskih honorarjev	973	3.602	370,20
402907	Izdatki za strokovno izobraževanje zaposlenih	706	494	69,97
402920	Sodni stroški, storitve odvetnikov in notarjev	-	218	-
402922	Članarine	1.030	1.187	115,24
402930	Plač. stor. organizacijam pooblaščenim za plač. promet	60	76	126,67
402931	Plačilo bančnih storitev	314	449	142,99
402999	Drugi operativni odhodki (volonterstvo, družbeno koristno delo, izplačila gostujočim na prireditvah)	13.450	12.125	90,15

Izdatki za blago in storitve znašajo 84.564 €, kar je za 5,62 % več kot leto poprej, ko so le ti znašali 80.062 €.

8.2.3. INVESTICIJSKI ODHODKI

Tabela 36: Investicijski odhodki, pregled po denarnem toku

konto	vrsta	realizacija 2023	realizacija 2024	Indeks realizacije 2024/2023
1	2	3	4	5=4/3
420	J. Investicijski odhodki	77.007	224.131	291,05
4201	Nakup prevoznih sredstev	-	150.000	-
4202	Nakup opreme	5.972	6.893	115,42
420202	Strojne računalniške opreme	3.039	2.464	81,08
420246	Za knjižnice (regali za gradivo)	2.933	3.930	133,99
420299	Nakup druge opreme in napeljav	-	499	-
4205	Investicijsko vzdrževanje (beljenje)	5.874	-	-
4207	Licenčne programske opreme	506	521	102,96
	Programi	506	521	102,96
4203	Nakup drugih osnovnih sredstev KNJIŽNIČNO GRADIVO	64.655	66.717	103,19

Investicijski odhodki v letu 2024 znašajo 224.131. €, v letu 2023 so znašali 77.007 €, indeks 291,05. Izrazito povečanje se izkazuje zaradi nakupa novega bibliobusa.

8.2.4. ODHODKI IZ NASLOVA PRODAJE BLAGA IN STORITEV NA TRGU

Odhodkov, ki se nanašajo na prodajo blaga in storitev na trgu v letu 2024 nismo imeli.

8.3. UGOTOVITEV PRESEŽKA PRIHODKOV NAD ODHODKI

Tabela 37: Prihodki in odhodki določenih uporabnikov po načelu denarnega toka – prikaz po deležih

		leto 2023 €	leto 2024 €	indeks 2024:2023	delež 2023	delež 2024
PRIHODKI IZ SREDSTEV JAVNIH FINANC		447.442	624.223	139,51	95,75	96,56
DRUGI PRIHODKI ZA IZVAJANJE DEJAVNOSTI JAVNE SLUŽBE		19.848	22.212	111,91	4,25	3,44
PRIHODKI SKUPAJ		467.290	646.435	138,34	100,00	100,00
PLAČE IN DRUGI IZDATKI ZAPOSLENIM		262.199	284.505	108,51	56,91	44,57
PRISPEVKI DELODAJALCEV ZA SOCIALNO VARNOST		41.440	45.164	108,99	8,99	7,07
IZDATKI ZA BLAGO IN STORITVE ZA IZVAJANJE JAVNE SLUŽBE		80.062	84.564	105,62	17,38	13,25
INVESTICIJSKI ODHODKI		77.007	224.131	291,05	16,71	35,11
ODHODKI SKUPAJ		460.708	638.364	138,56	100,00	100,00
PRESEŽEK PRIHODKOV nad ODHODKI		6.582	8.071			

Tabela 38: Ugotovitev presežka prihodkov nad odhodki pri evidentiranju denarnih tokov

I. PLAČE	KONTO	ZNESEK
PRIHODKI	740	329.381
ODHODKI	400	-284.505
	401	-45.163
<i>I. . Presežek odhodkov nad prihodki</i>		-287

II. MATERIALNI STROŠKI	KONTO	ZNESEK
PRIHODKI	714	20.975
	DEL 710	1.105
	730	132
	740003	161
	740114	62.263
	740115	8.500
ODHODKI	402	-84.564
<i>II. Presežek prihodkov nad odhodki</i>		8.572

III. INVESTICIJE	KONTO	ZNESEK
a. Gradivo		
PRIHODKI	740	66.503
ODHODKI	420	-66.717
<i>III. a . Presežek odhodkov nad prihodki</i>		-214
b. OPREMA		
PRIHODKI		
	740	7.414
ODHODKI	420	-7.414
<i>III. b. Presežek prihodkov nad odhodki</i>		0,00

c. Bibliobus		
PRIHODKI		
	740	150.000
ODHODKI	420	-150.000
III. c. Presežek prihodkov nad odhodki		0,00

Izkazani prihodki in odhodki po načelu denarnega toka

I. + II. + III. Presežek prihodkov nad odhodki		8.071
--	--	-------

Večino prihodkov smo tudi v letu 2024 pridobili iz sredstev javnih financ za opravljanje javne službe, 95,56 %.

Od celotnih prihodkov, drugi prihodki za izvajanje javne službe zavzemajo 3,44 %.

Pri odhodkih več kot polovico, 44,57 % od celotnih odhodkov, predstavljajo plače in drugi izdatki zaposlenim, 7,07 % prispevki na plačo, 35,11 % odhodki za investicije in 13,25 % izdatki za blago in storitve.

Graf 6: Delež odhodkov po denarnem toku

Celotni prihodki po načelu denarnega toka v letu 2024 znašajo 646.7435 €, kar je za 38,34 % več kot leto prej, ko so ti znašali 467.290 €.

Celotni odhodki po načelu denarnega toka v letu 2024 znašajo 638.364 €, kar je za 38,56 % več kot leto prej, ko so ti znašali 460.708 €.

V letu 2024 v Izkazu prihodkov in odhodkov po načelu denarnega toka ugotavljamo presežek prihodkov nad odhodki v višini 8.071 €.

9. REALIZACIJA FINANČNEGA NAČRTA ZA LETO 2024

Na osnovi finančnega poročila po načelu denarnega toka smo opravili primerjavo realizacije z načrtovanim. Odstopanja med realiziranim in načrtovanim smo prikazali v spodnji tabeli.

Tabela 39: Primerjava med planiranimi in realiziranimi prihodki in odhodki, denarni tok

konto	vrsta	Finančni načrt 2024	realizacija 2024	Indeks Real. FN 2024
1	2	3	4	5=4/3
	I. SKUPAJ PRIHODKI	594.246	646.435	108,78
	1. PRIHODKI ZA IZVAJANJE JAVNE SLUŽBE (A+B)	594.246	646.435	108,78
	A. Prihodki iz sredstev javnih financ	575.776	624.223	108,41
7400	a. Prejeta sredstva iz državnega proračuna	20.500	173.067	844,23
7401	b. Prejeta sredstva iz občinskih proračunov	555.276	451.155	81,25
	Plače, prispevki, odpravnine, regres ter malice in prevozi	359.982	327.547	90,99
	Sredstva za izdatke za blago in storitve	58.763	62.263	105,96
	Knjižnično gradivo	47.031	47.031	100,00
	Investicije in investicijsko vzdrževanje	11.000	5.814	52,85
	Projekt nakupa bibliobusa	70.000	-	-
	Dogovorjeni projekti in program	8.500	8.500	100,00
	B) Drugi prihodki za izvajanje dejavnosti javne službe	18.470	22.212	120,26
730	Prejete donacije iz domačih virov	-	132	-
7102	Prejete obresti za sredstva na zakladniškem podračunu	370	1.105	298,63
7141	Drugi tekoči prihodki za izvajanje javne službe	18.100	20.975	115,88
	II. SKUPAJ ODHODKI	594.246	638.364	107,42
	1. ODHODKI ZA IZVAJANJE JAVNE SLUŽBE	594.246	638.364	107,42
400	A. Plače in drugi izdatki zaposleni	312.051	284.505	91,17
4000	Plače in dodatki	261.152	250.427	95,89
4001	Regres za letni dopust	12.599	11.703	92,89
4002	Povračila in nadomestila	18.500	16.663	90,07
4003	Sredstva za delovno uspešnost	7.800	5.712	73,23
4009	Drugi izdatki zaposlenim: odpravnine	12.000	-	-
401	B. Prispevki delodajalcev za socialno varnost	47.931	45.164	94,23
4010	Prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje	23.796	21.702	91,20
4011	Prispevek za zdravstveno zavarovanje in poškodbe	19.166	18.457	96,30
4012	Prispevek za zaposlovanje	244	154	63,11
4013	Prispevek za starševsko varstvo	353	256	72,52
4015	Premije kolektivnega dod. pok. zavarovanja, ZJDPZJU	4.372	4.595	105,10

<i>konto</i>	<i>vrsta</i>	<i>Finančni načrt 2024</i>	<i>realizacija 2024</i>	<i>Indeks realizacije FN 2024</i>
1	2	3	4	5=4/3
402	C. Izdatki za blago in storitve za izvajanje javne službe	85.733	84.564	98,64
4020	Pisarniški material in spl. material in storitve	23.469	24.276	103,44
402000	Pisarniški material in storitve	3.850	2.303	59,82
402001	Čistilni material in storitve	8.500	6.688	78,68
402003	Založniške in tiskarske storitve	3.391	4.220	124,46
402006	Oglaševalske storitve	210	177	84,29
402007	Računalniške storitve	798	163	20,43
402008	Revizorske in svetovalne storitve	500	1.141	228,26
402010	Hrana, storitve restavracij za pogostitve ob prireditvah	1.400	1.565	111,79
402011	Storitve informacijske podpore uporabnikom	520	659	126,73
402099	Drugi splošni material in storitve	4.300	7.359	171,14
4021	Posebni materiali in storitve	2.690	4.920	182,90
402102	Zdravila, sanitetni material	100	-	-
402108	Drobni inventar	1.050	3.130	298,10
402111	Zdravniški pregledi	150	1.082	721,33
402199	Drugi posebni materiali in storitve	1.390	708	50,94
4022	Energija, voda, kom. storitve in komunikacijske storitve	24.342	18.697	76,81
402200	Električna energija	7.950	5.552	69,84
402201	Stroški ogrevanja	9.500	7.351	77,38
402202	Poraba druge energije	222	63	28,38
402203	Voda in komunalne storitve	945	585	61,90
402204	Odvoz smeti	785	917	116,82
402205	Telefon, fax, e pošta	2.250	1.915	85,11
402206	Poštnina	2.690	2.314	86,02
4023	Prevozni stroški in storitve (bibliobus)	5.362	2.395	44,67
402300	Goriva in maziva za prevozna sredstva	1.450	1.068	73,66
402301	Vzdrževanje in popravilo vozila	1.400	-	-
402302	Nadomestni deli za vozilo	920	-	-
402304	Pristojbina za registracijo	250	204	81,60
402305	Zavarovalna premija za vozila	650	580	89,23
402399	Drugi transportni stroški	692	543	78,47
4024	Izdatki za službena potovanja	2.975	3.775	126,89
402400	Dnevnice za službena potovanja v državi	100	76	76,00
402401	Hotelske in restavracijske storitve v državi	120	215	179,17
402402	Stroški prevoza v državi	2.350	2.862	121,79
402403	Dnevnice za sl. potovanja v tujini	155	-	-
402404	Hotelske in restavracijske storitve v tujini	150	407	271,33
402499	Drugi izdatki za službena potovanja	100	95	95,00
4025	Tekoče vzdrževanje	7.625	8.071	105,85
402500	Poslovnih objektov	720	101	14,03
402510	Komunikacijske opreme	800	-	-
402511	Druge opreme FKS, gasilnik, kurilna naprava	1.600	3.710	231,88
402512	Zavarovalne premije za opremo	1.200	1.101	91,75
402514	Licenčne programske opreme	2.700	2.664	98,67
402515	Strojne računalniške opreme	250	-	-
402599	Drugi izdatki za tekoče vzdrževanje	355	495	139,44
4026	Najemnine in zakupnine	3.500	4.279	122,26
402602	Za druge objekte (garaža bibliobus)	2.100	1.800	85,71
402699	Druge najemnine (aparati za vodo, Ehramba, oglasne površine)	1.400	2.479	177,07
4029	Drugi operativni odhodki	15.770	18.151	115,10
402901	Plačila avtorskih honorarjev	1.600	3.602	225,13
402903	Plačila za delo preko študentskega servisa	500	-	-

<i>konto</i>	<i>vrsta</i>	<i>Finančni načrt 2024</i>	<i>realizacija 2024</i>	<i>Indeks realizacije FN 2024</i>
1	2	3	4	5=4/3
402907	Izdatki za strokovno izobraževanje zaposlenih	1.600	494	30,88
402920	Sodni stroški, storitve odvetnikov, pravne storitve	300	218	72,67
402922	Članarine	1.450	1.187	81,86
402930	Plačilo storitev org. pooblaščenim za plačilni promet	92	76	82,61
402931	Plačilo bančnih storitev	410	449	109,51
402999	Drugi operativni odhodki	9.818	12.125	123,50
420	J. Investicijski odhodki	148.531	224.131	150,90
	- vrste			
4201	Nakup prevoznih sredstev	70.000	150.000	214,29
4202	Nakup opreme	11.991	6.893	57,48
4207	Nakup licenčne programske opreme	509	521	102,36
4203	Nakup drugih osnovnih sredstev KNJIŽNIČNO GRADIVO	66.031	66.717	101,04

9.1. PRIHODKI

Iz *državnega proračuna* je knjižnica prejela 173.067 €. Če izvajamo prejeta sredstva za nakup bibliobusa, ki v FN niso bila evidentirana je knjižnica prejela 22.786 €, kar je 2.286 € več od načrtovanih 20.500 €.

PRIHODKI za delovanje knjižnice iz *proračuna občine* so znašali 451.155 €, kar je za 18,71 % manj od načrtovanih 555.276 €. Sredstva za nakup bibliobusa so se prenesla v leto 2025! 100 % indeks realizacije glede na plan se izkazuje na postavki za nakup knjižničnega gradiva, 47.031 € in postavki program, 8.500 €.

Na podlagi polletnega pregleda prejemkov in izdatkov smo pridobili soglasje k našemu predlogu za prerazporeditev sredstev iz prihranka na postavki plač na postavko materialnih stroškov v višini 3.500 €. Tako smo za materialne stroške prejeli 62.263 €, kar je za 5,96 % več, kot smo načrtovali.

Za izvedbo investicij in investicijskega vzdrževanja smo prejeli 5.814 €, kar je za 47,15 % manj od načrtovanih 11.000 €.

Za plače, prispevke, regres, prehrano na delu in prevoze na delo smo iz *proračuna občine* prejeli 327.547 €, 9,01 % manj od načrtovanih 359.982 €.

Za bolniške odsotnosti nad 30 dni, smo pridobili refundirana sredstva s strani Zavoda za zdravstveno zavarovanje. Bolniških odsotnosti nad 30, dni ni mogoče vnaprej načrtovati, le te pa za 10 %, oz. 20 % zmanjšujejo kvoto načrtovanih sredstev za izplačilo plač in drugih osebnih prejemkov. Načrtovali smo tudi odpravnino ob morebitni upokojitvi, ki ni bila realizirana in morebiten poračun regresa, ki v letu 2024 ni bil realiziran. Nadomestno zaposlitev za polovični delovni čas, zaradi invalidske upokojitve delavke smo realizirali od meseca oktobra, načrtovano je bilo od januarja. Zaradi teh razlogov se na postavki plač izkazuje presežek pri načrtovanih sredstvih iz občinskega proračuna.

Drugi prihodki iz izvajanja dejavnosti javne službe (članarine, zamudnine, opomini obvestilo o rezervaciji ...) znašajo 20.975 €, kar je za 2.875 € oz. 15,88 % več od načrtovanih 18.100 €.

Prejeli smo 1.105 € iz naslova obresti za sredstva na zakladniškem podračunu, načrtovanih je bilo 370 €.

Prejeli smo 132 € iz naslova donacij, ki niso bile načrtovane.

SKUPNI PRIHODKI ZA IZVAJANJE JAVNE SLUŽBE ZNAŠAJO 646.435 €, kar je za 8,78 % več od načrtovanih 594.246 €.

9.2. ODHODKI

9.2.1. PLAČE, PRISPEVKI IN DRUGI OSEBNI PREJEMKI

Kadrovski načrt je izdelan na osnovi Pravilnika o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe (UL. RS 73/2003) in Uredbe o osnovnih storitvah knjižnic (UL. RS 29/2003).

V Knjižnici dr. Toneta Pretnarja je bilo v letu 2024 zaposlenih 8 delavcev s polnim delovnim časom, 2 delavki pa s polovičnim delovnim časom. (Eni delavki je po dolgotrajni bolniški priznan status invalida III. kategorije).

Izračun potrebnih sredstev za izplačilo plač za leto 2024 smo pripravili na osnovi obstoječe strukture zaposlenih (9) obstoječe veljavne zakonodaje za področje plač, vladnih predlogov za obdobje 2017 – 2024 .

Tako smo pri načrtovanju potrebne mase za plače, prispevke delodajalca za socialno varnosti in druge izdatke zaposlenim v višini 359.982 € upoštevali:

- Plačno lestvico po prilogi 1 ZSPJS, v veljavi od 01. 06. 2024
- Veljavne stopnje v skupni višini 16,10 % pri izračunu potrebnih sredstev za prispevke na bruto plačo.
- Višino veljavnih zneskov za plačilo premij za kolektivno dodatno pokojninsko zavarovanje za javne uslužbenke v letu 2024.

Za plačilo premij dodatnega pokojninskega zavarovanja smo načrtovali 4.372 €, izplačali pa 4.595 €, kar je za 5,10 % več kot smo načrtovali.

Sredstva za izplačilo regresa za leto 2024 smo načrtovali v višini 12.599 €, izplačan je bil znesek 11.703 €, kar je za 7,11 % manj od načrtovanega.

- Povračila stroškov in drugi prejemki iz delovnega razmerja:

Načrtovana sredstva za izplačilo stroškov prevoza na delo in regresa za prehrano znašajo 18.500 €, izplačanih je bilo 16.663 €, kar je za 9,93 % manj od načrtovanih.

Za izplačilo delovne uspešnosti je bilo načrtovanih 7.800 €, izplačanih 5.712 €, 26,77 % manj.

Za plače, prispevke in druge osebne prejemke je bilo v letu 2024 evidentiranih 329.669 €, 7,30 % manj od načrtovanih 359.982 €.

9.2.2. MATERIALNI STROŠKI

Izdatki za blago in storitve za izvajanje javne službe znašajo 84.564 €, kar je za 1.169 €, 1,36 % manj od načrtovanih 85.733 €.

Pri primerjavi načrtovanih in realiziranih izdatkih za blago in storitve ugotovimo, da so realizirani izdatki presegli načrtovane na postavkah: pisarniški in splošni material in storitve za 3,44 %, posebni material in storitve za 82,90 %, izdatki za službena potovanja za 26,89 %, tekoče vzdrževanje za 5,85 % stroški najemnin za 22,26 %, drugi operativni odhodki za 15,10 %.

Nižji od načrtovanih so bili: stroški energije, vode in komunale ter komunikacijskih storitev za 23,19 %, prevozni stroški in storitve za 55,33 %

9.2.3. OSNOVNA SREDSTVA, INVESTICIJE IN INVESTICIJSKO VZDRŽEVANJE

9.2.3.1. KNJIŽNIČNO GRADIVO

Plačana realizacija nabave knjižničnega gradiva izkazuje 66.717 € in je za 686 €, 1,04 % višja od načrtovane, 66.031 €.

9.2.3.2. NAKUP OPREME, ADAPTACIJE IN INVESTICIJSKO VZDRŽEVANJE

Za nakup strojne in programske računalniške opreme, boksov za slikanice in regalov za gradivo smo porabili 7.414 €. Za ta namen je bilo načrtovanih 12.500 €, kar je za 5.086 € več sredstev, kot je bilo porabljenih.

Za nakup bibliobusa je bilo v FN načrtovanih 70.000 € iz občinskega proračuna. Ker gre za dvoletni projekt, so se le ta prenesla v leto 2025. Sredstva iz strani Ministrstva za kulturo niso bila načrtovana, smo jih pa v skladu s Pogodbo v višini 150.000 € prejeli in jih v ta namen tudi porabili.

V skupnem znesku smo za investicijske odhodke porabili 224.131 €, kar je 50,90 % več od načrtovanih 148.531 €.

SKUPNI ODHODKI ZA IZVAJANJE JAVNE SLUŽBE ZNAŠAJO 646.435 €, kar je za 8,78 % več od načrtovanih 594.246 €, → pomeni, da je bil evidentiran evidenčni promet za 52.189 € višji od načrtovanega! Projekt bibliobus!

10. POJASNILA K IZKAZU RAČUNA FINANČNIH TERJATEV IN NALOŽB DOLOČENIH UPORABNIKOV

Sestavni del Izkaza prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po načelu denarnega toka je Izkaz računa finančnih terjatev in naložb določenih uporabnikov.

Naložb začasno prostih denarnih sredstev, ki se nanašajo na depozite in na nakup vrednostih papirjev, vračil oziroma posojil iz tujine državnemu proračunu, prodaje kapitalskih deležev javni zavod Knjižnica dr. Toneta Pretnarja ni realiziral, zato tega izkaza ne izpolnujemo.

11. POJASNILA K IZKAZU RAČUNA FINANCIRANJA DOLOČENIH UPORABNIKOV

Tako, kot v prejšnjem obrazcu, tudi v tem nimamo prejetih zneskov iz najetih posojil in tudi ne podatkov o odplačilih glavnice najetih posojil v obračunskem obdobju, zato teh podatkov na izpolnjujemo. Vpisujemo le podatek v vrstico z oznako AOP 572, ki je vsebinsko opredeljen kot povečanje sredstev na računih. Postavka zajema presežek prihodkov nad odhodki (stolpec 4) izkaza prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po načelu denarnega toka. Izkazujemo povečanje sredstev na računu v višini 8.071 €.

12. POJASNILA K OBRAZCU DAVEK OD DOHODKA PRAVNIH OSEB

V skladu z Zakonom o davku od dohodkov pravnih oseb (Uradni list RS, št. 117/06, 56/08, 76/08, 5/09, 96/09, 110/09 – ZDavP-2B, 43/10, 59/11, 24/12, 30/12, 94/12, 81/13, 50/14, 23/15, 82/15 in 68/16) so tudi zavodi davčni zavezanci. Vkolikor so ustanovljeni za opravljanje nepridobitne dejavnosti, poslujejo v skladu z namenom ustanovitve in delovanja ter opravljajo le nepridobitno dejavnost, so oproščeni plačila davka. V primeru, ko zavod poleg nepridobitne dejavnosti opravlja tudi pridobitno, so dohodki doseženi z opravljanjem pridobitne dejavnosti obdavčeni.

Knjižnica je kot javni zavod davčni zavezanec, ki poleg nepridobitne opravlja tudi del pridobitne dejavnosti od katere je dolžna plačati davek.

V obračunu smo upoštevali davčno priznane prihodke, ki znašajo 21.968,01 €. Davčno priznani prihodki zajemajo:

- ⇒ prihodke od prodaje proizvodov in storitev (k 760): članarine, opomini, medknjižnična izposoja, zamudnine, rezervacije knjižničnega gradiva;
- ⇒ prihodke od prodaje blaga in materiala (k 761): kopije, brošure, slikanice;
- ⇒ druge prihodke (k 763): prihodki od konsignacijske prodaje.

Vsi naštetih prihodki so pridobitni in znašajo 5,15 % celotnih prihodkov. V takšnem deležu smo določili tudi sorazmerni del stroškov. Tako znašajo davčno priznani odhodki 21.509,59 €.

Razlika med davčno priznanimi prihodki in dohodki je 712,94 € - predstavlja davčno osnovo za davek od dohodka pravnih oseb, ki smo jo zmanjšali z olajšavo za investiranje v opremo v znesku 310,93 €. Tako izračunana davčna osnova znaša 402,01 €.

Davčna obveznost za leto 2024 (22 % od osnove 402,01 €) je 88,44 €. Z vplačanimi akontacijami v znesku 32,40 €, znaša obveznost 56,04 €.

Akontacija za leto 2025 (22 % od osnove za leto 2024, 402,01 €) znaša 88,44 €.

Trimesečniobrok akontacije znaša 22,11 €.

Računovodsko poročilo sestavila:
Andreja Štefe, računovodkinja

